

Monografie CNBOP-PIB 2012

ISBN 978-83-61520-49-8

Ocena zgodności wyrobów budowlanych stosowanych w ochronie przeciwpożarowej

Karolina Pastuszka

Grzegorz Mroczko

Ocena zgodności wyrobów budowlanych stosowanych w ochronie przeciwpożarowej

mgr Karolina Pastuszka
st. kpt. mgr inż. Grzegorz Mroczko

CENTRUM NAUKOWO-BADAWCZE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

im. Józefa Tuliszowskiego

PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Józefów 2012 r.

Redaktor wydania: mł. bryg. mgr inż. Jacek Zboina

Recenzenci: dr. inż. Tadeusz Terlikowski
mgr inż. Sławomir Koc

Przygotowanie do wydania: Maciej Rudnik
Julia Pinkiewicz

ISBN 978-83-61520-49-8

© Copyright by Wydawnictwo Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej
im. Józefa Tuliszkowskiego Państwowego Instytutu Badawczego

Wydawca:

Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej
im. Józefa Tuliszkowskiego
Państwowy Instytut Badawczy
05-420 Józefów k/Otwocka ul. Nadwiślańska 213
www.cnbop.pl

Nakład: 250 egz.

Projekt okładki:
Barbara Dominowska

Druk i oprawa:
Barbara Dominowska
Beata Lenarczyk
Poligrafia CNBOP-PIB Józefów

Spis treści:

1. Wprowadzenie	5
2. Wzajemne porozumienia i eliminacja pozataryfowych barier technicznych w obrocie międzynarodowym	6
2.1. Międzynarodowe porozumienia handlowe w procesie eliminacji barier technicznych 7	
2.2. Unia Europejska	10
2.3. Międzynarodowa współpraca w zakresie normalizacji	12
2.4. Znaczenie metrologii	16
2.5. Nowe podejście do harmonizacji przepisów technicznych oraz globalne podejście do systemu oceny zgodności	18
3. Zharmonizowane specyfikacje techniczne.....	27
3.1. Normy zharmonizowane.....	28
3.2. Europejskie aprobaty techniczne	30
4. Zasady wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu i powszechnego stosowania ..	32
4.1. Przepisy obowiązujące do 1 maja 2004 roku	35
4.2. Przepisy obowiązujące po 1 maja 2004 roku	37
4.2.1. Jednostki notyfikowane	43
4.2.2. Zakładowa kontrola produkcji (ZKP).....	44
4.2.3. Wstępne badanie typu (ITT)	45
4.2.4. Oznakowanie CE	46
5. Krajowy system oceny zgodności wyrobów budowlanych	49
5.1. Krajowe aprobaty techniczne	52
5.2. Zasady wprowadzania wyrobów budowlanych do stosowania wynikające z przepisów ustawy o ochronie przeciwpożarowej	54
6. Kompetencje CNBOP-PIB w zakresie oceny zgodności i certyfikacji.	60
6.1. Zakład Aprobata Technicznych CNBOP-PIB.....	62
6.2. Jednostka Certyfikująca CNBOP-PIB.....	64
7. Europejskie i amerykańskie systemy certyfikacji i oceny zgodności.....	65
8. Znaki zgodności i certyfikacja w Unii Europejskiej.....	70
8.1. Niemcy.....	72

8.2. Obszar dobrowolny.....	75
9. Ocena zgodności i certyfikacja poza Unią Europejską.....	78
9.1. Ukraina	79
9.2. Certyfikacja GOST (GOST-R).....	84
9.3. Chińska Republika Ludowa – znak CCC	90
10. Zakończenie	96
Bibliografia:	119

1. Wprowadzenie

Wprowadzanie do obrotu i stosowania wyrobów, a w szczególności wyrobów budowlanych stosowanych w ochronie przeciwpożarowej to zagadnienie złożone i ulegające ciągłym istotnym zmianom. Postęp techniki, zmiany w przepisach krajowych i Europejskich, a także dokumentach normatywnych i z tym związane zmiany w systemach oceny zgodności, to główne przyczyny wpływające na złożoność tego tematu. Wpływ i znaczenie właściwości wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej dla bezpieczeństwa jest niezwykle istotny, dlatego w niniejszej publikacji podjęto próbę przedstawienia i analizy zastosowanych rozwiązań w zakresie oceny zgodności w wybranych krajach.

Zagadnienie oceny zgodności (badania i certyfikacja) wyrobów budowlanych stosowanych w ochronie przeciwpożarowej jest tematem bardzo szerokim i dość zróżnicowanym pod kątem stosowanych rozwiązań w tym zakresie. Poszczególne państwa, ze względu chociażby na położenie geograficzne, klimat, przynależność gospodarczą czy nawet zwyczaje, ale przede wszystkim ze względu na aspekty dotyczące bezpieczeństwa i zapewnienie odpowiedniego poziomu tego bezpieczeństwa, stosują różne sposoby potwierdzania zgodności wyrobów budowlanych w odniesieniu do stawianych im wymagań. Pomimo iż Unia Europejska dąży do ujednoczenia przepisów w zakresie wprowadzania i obrotu tymi wyrobami, to proces ten jest długotrwały, skomplikowany i wskazuje ciągle nowe przeszkody w harmonizacji wymagań. Dlatego właśnie wciąż funkcjonują systemy krajowe, szczególnie w obszarach tzw. niezharmonizowanych, ale również systemy dobrowolne potwierdzania zgodności, które często ze względów czy uznaniowych, czy marketingowych cieszą się dużym zaufaniem klientów i producentów.

Niniejsza publikacja przedstawia aktualnie funkcjonujący system oceny zgodności wyrobów budowlanych – począwszy od historii i genezy wspólnego rynku wewnętrznego, poprzez wymagania i regulacje na szczeblu Unii Europejskiej, dalej wymagania krajowe, aż do szczegółowych wymagań krajowych, ściśle związanych z ochroną przeciwpożarową oraz zapewnieniem bezpieczeństwa. Dla porównania publikacja przedstawia także problematykę i podejście do dobrowolnej certyfikacji i oceny zgodności wyrobów budowlanych, a także prezentację wybranych państw nie będących członkami Jednolitego Rynku i ich rozwiązania w zakresie oceny zgodności i certyfikacji.

W pracy istotnym jest także wskazanie na znaczenie - w procesie oceny zgodności i certyfikacji, a także pod kątem uznawania wyników badań czy certyfikatów europejskich – zagadnień normalizacji, akredytacji czy spójności pomiarowej.

2. Wzajemne porozumienia i eliminacja pozataryfowych barier technicznych w obrocie międzynarodowym

Międzynarodowa wymiana gospodarcza jest bez wątpienia podstawowym czynnikiem rozwoju poszczególnych państw. Według definicji GATT¹ barierą techniczną w handlu jest każde zobowiązanie narzucone na eksportera lub importera, zmierzające do dostosowania jego wyrobu do warunków technicznych innych niż te, obowiązujące w kraju wytwarzania, zanim udzieli mu się zezwolenia na wprowadzenie wyrobu na rynek. Bariera dodatkowa polega na zobowiązaniu eksportera lub importera do tego, aby zwrócił się do trzeciej strony o potwierdzenie zgodności jego wyrobu z warunkami technicznymi, których przestrzeganie jest wymagane². Tworzenie barier technicznych polega na ustanawianiu wymagań technicznych np. norm jakościowych, wymagań sanitarnych czy ekologicznych tak, aby nie przeszkadzały producentom krajowym, ale jednocześnie mogą one stanowić pewien problem dla konkurencji zagranicznej, szczególnie w stosunku do partnerów handlowych mniej zaawansowanych technologicznie³. Wciąż postępujące procesy globalizacji wymuszają przyjęcie liberalnej polityki handlowej poprzez stopniowe znoszenie barier administracyjnych, politycznych, prawnych i technologicznych.

Większość barier technicznych w handlu międzynarodowym nie wynika z założeń polityki gospodarczej państwa, ale z przyjętych i zakorzenionych praktyk oraz już istniejących przepisów technicznych. Zjawisko to potwierdza istnienie szczegółowych wymagań, w tym norm jakościowych, specyfikacji technicznych, które funkcjonują teoretycznie w obszarze dobrowolnym, ale z uwagi na wymagania lub zwyczaje konsumentów, dobrą praktykę czy uznany marketing w rzeczywistości stają się one obligatoryjne dla eksportera wprowadzającego wyrób na nowy rynek.

Postanowienia Kodeksu GATT oraz Dyrektywa Wspólnoty Europejskiej 83/189/EEC⁴ w sprawie notyfikacji norm i przepisów technicznych dopuszczają sytuacje, gdy wprowadzenie pewnych barier technicznych przez krajowe jurysdykcje jest uzasadnione.

---

¹ Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu (ang. *General Agreement on Tariffs and Trade*, GATT) podpisane w Genewie dnia 30 października 1947 porozumienie dotyczące polityki handlowej. Układ Ogólny GATT wszedł w życie 1 stycznia 1948 roku. Podstawowym zadaniem GATT była liberalizacja handlu międzynarodowego (kontrola, usuwanie przeszkód stojących na drodze rozwoju współpracy, koncyliacja).

² Ptaszyńska K., *Eliminacja pozataryfowych barier technicznych w wymianie międzynarodowej*, Polskie Centrum Akredytacji, lipiec 2004 r.

³ Więcej czyt. Bożyk P., Misala J., Puławski M., *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne*, PWE, Warszawa 1998.

⁴ Dyrektywa Wspólnoty Europejskiej 83/189/EEC z dn. 28 marca 1983 w sprawie notyfikacji norm i przepisów technicznych (*Council Directive 83/189/EEC of 28 March 1983 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations*), OJ L 109, 26.4.1983.

2.1. Międzynarodowe porozumienia handlowe w procesie eliminacji barier technicznych

Międzynarodowe organizacje (takie jak GATT, WTO, OECD, UE, ISO) podejmują różne środki w celu usunięcia barier technicznych. Spośród kroków podjętych przez Wspólnotę Europejską, zmierzających do usunięcia technicznych przeszkód w handlu, można wymienić art. 100 Traktatu Rzymskiego dotyczący harmonizacji technicznej, art. 30 i 36, które związane są z eliminowaniem nieuzasadnionych barier w handlu.

Podstawowym celem GATT była liberalizacja handlu międzynarodowego, przede wszystkim redukcja ceł importowych. W trakcie Rundy Kennedy'ego (w latach 1946-1967) po raz pierwszy podjęta została próba ograniczenia barier pozataryfowych i uzgodniono Kodeks Antydumpingowy.

Dopiero negocjacje Rundy Tokijskiej (w latach 1973-1979) przyniosły większe efekty w dziedzinie eliminacji pozataryfowego protekcjonizmu. Trudności w opracowaniu przejrzystych zasad regulujących stosowanie środków pozataryfowych (z uwagi na ich różnorodność i odmienne mechanizmy działania) w pewnym stopniu przezwyciężono poprzez uzgodnienie reguł postępowania tzw. Kodeksu Norm⁵. Pomimo iż porozumienie to miało charakter dobrowolny, w wyniku czego porozumienie podpisało tylko 46 krajów, stanowiło ono istotny etap w procesie eliminacji barier technicznych. Sygnatariusze Kodeksu Norm zobowiązali się do stosowania norm międzynarodowych przy tworzeniu własnych przepisów technicznych oraz do jednakowego traktowania innych państw w dziedzinie norm jakości, specyfikacji i przepisów technicznych oraz certyfikacji.

Runda Urugwajska⁶ przekształciła Kodeks Norm w Kodeks Dobrej Praktyki, który mógł być podpisany przez wszystkich zainteresowanych współpracą w zakresie eliminacji barier technicznych. W 1994 roku na spotkaniu w Marakeszu ustanowiono Światową Organizację Handlu, która z założeń była kontynuacją GATT.

W ramach WTO zawarto porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu⁷ tzw. TBT WTO. Porozumienie to miało na celu zapewnienie m.in., aby przepisy techniczne

---

⁵ Agreement On Technical Barriers To Trade, Standards Code, <http://www.worldtradelaw.net/tokyoround/standardscode.pdf>

⁶ Decyzję o rozpoczęciu Rundy Urugwajskiej podjęto we wrześniu 1986 r. w Punta del Este. Główną przesłanką rozpoczęcia Rundy Urugwajskiej był nasilający się od połowy lat siedemdziesiątych protekcjonizm handlowy związany ze zmianami układu sił oraz recesją gospodarczą w świecie, a także przestarzałość i niespójność procedur i postanowień GATT, które wymagały wzmocnienia dyscypliny i dostosowania do nowych warunków handlowych.

⁷ Van den Bossche P., Prevost D., Matthee M., *WTO Rules on Technical Barriers to Trade*, <http://www.worldtradelaw.net/articles/vandenbosschetbt.pdf>

i normy oraz procedury oceny zgodności z tymi przepisami nie tworzyły dodatkowych przeszkód w wymianie handlowej. Jednocześnie zapewniono, aby każde państwo mogło stosować środki niezbędne dla ochrony życia i zdrowia konsumentów oraz środowiska, jednakże w taki sposób, by nie stwarzać nieuzasadnionej dyskryminacji we wzajemnych stosunkach gospodarczych.

Ponadto uzgodniono stanowisko w sprawie zasad harmonizacji przepisów technicznych poprzez tworzenie norm międzynarodowych. Przyjęto, iż w sytuacji, gdy dana norma międzynarodowa (obowiązująca sygnatariuszy porozumienia) nie istnieje lub gdy treść proponowanego przepisu technicznego nie jest zgodna z istniejącą normą, członkowie tej organizacji są zobligowani do informowania o zamiarze wprowadzenia takiego przepisu pozostałych członków, tak, aby inne kraje mogły się do tej zmiany odpowiednio szybko przygotować. Postanowienie to miało istotne znaczenie dla rozwoju wzajemnych kontaktów handlowych różnych krajów o różnych jurysdykcjach technicznych. Uzgodniono również stanowisko w sprawie procedur oceny zgodności wyrobów i usług z dokumentami odniesienia, jakimi są normy i specyfikacje. Genezą tworzenia procedur oceny zgodności w ramach WTO było zapewnienie takich samych warunków wprowadzenia wyrobu na rynek dostawcom krajowym i zagranicznym, tak, aby ułatwić swobodną wymianę towarową w skali międzynarodowej.

W ramach WTO powołany został Komitet do Spraw Barrier Technicznych w Handlu, którego celem poprzez notyfikację przepisów technicznych oraz wypracowanie procedur oceny zgodności wyrobów i usług, było likwidowanie pozataryfowych barier. Temu celowi służyła także nawiązana przez WTO współpraca z Międzynarodową Organizacją Normalizacyjną (ISO).

Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA)⁸ powstało w ramach Konwencji Sztokholmskiej w 1960 r. jako unia celna państw europejskich. Głównym celem organizacji było zniesienie przeszkód we współpracy gospodarczej poprzez likwidację ceł, ale także innych przeszkód natury parataryfowej i pozataryfowej. Obecnie głównym

---

⁸ Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (ang. *European Free Trade Association*, EFTA) – międzynarodowa organizacja gospodarcza powstała 3 maja 1960 r. na mocy Konwencji Sztokholmskiej (podpisanej 4 stycznia 1960), mająca na celu utworzenie strefy wolnego handlu między państwami członkowskimi. Siedziba Sekretariatu EFTA mieści się w szwajcarskiej Genewie. Pierwotnymi członkami EFTA były: Austria, Dania, Norwegia, Portugalia, Szwajcaria, Szwecja i Wielka Brytania. Z czasem większość członków wystąpiła, wybierając członkostwo w konkurencyjnej i o zdecydowanie większej integracji ekonomicznej EWG.

partnerem gospodarczym EFTA jest Wspólnota Europejska⁹ (WE), z którą w 1992 r. w Oporto podpisane zostało porozumienie w sprawie ustanowienia Europejskiej Przestrzeni Gospodarczej (EEA)¹⁰ w zakresie wspólnej polityki „czterech swobód”. Sygnatariusze EFTA nie prowadzą wspólnej polityki w zakresie systemu oceny zgodności wyrobów i usług oraz nie współpracują w zakresie harmonizacji przepisów prawnych, dlatego istotnym elementem ich współpracy jest wzajemne uznawanie certyfikatów jakości oraz wyników badań i kontroli. W ramach współpracy między EU i EFTA zawarte zostały podobne porozumienia dotyczące wzajemnego uznawania sprawozdań z badań, certyfikatów oraz wyników nadzoru.

Strony Środkowoeuropejskiej Umowy o Wolnym Handlu (CEFTA)¹¹ zobowiązały się do podpisania umów o wzajemnym uznawaniu wyników badań i certyfikatów zgodności w ramach dostosowywania swoich systemów prawnych do wymagań Unii Europejskiej.

---

⁹ Wspólnota Europejska (WE; fr. *Communauté Européenne* - CE, ang. *European Community* - EC) - istniejąca do 30 listopada 2009 r. organizacja międzynarodowa będąca podstawą współpracy w ramach Unii Europejskiej, tworząca wraz z Europejską Wspólnotą Energii Atomowej (EURATOM), a do 2002 r. również z Europejską Wspólnotą Węgla i Stali, pierwszy filar Unii Europejskiej. Do 1 listopada 1993 r. nosiła nazwę Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG).

¹⁰ Europejski Obszar Gospodarczy, EOG (ang. *European Economic Area*, EEA) - strefa wolnego handlu i Wspólny Rynek obejmujące kraje Unii Europejskiej i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) (z wyjątkiem Szwajcarii). EOG opiera się na czterech fundamentalnych wolnościach: swobodzie przepływu ludzi, kapitału, towarów i usług.

¹¹ Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu, w skrócie CEFTA (*Central European Free Trade Agreement*) – porozumienie podpisane 21 grudnia 1992 r. w Krakowie. Sygnatariuszami porozumienia były pierwotnie trzy kraje: Czechosłowacja, Polska i Węgry.

2.2. Unia Europejska

Historia powstania Unii Europejskiej sięga roku 1949, kiedy to powołano Radę Europy¹². Kolejnym ważnym wydarzeniem było powołanie w 1952 roku Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali – Unia Montana¹³ oraz w roku 1955, w którym zapadła decyzja o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (EURATOM)¹⁴. W 1958 r. została stworzona Europejska Wspólnota Gospodarcza i to jej bezpośrednią następczynią jest Unia Europejska.

Początki tworzenia rynku wewnętrznego to rok 1985, kiedy to Komisja Europejska wydała Białą Księgę zatytułowaną „Utworzenie Rynku Wewnętrznego”. W 1987 roku w Jednolitym Akcie Europejskim w ramach „swobodnego przepływu towarów” kraje członkowskie zobowiązały się do zniesienia przeszkód o charakterze prawnym, technicznym, podatkowym, instytucjonalnym we wzajemnej współpracy gospodarczej. Przeszkody utrudniające wymianę handlową między państwami członkowskimi powodowane były różnicami w wymaganiach norm i przepisów technicznych dla poszczególnych wyrobów oraz odmiennymi procedurami oceny i poświadczania zgodności.

Problem istnienia pozataryfowych barier technicznych nie jest ujęty w Traktacie Rzymskim bezpośrednio, jednakże stopniowo w miarę rozwoju Jednolitego Rynku nabierał znaczenia, w tym sensie, że był postrzegany jako jedna z podstawowych przyczyn utrudnień we współpracy handlowej. Walkę z barierami o charakterze pozataryfowym umożliwił artykuł 100, który przewiduje ujednolicanie ustawodawstwa krajów członkowskich poprzez wydawanie dyrektyw, a także art. 30 i 36 Traktatu, które umożliwiają ograniczanie nieuzasadnionych barier.

Przywołany powyżej art. 100 Traktatu umożliwił podjęcie prac nad harmonizacją techniczną w ramach wspólnego rynku i wdrożenie około 300 dyrektyw o charakterze szczegółowych regulacji odnoszących się do specyficznych dziedzin. Były to akty prawne o charakterze ściśle technicznym, przez co nie miały charakteru uniwersalnych tekstów, które mogłyby być zastosowane przez różnych producentów dla różnych wyrobów. Ponieważ harmonizacja przepisów prowadzona w ten sposób okazała się nieskuteczna, Komisja

---

¹² Rada Europy powstała 5 maja 1949 roku w wyniku podpisania przez 10 państw (Belgię, Danię, Francję, Holandię, Irlandię, Luksemburg, Norwegię, Szwecję, Wielką Brytanię i Włochy) Traktatu Londyńskiego.

¹³ Europejska Wspólnota Węgla i Stali – funkcjonująca w latach 1952-2002 międzynarodowa organizacja gospodarcza, której powstanie zapoczątkowało integrację gospodarczą Europy. Obecnie jej kompetencje posiada Unia Europejska.

¹⁴ Europejska Wspólnota Energii Atomowej (EWEA, także Euratom) – powstała na mocy traktatów rzymskich 25 marca 1957 r (Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej). Decyzja o powstaniu Euratomu zapadła podczas obrad konferencji mesyńskiej w 1955 roku.

postanowiła kontynuować proces eliminacji barier poprzez zastosowanie art. 30 i 36 Traktatu.

Artykuł 30 Traktatu ustanawia zasadę, zgodnie z którą ograniczenia ilościowe w imporcie oraz wszelkiego rodzaju środki mające podobny skutek są w ramach Wspólnoty zakazane. Artykuł 36 Traktatu stanowi wyjątek od tej zasady, gdyż umożliwia państwom członkowskim wprowadzanie środków ograniczających swobodną wymianę, w przypadku m.in. ochrony życia oraz zdrowia konsumentów i użytkowników wyrobów. Oba wspomniane przepisy oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości („Cassis de Dijon”¹⁵) stały się fundamentem europejskiej harmonizacji technicznej, ponieważ doprowadziły do stosowania przez państwa zasady wzajemnego uznawania przepisów i procedur dotyczących projektowania i produkcji wyrobów oraz badań i raportów z kontroli przeprowadzanych przez akredytowane laboratoria i jednostki certyfikujące. Usprawnienie i przyspieszenie procesu harmonizacji technicznej zostało osiągnięte przez ustanowienie dyrektywy 83/189/EEC w sprawie procedury przekazywania informacji dotyczących norm i przepisów technicznych. Dyrektywa ta ma zastosowania zarówno do przepisów wydawanych w obszarze regulowanym prawnie przez władze państwowe, jak i dobrowolnym (uznane organizacje normalizacyjne).

---

¹⁵ Orzeczenie w sprawie Cassis de Dijon – orzeczenie Trybunału Europejskiego zapadłe 20 lutego 1979 roku, zgodnie z którym ogólną zasadą jest, że towar legalnie wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w jednym państwie Unii Europejskiej powinien być dopuszczony na rynki pozostałych państw członkowskich.

2.3. Międzynarodowa współpraca w zakresie normalizacji

Międzynarodowa współpraca w dziedzinie normalizacji, zwłaszcza w przygotowywaniu projektów norm o zasięgu światowym, odgrywa obecnie priorytetową rolę w eliminowaniu barier technicznych. W obecnych czasach trudno wyobrazić sobie współpracę gospodarczą bez norm jakościowych rozumianych jako dobrowolne reguły postępowania stosowane przez wszystkie zainteresowane strony. Ogólnie dostępne normy i ich stosowanie liberalizują handel, chronią konsumentów i wzmacniają konkurencyjność przedsiębiorstw.

Lata 50. minionego wieku przyniosły wzmożenie współzawodnictwa firm dostarczających wyroby i usługi dla potrzeb przemysłu lotniczego i nuklearnego w USA, tym samym wzrost zainteresowania systemami zapewnienia jakości. Konkurencja dotyczyła: niezawodności, funkcjonalności, sprawności, a przede wszystkim jakości wyrobów. Pociągnęło to za sobą konieczność wzmożenia kontroli jakości w przedsiębiorstwach, wzrost nakładów finansowych: na obsady kontrolerów, metody i instrumenty pomiarowe. Również odbiorcy, wprowadzając jakościową kontrolę odbiorów, ponosili dodatkowe koszty. Złożoność produktów finalnych (samoloty, okręty, elektrownie atomowe), czasochłonność i złożona kontrola jakości poszczególnych elementów wyrobu, ilość firm dostarczających wyroby, zwiększona liczba pracowników kontrolujących wyrażały się w wysokich cenach produktów finalnych. Problem ten został rozwiązany przez marynarkę wojenną (US Navy) za pomocą normy MILQ 21549 oraz przez siły powietrzne (USAF) w normie AF 1523. Idea uzyskania odpowiedniej jakości była prosta. Zamiast żmudnie sprawdzać części (elementy) wyrobu tj. sprawdzać ich zgodność z ustalonymi wcześniej wymaganiami, wyciągać wnioski z wykrytych błędów – wprowadzono ideę zapewnienia jakości (Quality Assurance), w myśl której producent zapewnia jakość dobrego wytwarzania poprzez doskonale przesłanki przygotowania pracy. W rzeczywistości, jeśli metody w takim przedsiębiorstwie są dobre, określone w formie zapisów, jeśli każdy pracownik wie wszystko o wykonywanej przez siebie pracy, o własnej odpowiedzialności, jeśli posiada pełne przeszkolenie, zręczność, zna dokumentację danej części (elementu, etapu), dokumenty obiegowe, które są przez niego zrozumiane – wydaje się raczej pewne, że jeśli część (element, etap) pierwsza będzie wykonywana bez błędów, to najprawdopodobniej kolejna część (element, etap) również zostanie wykonana prawidłowo. Metodę tę można ująć następująco:

- ⇒ zapisać, co zamierzamy robić,
- ⇒ wykonać to, co było zapisane,

⇒ sprawdzić to, co zostało zrobione,
zapisać i poprawić lub dopuścić pewne odchylenia oraz uporządkować pojawiające się wady po to, by móc je poprawić w praktyce.

Na podstawie norm MILQ 21549 oraz AF 1523 opracowano jednolitą normę systemu jakości MILQ 9858A z MIL-I- 45208A której przestrzeganie przez producentów /dostawców było spełnieniem żądanych wymagań jakościowych wyposażenia dla armii USA¹⁶.

Normy jako wymagania techniczne stosowane są na każdym etapie procesu produkcyjnego i umożliwiają dokonanie oceny zgodności z przyjętymi powszechnie standardami ochrony życia, zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników i konsumentów oraz ekologii. Obecnie, w działaniu instytucji normalizacyjnych tworzących instytucjonalną infrastrukturę systemu normalizacji, podkreśla się ich stymulującą rolę w promowaniu nowoczesnych systemów produkcji o wysokich standardach jakości.

Znaczenie normalizacji europejskiej (po podpisaniu Traktatu Rzymskiego) wzrosło po zniesieniu ceł i ograniczeń ilościowych, ponieważ dostrzeżone zostało zróżnicowanie wymagań jakościowych w obrocie towarowym w poszczególnych krajach członkowskich Wspólnoty. Ponieważ różnice w wymaganiach jakościowych stały się barierą w swobodnej wymianie, 28 maja 1969 roku Rada opracowała program likwidowania barier technicznych w obrocie wyrobami przemysłowymi i artykułami rolniczymi. W ramach tego programu w latach 70. stworzono CENCER, który był pierwszym systemem zgodności z normą europejską. W 1979 roku europejskie organizacje normalizacyjne CEN i CENELEC podpisały porozumienie ze Wspólnotą, w którym zobowiązały się, że normy i przepisy techniczne nie będą stwarzać niepotrzebnych barier w handlu międzynarodowym. W latach 90. podpisane zostało porozumienie o współpracy między europejskimi organizacjami CENELEC i IEC, oraz między CEN a międzynarodową organizacją normalizacyjną ISO. Zacieśnienie współpracy w skali światowej (z inicjatywy Komisji Europejskiej) w istotny sposób skracało czas opracowywania norm europejskich, ponieważ możliwe stało się wykorzystywanie wyników prac ISO.

Rozszerzająca się międzynarodowa współpraca wysoko rozwiniętych krajów: USA, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Japonii spowodowała konieczność ujednoczenia wymagań rynkowych w zakresie przepisów, reguł i zasad w celu uzyskania wysokiej jakości sprzedawanych wyrobów bądź usług. Wymagania te należało ująć w formie

---

¹⁶ Krukowski K., Zagadnienia i omówienie wymagań normy ISO 9000, Wstęp do ISO http://kruk.klub.chip.pl/wstep_do_iso.htm

międzynarodowej normy dotyczącej zapewnienia jakości wyrobów i usług bądź innych międzynarodowych aktów prawnych.

Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna (International Organization for Standardization – skrót ISO), zrzeszająca ponad 90 członków państw (Komitety Normalizacyjne, Instytuty, Agencje) z siedzibą w Genewie, rozwija i wprowadza międzynarodowe normy wszystkich przemysłów (za wyjątkiem przemysłu elektrycznego i elektronicznego). Opracowywane, a następnie wydawane międzynarodowe normy ISO są stosowane przez kraje członkowskie na zasadach dobrowolności, niekiedy z niewielkimi zmianami, jakkolwiek szereg państw przyjmuje je w niezmienionej formie. Organizacja ta wydała w 1987 roku normy dotyczące zarządzania systemami jakości jako serię norm ISO 9000¹⁷ (ISO 9000 - ISO 9001 - ISO 9002 - ISO 9003 - ISO 9004). W tym samym roku Europejski Komitet Normalizacyjny (European Committee Normalization) opublikował normy ISO jw. bez zmian, nadając serii oznaczenie EN 29000 (EN 29000 - EN 29001 - EN 29002 - EN 29003 - EN 29004). W Polsce normy serii ISO 9000 zostały opublikowane w wersji polsko-angielskiej w 1990 r. przez Polski Komitet Normalizacji Miar i Jakości w formie zbioru norm ISO 8402 - ISO 9000 - ISO 9001 - ISO 9002 - ISO 9003 - ISO 9004. W 1993 roku tenże komitet wydał tłumaczenia oficjalnej wersji językowej norm serii EN 29000, nadając im status Polskich Norm. W 1996 Polski Komitet Normalizacji wydał normy serii ISO 9000 wg stanu prawnego z 1994 roku (normy znowelizowane)¹⁸.

Obecnie standardy z grupy ISO 9000 reprezentują zbiór dobrych praktyk zarządzania, których celem jest zapewnienie, iż wymagania klienta są spełnione (organizacja dostarcza wyrób lub usługę zgodnie z oczekiwaniami klienta). Standardy z grupy ISO 9000 są tworzone przez komitet techniczny ISO-TC 176. Rodzina standardów ISO 9000 składa się z trzech głównych norm:

- ⇒ ISO 9000 – Systemy zarządzania jakością. Podstawy i terminologia. ISO 9000 opisuje podstawy systemu zarządzania jakością oraz stosowaną terminologię. Omówiony jest model systemu zarządzania wraz z podstawowymi elementami i zasadami jakimi powinna się kierować organizacja.
- ⇒ ISO 9001 – Systemy zarządzania jakością. Wymagania. ISO 9001 określa wymagania, jakie musi spełniać organizacja. Wymagania te są pogrupowane w odpowiednie działy

---

¹⁷ W 1994 roku nastąpiła nowelizacja norm serii ISO 9000.

¹⁸ Krukowski K., *Zagadnienia i omówienie wymagań normy ISO 9000, Wstęp do ISO*
http://kruk.klub.chip.pl/wstep_do_iso.htm

zgodnie z modelem funkcjonowania organizacji. Jednocześnie norma ta pozwala na stosowanie „wyląceń” wybranych elementów z punktu 7 normy (np. procesu projektowania wyrobów) z zakresu certyfikacji, jeżeli ma to odpowiednie uzasadnienie. Organizacja może otrzymać certyfikat potwierdzający zgodność z wymaganiami tejże normy, po pozytywnym przejściu auditu certyfikującego wykonanego przez niezależną firmę zewnętrzną.

⇒ ISO 9004 – Systemy zarządzania jakością. Wytyczne doskonalenia. ISO 9004 zawiera wytyczne dotyczące dalszego doskonalenia organizacji w poszczególnych aspektach istniejącego systemu zarządzania. Każdy paragraf z ISO 9001 jest w tej normie ujęty i dodatkowo rozwinięty, tak aby użytkownik mógł zrozumieć, jak dany punkt normy ISO 9001 doskonalic. Ta norma nie jest podstawą do certyfikacji (nie certyfikuje się organizacji na zgodność z ISO 9004). ISO 9004 jest zalecana dla tych organizacji, które chcą doskonalic swój system ponad wymogi ISO 9001 (np. pod kątem skuteczności i efektywności).

Rodzinnie standardów ISO 9000 towarzyszy szereg dodatkowych standardów i raportów technicznych, które dotyczą wybranych elementów zarządzania organizacją, niektóre z nich to:

- ⇒ ISO 19011 – Wytyczne dotyczące auditowania systemów zarządzania jakością i/lub zarządzania środowiskowego.
- ⇒ ISO/TR 10013 – Wytyczne dotyczące dokumentacji systemu zarządzania jakością.
- ⇒ ISO/TR 10017 – Wytyczne dotyczące technik statystycznych odnoszące się do ISO 9001:200019.

Polska normalizacja ma długoletnią tradycję, w 1924 roku powstał Polski Komitet Normalizacyjny, który w 1947 roku został członkiem Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej ISO, a obecnie (od 2004 r.) jest także członkiem CEN i CENELEC. Normalizacja, poprzez harmonizację wymagań technicznych, niewątpliwie służy liberalizacji wymiany handlowej w skali globalnej i stanowi doskonale narzędzie do likwidacji pozataryfowych barier technicznych. Należy jednak pamiętać, aby tworzenie nowych norm i wymagań technicznych, których ogromna ilość i może zakłócić kompatybilność z normami międzynarodowymi, co w efekcie może stać się barierą handlową²⁰.

---

¹⁹ ISO – Wprowadzenie i historia, <http://www.strefa-iso.pl/pl/artykuly.iso-9001-podstawy>

²⁰ Ptaszyńska K., *Eliminacja pozataryfowych barier technicznych w wymianie międzynarodowej*, Polskie Centrum Akredytacji, lipiec 2004 r.

2.4. Znaczenie metrologii

Metrologia, czyli nauka o miarach, a zwłaszcza metrologia prawna i przemysłowa, od dawna towarzyszyła produkcji wyrobów i w konsekwencji wpływała na możliwość ich sprzedaży. W różnych krajach istniały i istnieją różne systemy pomiarów metrologicznych oraz zróżnicowane standardy oceny ich wyników, co w konsekwencji stanowi istotną przeszkodę pozataryfową we współpracy międzynarodowej.

Eliminacji tego rodzaju barier służy zapewnienie tzw. spójności pomiarowej (traceability) w ramach międzynarodowej współpracy w dziedzinie akredytacji technicznej prowadzonej przez narodowe jednostki akredytacyjne w poszczególnych krajach. Celem tej współpracy jest przede wszystkim zapewnienie dostępności do wzorców państwowych i międzynarodowych jednostek miar, do wyników badań porównawczych prowadzonych w skali państwowej i międzynarodowej oraz zapewnienie jednolitości obliczania niepewności pomiarów. Celem metrologii państwowej prowadzonej przez instytucje administracyjne jest prowadzenie kontroli przyrządów pomiarowych stosowanych w obrocie publicznym, celem ich legalizacji. Przyrządy pomiarowe służące zapewnieniu bezpieczeństwa lub ochronie zdrowia muszą spełniać wymagania prawne zawarte w przepisach lub normach, zatem zapewnienie spójności pomiarowej w tym obszarze służy usuwaniu przeszkód we wzajemnej współpracy gospodarczej.

Na początku lat 90. wprowadzony został system certyfikacji (w ramach Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej – OIML) urządzeń podlegających kontroli metrologicznej i wprowadzono jednolite procedury badawcze. Współpraca na forum OIML dotyczy zagadnień metrologii prawnej i polega przede wszystkim na harmonizacji przepisów poszczególnych członków tej organizacji oraz kompatybilności z międzynarodowymi normami ISO, IEC. Polska w 1955 roku podpisała konwencję ustanawiającą tę organizację i jest tam reprezentowana przez Główny Urząd Miar.

Usuwanie barier technicznych wynikających z różnych systemów metrologicznych, oprócz porozumień w zakresie metrologii prawnej, służy współpraca w organizacjach regionalnych takich jak WELMEC²¹ czy EURAMET²². Warunkiem przystąpienia do tego rodzaju porozumień jest posiadanie systemu metrologii uznanego w świecie, a uznanie to krajowa jednostka metrologiczna wykazuje na podstawie wyników badań porównawczych z wymaganiami międzynarodowego wzorca.

---

²¹ www.welmec.org

²² www.euramet.org

Eliminacji przeszkód we współpracy międzynarodowej z dziedziny metrologii prawnej służy zasada wzajemnego uznawania wyników pomiarów dokonywanych w różnych państwach, poprzez akceptację wyników badań i certyfikatów wystawianych przez laboratoria pomiarowe. Proces ten przebiega pod opieką i zwierzchnictwem organizacji międzynarodowych skupiających akredytowane laboratoria wzorcujące oraz laboratoria badawcze, które uczestniczą w wielostronnych porozumieniach (MLA) w sprawie wzajemnego uznawania wyników wzorcowań przyrządów pomiarowych. Ideą tego procesu jest doprowadzenie do sytuacji, w której raz zbadany wyrób lub przyrząd pomiarowy nie będzie musiał być ponownie poddany kontroli w innym kraju, a zatem certyfikat laboratorium pomiarowego w jednym kraju będzie uznany przez inne państwo. Na tym właśnie polega zasada wzajemnego uznawania będąca fundamentem systemów oceny zgodności wyrobów i usług.

Podpisanie wielostronnych porozumień w dziedzinie wzajemnego uznawania wyników badań i certyfikatów zgodności umożliwia realizację celu nadrzędnego, jakim jest eliminacja przeszkód technicznych we wzajemnych relacjach handlowych i umożliwienie swobodnego przepływu towarów między rynkami.

2.5. Nowe podejście do harmonizacji przepisów technicznych oraz globalne podejście do systemu oceny zgodności

Pozataryfowe bariery techniczne w handlu tworzą normy, specyfikacje oraz przepisy techniczne (tzw. dokumenty odniesienia), do których muszą stosować się wyroby, a także różne procedury oceny i poświadczania zgodności wyrobu z tymi dokumentami. Jednym z celów, jakie postawiła sobie Wspólnota Europejska w momencie podjęcia decyzji o utworzeniu jednolitego rynku²³ umożliwiającego swobodny przepływ towarów było eliminowanie nieuzasadnionych barier w wymianie handlowej. Początkowo harmonizacja przepisów technicznych postrzegana jako znacząca bariera pozataryfowa odbywała się poprzez stosowanie tzw. starego podejścia do harmonizacji. Podejście to charakteryzowało się tworzeniem bardzo szczegółowych technicznie wymagań dla każdego wyrobu, które wkrótce stawały się w skutek postępu technicznego nieaktualne, a ponadto w znikomym stopniu uwzględniało dorobek normalizacji opartej na międzynarodowych normach jakości. Cała procedura okazała się czasochłonna i nieskuteczna, a przede wszystkim nie eliminowała barier wynikających z przepisów. Podejście to funkcjonuje do dzisiaj w niektórych dziedzinach przemysłu, jako tzw. podejście sektorowe.

Zmiana podejścia do harmonizacji technicznej nastąpiła w połowie lat 80., kiedy wszedł w życie Jednolity Akt Europejski. W art. 100a zmodyfikowano podejście do harmonizacji technicznej, tak by stała się skutecznym elementem integracji państw Wspólnoty. Przede wszystkim wprowadzono w dziedzinie normalizacji, zasadę uchwalania dyrektyw większością dwóch trzecich głosów (zamiast jednomyślności), przez co przyspieszono procedurę ich tworzenia. Ponadto w ramach art. 100a przewidziana została współpraca Komisji i Rady z Parlamentem Europejskim przy opracowywaniu dyrektyw. Podsumowując, art. 100a umożliwił przyspieszenie prac nad aktami prawnymi Wspólnoty, dzięki czemu stało się możliwe uwzględnianie osiągnięć postępu technicznego w tworzonych dokumentach.

Istotną rolę w harmonizacji europejskiej w dziedzinie przepisów technicznych odegrała wspomniana wcześniej Dyrektywa dotycząca notyfikacji przepisów i norm z 1983 roku. Dyrektywa ta jest podstawowym narzędziem ochrony przed tworzeniem nieuzasadnionych barier technicznych w handlu WE, ponieważ:

---

²³ zgodnie z art. 7a Traktatu Rzymskiego jednolity rynek – to swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału

- ⇒ uniemożliwia tworzenie nowych przepisów technicznych, które mogą być potraktowane jako dodatkowa bariera dla wyrobów wprowadzanych na rynek,
- ⇒ umożliwia organizacjom normalizacyjnym CEN, CENELEC i ETSI opracowywanie norm europejskich jako dokumentów odniesienia w ocenie zgodności wyrobów.

W latach osiemdziesiątych dokonano analizy efektów dotychczasowego procesu harmonizacji norm (czyli „starego” podejścia do harmonizacji technicznej) i zdecydowano się na zmianę sposobu likwidacji barier technicznych. Założenia dla nowej metody zawarte zostały w Uchwale Rady z dnia 7 maja 1985 roku w sprawie nowego podejścia do harmonizacji technicznej i normalizacji (85/C/136/01). Celem tego dokumentu było ułatwienie i przyspieszenie ujednociania przepisów, a więc przyjęcie tzw. nowego podejścia do harmonizacji technicznej, które opiera się na następujących zasadach:

- ⇒ harmonizacja objęta przepisami prawa (obligatoryjna) zostaje ograniczona do określonych wymagań technicznych, zwanych zasadniczymi wymaganiami, ustalanych na podstawie kryteriów ochrony „interesu ogólnego”, tym samym dyrektywy będą się koncentrowały na podstawowych cechach wyrobów;
- ⇒ wyrób może zostać wprowadzony do obrotu tylko wtedy, jeśli spełnia zasadnicze wymagania zawarte w „dyrektywach nowego podejścia”;
- ⇒ wyroby spełniające zasadnicze wymagania mogą być wprowadzone do obrotu w dowolnym kraju Unii Europejskiej w ramach Jednolitego Rynku;
- ⇒ stosowanie norm zharmonizowanych pozostaje dobrowolne, a producent może wybrać różne rozwiązania i standardy, o ile wyrób spełnia zasadnicze wymagania zawarte w dyrektywach.

Specyfikacje techniczne składające się na normy opracowują organizacje zajmujące się standaryzacją, wyroby spełniające wymagania norm zharmonizowanych korzystają z domniemania zgodności z zasadniczymi wymaganiami, co oznacza, że dotychczas opracowane normy pozostały ważne w nowym systemie, ale poddano je weryfikacji. Jeżeli uzyskały status „normy zharmonizowanej”, to ich zastosowanie powoduje domniemanie zgodności z dyrektywą²⁴.

Główną ideą nowego podejścia było ujednoczenie legislacji technicznej oraz powoływanie się na normy europejskie w ocenie zgodności. W nowym podejściu do harmonizacji technicznej odstąpiono od szczegółowych uregulowań będących z reguły załącznikami do dyrektyw, natomiast ustalono zasadnicze wymagania dla wyrobów,

---

²⁴ www.UOKiK.gov.pl

tzn. wymagania, które wyrób obligatoryjnie musi spełniać przed wprowadzeniem go do obrotu na rynku któregokolwiek z państw członkowskich. Zasadnicze wymagania określono, jako takie, które dotyczą przede wszystkim bezpieczeństwa osób, zwierząt i mienia, ochrony zdrowia i życia ludzi, ochrony środowiska naturalnego. Postanowienia krajowe zapewniające ochronę tzw. interesu publicznego muszą być uzasadnione, aby spełniając swoje zadanie, nie stwarzały ukrytych barier. Europejskie organizacje normalizacyjne otrzymały mandat do wydawania norm będących podstawą legislacji technicznej²⁵.

Oprócz zasad nowego podejścia do harmonizacji technicznej istotnym elementem likwidacji barier w handlu na obszarze Jednolitego Rynku było określenie kryteriów wiarygodnej oceny zgodności wyrobów z zasadniczymi wymaganiami, czyli stworzenie trybu oceny zgodności. Podstawowe wytyczne w tym zakresie przyjęto Uchwałą Rady z dnia 21 grudnia 1989 roku w sprawie globalnego podejścia do badań i certyfikacji (90/C10/01). Celem globalnego podejścia było uzyskanie jednolitej i wiarygodnej oceny zgodności wyrobów, która pozwoliłaby na stworzenie systemu uznawania badań (oceny wyrobu) przeprowadzonych w innym kraju Unii Europejskiej. W dokumencie zostały określone główne elementy globalnego podejścia do badań i certyfikacji w zakresie oceny zgodności z zasadniczymi wymaganiami. Ustalono wytyczne dla wyznaczania jednostek uczestniczących w ocenie i warunków ich działania. Dokument podkreśla konieczność wprowadzenia we wszystkich Państwach Członkowskich systemów weryfikacji kompetencji, zapewniających profesjonalizm jednostek uczestniczących w procesie oceny zgodności.

Uchwałą z 1989 roku w sprawie globalnego podejścia do oceny zgodności uzupełniła Decyzja Rady 90/683/EEC, zastąpiona i uaktualniona przez Decyzję Rady z dnia 22 lipca 1993 roku dotyczącą modułów stosowanych w różnych fazach procedur oceny zgodności oraz zasad umieszczania i używania oznakowania zgodności CE, które mają być stosowane w dyrektywach harmonizacji technicznej (93/465/EWG). Dokumenty te ustalają ogólne wytyczne oraz szczegółowe procedury oceny zgodności. Decyzja Rady 93/465/EEC wprowadza też ujednolicone zasady umieszczania i stosowania oznakowania CE.

Nowe podejście do harmonizacji technicznej, określając tylko zasadnicze (podstawowe) kryteria dla wyrobów, pozwala producentowi na elastyczność w wyborze

---

²⁵ Normy zharmonizowane to tylko te Europejskie Normy, opracowane przez Europejskie Organizacje Normalizacyjne, które uwzględniają zasadnicze wymagania poszczególnych dyrektyw i które powstały w odpowiedzi na mandat wydany przez Komisję Europejską po konsultacjach z państwami członkowskimi. Lista Europejskich Norm zharmonizowanych jest publikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Normy są ogłaszane wyłącznie w celach informacyjnych, nie są elementem prawa europejskiego, www.pkn.pl

rozwiązań technicznych. Natomiast globalne podejście do badań i certyfikacji doprowadziło do wprowadzenia modułowej, czyli podzielonej na wiele etapów, oceny zgodności wyrobów. Moduły określają różne procedury, które mogą być stosowane do szerokiego asortymentu wyrobów (są elastyczne). Różnią się między sobą przede wszystkim sposobem oceny (dokonywanej przez kontrolę dokumentów, zatwierdzenie typu lub zapewnienie jakości) oraz osobami przeprowadzającymi ocenę (może to być producent lub strona trzecia).

Tabela nr. 1

Podstawowe moduły/procedury oceny zgodności

A	Wewnętrzna kontrola produkcji	Obejmuje wewnętrzną kontrolę projektu i produkcji. Moduł ten nie wymaga obowiązkowego udziału jednostki podjęcia jednostki notyfikowanej.
B	Kontrola typu	Obejmuje fazę projektowania; po module B musi nastąpić moduł przewidujący przeprowadzenie oceny w fazie produkcji. Certyfikat badania typu WE jest wydawany przez notyfikowaną jednostkę.
C	Zgodność z typem	Obejmuje fazę produkcji i następuje po module B. Zapewnia zgodność z typem posiadającym certyfikat kontroli typu WE wydany zgodnie z modulem B. Moduł C nie wymaga obowiązkowego udziału jednostki notyfikowanej.
D	Zapewnienie jakości produkcji	Obejmuje fazę produkcji i następuje po module B. Wywodzi się z normy zapewnienia jakości EN ISO 9002 i przewiduje interwencję notyfikowanej jednostki odpowiedzialnej za zatwierdzanie i kontrolę systemu jakości wprowadzonego przez producenta.
E	Zapewnienie jakości wyrobu	Obejmuje fazę produkcji i następuje po module B. Wywodzi się z normy zapewnienia jakości EN ISO 9003 i przewiduje interwencję notyfikowanej jednostki odpowiedzialnej za zatwierdzanie i kontrolę systemu jakości wprowadzonego przez producenta.
F	Weryfikacja wyrobu	Obejmuje fazę produkcji i następuje po module B. Notyfikowana jednostka sprawdza zgodność z typem

		posiadającym certyfikat badania typu wydany zgodnie z modulem B i wydaje świadectwo zgodności.
G	Weryfikacja jednostkowa	Obejmuje fazę projektowania i produkcji. Każdy pojedynczy wyrób jest badany przez notyfikowaną jednostkę, weryfikacja jednostkowa projektu i produkcji każdego wyrobu kontrolowanego przez notyfikowaną jednostkę, która wydaje certyfikat zgodności.
H	Pełne zapewnienie jakości	Wywodzi się z normy zapewnienia jakości EN ISO 9001 i przewiduje interwencję notyfikowanej jednostki odpowiedzialnej za zatwierdzanie i kontrolę systemu jakości wprowadzonego przez producenta.

Zależnie od procedury przewidzianej dla danego wyrobu producent (lub jego upoważniony przedstawiciel) czyni to sam lub z udziałem jednostki notyfikowanej. Wiele dyrektyw Nowego Podejścia daje producentowi możliwość wyboru różnych kombinacji modułów, w tym modułów opartych o systemy zarządzania jakością, jeśli producent takowy posiada. W przypadku objęcia danego wyrobu kilkoma dyrektywami w każdej z nich może być inna kombinacja modułów bądź narzuconych, bądź do wyboru²⁶. W roku 2008 dodano nowe moduły²⁷.

Dyrektywa Rady 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia ustaw i aktów wykonawczych państw członkowskich dotyczących wyrobów budowlanych²⁸, zwana potocznie dyrektywą budowlaną jest dość specyficzną dyrektywą z uwagi chociażby na przewidziane w niej systemy oceny zgodności dla wyrobów budowlanych. Podstawowe różnice między dyrektywą budowlaną a innymi dyrektywami nowego podejścia są wymienione poniżej.

²⁶ www.mg.gov.pl

²⁷ Zobacz: Decyzja PE i Rady UE nr 768/2008/WE dot. wspólnych ram wprowadzania do obrotu.

²⁸ Dyrektywa 89/106/EWG (Dz. Urz. WE L 40 z 11.02.1989) została zmieniona dyrektywą 93/68/EWG oraz rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003. Zmiany wprowadzone rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 są natury technicznej i dotyczą jedynie procedury komitetowej. W związku z tym nie wymagają wdrożenia przez państwa członkowskie.

Tabela nr 2

Różnice pomiędzy Dyrektywami Nowego Podejścia a Dyrektywą Wyroby Budowlane

Element dyrektywy	Dyrektywy Nowego Podejścia	Dyrektywa Wyroby Budowlane
Wymagania zasadnicze	Wymagania zasadnicze odnoszą się do wyrobów, określone są bezpośrednio w dyrektywie (w tekście dyrektywy lub w załączniku)	Wymagania podstawowe określone w dyrektywie odnoszą się do obiektów budowlanych, uszczegółowienie wymagań dla wyrobów jest w zharmonizowanych specyfikacjach technicznych
Zgodność z wymaganiami	Może być potwierdzona przez ocenę zgodności z normami zharmonizowanymi lub bezpośrednio na podstawie wymagań zasadniczych	Zgodność z wymaganiami norm zharmonizowanych lub europejskich aprobat technicznych
Procedury oceny zgodności	Zgodne z modułami Globalnego Podejścia (moduły od A do H z odmianami), czasem producent ma możliwość wyboru pomiędzy niektórymi z nich.	Sześć systemów oceny zgodności: 1, 1+, 2, 2+, 3 i 4. Producent musi zastosować system określony w zharmonizowanej specyfikacji technicznej
Oznakowanie CE	Obowiązkowe dla wyrobów objętych daną dyrektywą (w której CE jest wymagane), wprowadzanych na rynek europejski i rynek polski.	Obowiązkowe dla wyrobów budowlanych wprowadzanych na rynek europejski (jeśli istnieje zharmonizowana norma lub ETA). Nieobowiązkowe dla wyrobów wprowadzanych na rynek polski.

Źródło: opracowanie własne

Aby wyszczególnić wymagania podstawowe wobec obiektów budowlanych oraz określić korelację z przydatnością wyrobów budowlanych do konkretnych zastosowań,

w tym celu przewidziano sporządzenie dokumentów interpretacyjnych²⁹. Dokumenty te służą określeniu powiązań pomiędzy wymaganiami podstawowymi (przy czym dla każdego wymagania podaje się klasy lub poziomy) a zleceniami na wykonanie specyfikacji technicznych przez właściwe europejskie instytucje normalizacyjne, w celu scharakteryzowania wyrobów, a tym samym ułatwienia prawidłowego stosowania dyrektywy.

Zgodnie z założeniami, zasadami nowego i globalnego podejścia nie zostały jednak objęte te sektory (branże produkcji), w których przed 1985 rokiem ustawodawstwo Wspólnoty było bardzo zaawansowane (czyli takie, gdzie istniały wspólne wymagania szczegółowe i działało wzajemne uznawanie) lub w których specjaliści nie byli w stanie sformułować wymagań dla wyrobów ze względu na niemożność określenia ryzyka związanego z takimi wyrobami. Nowe i globalne podejście nie dotyczy więc na przykład artykułów spożywczych, produktów chemicznych, środków farmaceutycznych, pojazdów mechanicznych.

Dyrektywy tworzone według zasad nowego podejścia do harmonizacji technicznej określa się mianem „dyrektyw nowego podejścia”. Podstawowym celem tych dyrektyw jest zapewnienie ochrony interesów publicznych, tzn. bezpieczeństwa i zdrowia osób, ochrony konsumentów i innych użytkowników wyrobów oraz ochrona środowiska. Dyrektywy nowego podejścia uwzględniają także zasady globalnego podejścia do oceny zgodności. Istnieją jednak dyrektywy, które opierają się na zasadach globalnego podejścia, ale nie zawierają zasadniczych wymagań (nie uwzględniają zasad nowego podejścia do harmonizacji technicznej). Są to na przykład: dyrektywa 1999/36/CE w sprawie przewoźnych urządzeń ciśnieniowych i dyrektywa 2000/55/EC w sprawie wymagań sprawności energetycznej stabilizatorów do oświetlenia jarzeniowego.

W ramach organizacji globalnego podejścia nie tylko stworzono warunki prawne umożliwiające realizację zasady wzajemnego uznawania dowodów zgodności oraz na poziomie ustawodawstwa wspólnotowego zorganizowano system oceny zgodności wyrobów poprzez ustanowienie modułów dla różnych faz procedur tej oceny oraz wspólne zasady stosowania znakowania CE. Zalecono także stosowanie norm europejskich dotyczących zapewnienia jakości serii ISO 9000 oraz norm jakości określających wymagania dla jednostek certyfikujących oraz laboratoriów badawczych uczestniczących w procesie oceny. Zalecono także utworzenie systemów akredytacji dla potwierdzenia kompetencji

---

²⁹ Guidance Paper E dotyczący dyrektywy 89/106/EWG „Poziomy i klasy w Dyrektywie 89/106/EWG” (wersja sierpień 2002 r.), Komisja Europejska

tych jednostek. W uchwale Rada zaleciła przeprowadzenie analizy różnic w infrastrukturze jakości (systemy wzorcowań i metrologii, laboratoria badawcze i pomiarowe, jednostki certyfikujące i inspekcyjne, systemy akredytacji technicznej) występujących w krajach członkowskich oraz opracowania programu wyrównywania tych różnic.

Podstawą europejskiego systemu oceny zgodności i szerzej rozumianego systemu zapewnienia bezpieczeństwa wyrobów, oprócz wspomnianej dyrektywy w sprawie notyfikacji norm i przepisów technicznych, są dwie dyrektywy horyzontalne: dyrektywa 92/59/EEC dotycząca ogólnego bezpieczeństwa wyrobów³⁰ oraz dyrektywa 85/374/EEC dotycząca odpowiedzialności za produkt wadliwy³¹. W toku wieloletniej ewolucji ostatecznie w Europie ukształtował się Wspólnotowy System Oceny Zgodności Wyrobów i Systemów Jakości. W systemie tym przyjęto, że ocena zgodności jest wiarygodnym dowodem spełnienia przez wyrób wymagań technicznych zawartych w normach lub przepisach prawa. Ocena ta może być dokonana przez producenta lub jego przedstawiciela, jednostki certyfikujące lub laboratoria badawcze. Na drugim poziomie oceniane są kompetencje tych jednostek najczęściej przez proces akredytacji. Trzeci poziom stanowią regionalne lub międzynarodowe porozumienia o wzajemnym uznawaniu. Tak ukształtowany system spełnia założenie wiarygodności dokonywanych ocen (poprzez wielokrotne potwierdzanie wyników i kompetencji), ale jednocześnie może się stać źródłem potencjalnych barier we współpracy gospodarczej. Bariery te związane są z koniecznością ponoszenia przez uczestników systemu dodatkowych kosztów związanych z badaniami i certyfikacją. Koszty te ponoszone są na różnych poziomach oceny zgodności. Przedsiębiorstwo ponosi wydatki związane z badaniami i certyfikacją przed wprowadzeniem wyrobu na rynek, jednostki certyfikujące i laboratoria ponoszą koszt uzyskania i utrzymania certyfikatu akredytacji poprzez wnoszenie opłat z tytułu udziału w systemie akredytacji i przeprowadzanych auditów w nadzorze. Również jednostki akredytujące ponoszą znaczne koszty związane z utrzymaniem swoich kompetencji i uczestnictwem w międzynarodowych organizacjach zapewniających wzajemne uznawanie wydawanych certyfikatów akredytacji. Zatem z jednej strony europejski system oceny zgodności niweluje bariery handlowe poprzez harmonizację ustawodawczą i alternatywnie – wzajemne uznawanie (zgodnie z zasadą, że raz zbadany produkt swobodnie wędruje po Wspólnym Rynku), z drugiej strony sam tworzy bariery kosztowe dla uczestników systemu,

---

³⁰ O. J. No L 228, 11.08.1992 r.

³¹ O. J. No L 307, 12.11.1988 r.

na różnych poziomach oceny. Obecnie wspólnotowy System Oceny Zgodności Wyrobów i Systemów Jakości składa się z dwóch podsystemów: dobrowolnego i obowiązkowego.

Proces harmonizacji norm i przepisów technicznych jest procesem długotrwałym i pomimo przyspieszenia prac w ramach międzynarodowej współpracy w dziedzinie normalizacji, postrzegany jest również jako bariera w swobodnej wymianie handlowej. Alternatywnym rozwiązaniem są porozumienia o wzajemnym uznawaniu przeprowadzanych ocen. Wzajemne uznawanie może przebiegać na różnych szczeblach: pomiędzy laboratoriami badawczymi, porozumienia między jednostkami certyfikującymi, między systemami akredytacji oraz porozumienia międzyrządowe. Współpraca w zakresie wzajemnego uznawania niewątpliwie przyspiesza proces liberalizacji handlu w wymiarze europejskim oraz światowym i nie wymaga trudnych negocjacji towarzyszących harmonizacji przepisów technicznych.

Wielostronne porozumienia o wzajemnym uznawaniu wyników badań są niewątpliwie szybszym i łatwiejszym narzędziem liberalizacji handlu, umożliwiającym przedsiębiorcom badanie wyrobu tylko jeden raz.

Na uwagę zasługuje fakt, iż wzajemne uznawanie nie wymaga akceptacji norm i przepisów technicznych innego kraju (dlatego jest postrzegane jako alternatywa dla harmonizacji prawnej), a odnosi się tylko do oceny kompetencji jednej strony do przeprowadzenia wiarygodnej oceny, zgodnie z wymaganiami drugiej strony. Oczywiście porozumienie takie wymaga spełnienia przez zainteresowane strony minimalnych warunków przeprowadzenia tej oceny, a więc zapewnienia właściwych procedur, kompetencji, wzorcowań, szkoleń, badań itp.

W rozwój współpracy w dziedzinie wzajemnego uznawania w skali międzynarodowej włączyła się także organizacja ISO poprzez powołanie Komitetu ds. oceny zgodności CASCO³², którego celem jest promocja porozumień w sprawie wzajemnego uznawania i akceptacji różnych systemów oceny zgodności.

---

³² <http://www.iso.org/iso/home/about/conformity-assessment/casco.htm>

3. Zharmonizowane specyfikacje techniczne.

Za zharmonizowane z dyrektywą wyroby budowlane uznano specyfikacje techniczne:

- ⇒ europejskie normy zharmonizowane opracowane przez CEN lub CENELEC³³ na zlecenie Komisji Europejskiej,
- ⇒ europejskie aprobaty techniczne (ETA) – opracowane przez instytucje zrzeszone w Europejskiej Organizacji Aprobac Technicznych (EOTA) – specyfikacje na wyrób, który znacznie się różni od wyrobów objętych istniejącymi normami zharmonizowanymi, dla którego norma nie została jeszcze opracowana.

Istnieje jeszcze trzecia kategoria specyfikacji, wspomniana w *dyrektywie budowlanej*, mieszcząca się w kategorii „zharmonizowanej specyfikacji technicznej” norma krajowa uznana na szczeblu unijnym, jednak jak dotąd taki dokument nie pojawił się. W każdym możliwym przypadku dąży się do sporządzania norm zharmonizowanych, jeśli jednak normy nie daje się przygotować w „rozsądnym” czasie ani też nie przewiduje się jej przygotowania w najbliższej przyszłości, a wyrób ma charakter innowacyjny lub znacznie różni się od produktów objętych istniejącymi normami, wówczas wyrób taki może podlegać europejskiej aprobacie technicznej (ETA).

Zharmonizowaną specyfikację techniczną wyrobu sporządza się w celu uwzględnienia wszystkich właściwości użytkowych wymaganych przez przepisy dowolnego państwa członkowskiego. Dzięki temu producenci mogą być pewni, że metody badań oraz metody deklarowania rezultatów będą takie same w każdym państwie członkowskim (aczkolwiek wartości parametrów wybrane przez organy prawodawcze w poszczególnych państwach członkowskich mogą różnić się między sobą).

---

³³ <http://www.cenelec.eu/>

3.1. Normy zharmonizowane

Normy zharmonizowane (hEN) opracowane przez CEN muszą zostać opublikowane jako normy krajowe przez wszystkich członków CEN (w Polsce – przez Polski Komitet Normalizacyjny – PKN). Normy te oznaczają się dodatkowym symbolem nadawanym przez krajową organizację normalizacyjną, umieszczanym przed europejskim symbolem normy (w Polsce PN-EN). Zazwyczaj normy europejskie wdrożone do zbioru norm krajowych uzyskują status dobrowolnych specyfikacji. W dyrektywie CPD ustanowiono, że europejskie normy zharmonizowane z tą dyrektywą są jednym z dwóch obowiązujących rozwiązań prowadzących do umieszczenia oznakowania CE na wyrobie. Drugim rozwiązaniem są europejskie aprobaty techniczne (ETA). Wykazy norm zharmonizowanych w zakresie dyrektyw nowego podejścia (numery, tytuły, daty obowiązywania) Komisja Europejska publikuje przynajmniej raz w roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, a także czuwa nad aktualizacją wykazów.

Na uwagę zasługuje fakt, że w wykazie umieszczono daty okresów przejściowych, a także ujednolicono postanowienia dotyczące końcowej daty stosowania normy zastępowanej. Okres przejściowy³⁴ jest to okres między datą dostępności normy jako europejskiej normy zharmonizowanej (data opublikowania normy po raz pierwszy w wykazie w Dzienniku Urzędowym UE) a datą zakończenia okresu przejściowego, która jest zazwyczaj tożsama (*ale nie zawsze*) z datą wycofania krajowych norm sprzecznych. Z okresem przejściowym (*zwanym także okresem współistnienia*) wiążą się 3 etapy wprowadzania wyrobów budowlanych na rynek europejski:

- ⇒ przed datą opublikowania normy jako normy zharmonizowanej (*początkiem okresu przejściowego*), wyrobu nie można jeszcze znakować CE, mimo że norma zharmonizowana jako dokument jest już dostępna, a często opublikowana także w państwach członkowskich jako norma krajowa. W tym czasie stosowane są systemy krajowe, a więc krajowe specyfikacje wyrobu.
- ⇒ w okresie przejściowym może być stosowany zarówno system „europejski” jak i system krajowy, a więc można stosować oznakowanie CE, albo oznakowania krajowe. Producent ma możliwość wyboru między przepisami krajowymi a europejskimi, a władze państwowe w przepisach publikują odniesienia do norm zharmonizowanych.

---

³⁴ zwany także okresem współistnienia

⇒ po zakończeniu okresu przejściowego sprzeczne specyfikacje krajowe tracą ważność, a wyrób można wprowadzić na jednolity rynek europejski, stosując normę zharmonizowaną i oznakowanie CE.

Europejskie normy wyrobu (dotyczące konkretnych wyrobów lub grup wyrobów) często zawierają postanowienia odnoszące się do właściwości wyrobu nieuregulowanych w żadnym państwie członkowskim, które są włączone do normy z powodów komercyjnych. Z tego względu wszystkie normy zharmonizowane dotyczące wyrobów budowlanych posiadają załącznik informacyjny ZA. Praktycznie rzecz biorąc, załącznik ZA jest listą kontrolną całej procedury umieszczania oznakowania CE. Na tej liście producent może znaleźć wszystkie możliwe wymagania wobec swojego wyrobu oraz sposoby ich spełnienia

3.2. Europejskie aprobaty techniczne

Podobne zasady obowiązują w odniesieniu do europejskich aprobat technicznych, z tym, że dokumentem, do którego stosowany jest okres przejściowy są Wytyczne do Europejskich Aprobatach Technicznych (EOTA).

Europejska aprobata techniczna stanowi ocenę techniczną przydatności wyrobu do zamierzonego zastosowania opartą na zgodności z wymaganiami podstawowymi dotyczącymi obiektów budowlanych, w których wyrób ma być zastosowany. Jest to specyfikacja techniczna porównywalna z normami zharmonizowanymi, lecz wydana przez podmiot zrzeszony w Europejskiej Organizacji Aprobatach Technicznych (ETA) na konkretny wyrób, konkretnego producenta.

Europejska Organizacja ds. Aprobatach została utworzona w 1990 r. zgodnie z dyrektywą 89/106/EWG. Zrzesza jednostki aprobujące z 28 państw upoważnionych do udzielania ETA³⁵. W pracach EOTA uczestniczą ponadto stowarzyszenia producentów wyrobów budowlanych różnych branż. Siedziba EOTA znajduje się w Brukseli.

Europejska aprobata techniczna może być udzielona dla wyrobu, który jest objęty wytycznymi EOTA do europejskich aprobat technicznych. Ponadto aprobat udziela się dla wyrobów nieobjętych normami zharmonizowanymi (hEN) lub różniących się znacznie od hEN lub ETAG. W takich przypadkach Komisja Europejska podejmuje decyzję, czy zostanie wydany mandat na opracowanie hEN lub ETAG, czy aprobata zostanie udzielona na podstawie dokumentu wspólnej wykładni procedur oceny – CUAP (*Common Understanding of Assessment Procedure – CUAP*), albo wyrób zostanie umieszczony na liście wyrobów niemających wpływu na spełnienie wymagań podstawowych. Wytyczne ETAG opracowywane są na zlecenie Komisji Europejskiej przez Grupę Roboczą EOTA przy udziale wszystkich zainteresowanych jednostek aprobujących i przedstawicieli producentów. Prace nad ETAG są częściowo finansowane przez Komisję Europejską.

Dokument CUAP opracowywany jest przez jednostkę aprobującą, do której wpłynął wniosek o wydanie ETA, po zgodzie Komisji Europejskiej na wydanie aprobaty bez ETAG. CUAP zatwierdzany jest przez Radę Techniczną i Komisję Wykonawczą EOTA.

Wytyczne do europejskich aprobat technicznych określają wspólne zasady oceny przydatności do zamierzonego stosowania wyrobów nimi objętych. Nie stanowią dokumentu odniesienia do oceny zgodności i oznakowania wyrobu znakiem CE. ETAG dotyczą przeważnie wyrobów innowacyjnych i uwzględniają różne możliwe sposoby ich

---

³⁵ <http://www.eota.eu/en-GB/content/eota-member-list/3/>

wprowadzenia na rynek wynikające ze zróżnicowanych wymagań krajowych.

Wspólna wykładnia procedur oceny wyrobu dotyczy wyrobów nie objętych normami czy ETAG lub znacznie od nich odbiegającymi. Podobnie jak wytyczne do aprobaty, CUAP określa zasady oceny przydatności wyrobu do stosowania. Kilka takich dokumentów dotyczących podobnych wyrobów może stanowić podstawę do opracowania ETAG. Europejska aprobata techniczna wydana na podstawie dokumentu CUAP może dotyczyć wyrobu nie objętego mandatami Komisji Europejskiej na opracowanie hEN lub ETAG dla których nie może być wydana krajowa aprobata techniczna. W praktyce oznacza to że wyrób który nie mógłby być wprowadzony na rynek Polski oznakowany znakiem budowlanym będzie mógł być wprowadzony ze znakiem CE.

Przy udzielaniu europejskich aprobat technicznych obowiązuje taka sama procedura dla każdego z członków EOTA. Procedura ta została określona w dokumencie „Wspólne zasady proceduralne składania wniosków, opracowywania i udzielania europejskich aprobat technicznych”, ogłoszonym w decyzji Komisji Europejskiej z 17 stycznia 1994 r. w sprawie wspólnych zasad proceduralnych Europejskich Aprobatek Technicznych (94/23/WE). Podstawowe różnice w procedurze udzielenia krajowej i europejskiej aprobaty polegają na: udziale Sekretariatu EOTA oraz pozostałych zrzeszonych jednostek aprobujących, konieczności złożenia przez producenta informacji dotyczących systemu zakładowej kontroli produkcji i przebiegu podstawowych procesów produkcyjnych, wizycie w zakładzie produkcyjnym oraz weryfikacji instrukcji montażu wyrobu.

Uzyskanie europejskiej aprobaty technicznej to proces kosztowny i czasochłonny jednak dający możliwość wprowadzenia wyrobu jednocześnie na rynki wszystkich krajów Unii Europejskiej i EFTA, bez konieczności uzyskiwania dopuszczeń oddzielnie na każdy z rynków.

Wszystkie dokumenty ETAG są dostępne na stronie internetowej Europejskiej Organizacji ds. Aprobatek Technicznych³⁶, w zakładce *Endorsed ETAG's*. Okres ważności europejskiej aprobaty technicznej wynosi 5 lat.

---

³⁶ www.eota.eu

4. Zasady wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu i powszechnego stosowania

Przed uzyskaniem przez nasz kraj członkostwa w Unii Europejskiej przepisy europejskie i polskie nie były spójne już w odniesieniu do samej definicji wyrobu budowlanego. Zgodnie z art. 2, pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych³⁷ wyrobem budowlanym jest rzecz ruchoma, bez względu na stopień przetworzenia:

- ⇒ przeznaczona do obrotu,
- ⇒ wytworzona w celu zastosowania w sposób trwały w obiekcie budowlanym,
- ⇒ wprowadzona do obrotu jako wyrób pojedynczy lub jako zestaw wyrobów do stosowania we wzajemnym połączeniu stanowiącym integralną część techniczno - użytkową,
- ⇒ mająca wpływ na spełnienie wymagań podstawowych.

Dyrektywa Rady Unii Europejskiej 89/106/EEC w sprawie zbliżenia ustaw i aktów wykonawczych Państw Członkowskich dotyczących wyrobów budowlanych podaje sześć wymagań podstawowych odnoszących się zarówno do wyrobów jak i obiektów budowlanych, są to:

- ⇒ bezpieczeństwo konstrukcji,
- ⇒ bezpieczeństwo pożarowe,
- ⇒ higiena, zdrowie i środowisko,
- ⇒ bezpieczeństwo użytkowania,
- ⇒ ochrona przed hałasem,
- ⇒ oszczędność energii i izolacyjność termiczna.

Zasady wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu wg ustawy o wyrobach budowlanych³⁸, rozumianego jako udostępnianie wyrobów po raz pierwszy użytkownikowi bądź sprzedawcy przez producenta, jego upoważnionego przedstawiciela lub importera³⁹, określają przepisy art. 4 - 10 ustawy, w brzmieniu:

---

³⁷ Dz. U. 2004 Nr 92, poz. 881 z późn. zm.

³⁸ Dz. U. 2004 Nr 92, poz. 881 z późn. zm.

³⁹ Zgodnie z art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. Nr 92, poz. 881 z późn. zm.), ilekroć w ustawie jest mowa o producencie, należy przez to rozumieć także upoważnionego przedstawiciela producenta. Upoważniony przedstawiciel producenta ponosi więc odpowiedzialność administracyjną za wyrób budowlany jak jego producent. Do upoważnionego przedstawiciela właściwy organ

1. „wyrób budowlany może być wprowadzony do obrotu, jeżeli nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych, w zakresie odpowiadającym jego właściwościom użytkowym i przeznaczeniu, to jest ma właściwości użytkowe umożliwiające prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym, w których ma być wbudowany, wmontowany, zainstalowany lub zastosowany w sposób trwały, spełnienie wymagań podstawowych”
2. „wyrób budowlany nadaje się do stosowania podczas wykonywaniu robót budowlanych, jeżeli został:
  - ⇒ oznakowany CE, albo
  - ⇒ oznakowany znakiem budowlanym, albo
  - ⇒ umieszczony w określonym przez Komisję Europejską wykazie wyrobów budowlanych mających niewielkie znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa, dla których producent wydał deklarację zgodności z uznanymi regułami sztuki budowlanej (dotychczas taki wykaz nie został opublikowany)”
  - ⇒ „wprowadzony do obrotu legalnie w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, nieobjęty zakresem przedmiotowym norm zharmonizowanych lub wytycznych do europejskich aprobat technicznych Europejskiej Organizacji do spraw Aprobat Technicznych (EOTA), jeżeli jego właściwości użytkowe umożliwiają spełnienie wymagań podstawowych przez obiekty budowlane zaprojektowane i budowane w sposób określony w odrębnych przepisach, w tym przepisach techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej”.

Inne wyroby budowlane, nie objęte zakresem dyrektywy 89/106/EWG są stosowane według krajowych systemów oceny zgodności. Wymagania dla wyrobów oznakowanych CE i znakiem B są bardzo zbliżone, jednak zasadniczą różnicą jest możliwość stosowania wyrobów odpowiednio na rynku UE na rynku krajowym.

---

nadzoru budowlanego może kierować żądania oraz wydawać nakazy jak w przypadku producenta. Stosownie do definicji podanej w art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935), upoważnionym przedstawicielem jest osoba fizyczna lub prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, mająca siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy, o Europejskim Obszarze Gospodarczym, upoważniona przez producenta na piśmie do działania w jego imieniu. Upoważnienie powinno być zatem sporządzone pisemnie i powinno jednoznacznie wskazywać, że dotyczy ono wykonywania obowiązków producenta określonych ustawą o wyrobach budowlanych.

Wejście w życie wyżej wymienionych zasad wprowadzania do obrotu i stosowania wyrobów budowlanych oznacza równoległe funkcjonowanie na polskim rynku wyrobów budowlanych dwóch systemów oceny zgodności:

- ⇒ systemu europejskiego (wyroby budowlane wymagające oznakowania CE),
oraz
- ⇒ systemu krajowego (wyroby budowlane dopuszczające oznakowanie znakiem budowlanym B).

Szczegółowe regulacje dotyczące funkcjonowania krajowego systemu wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu określają w szczególności rozporządzenia Ministra Infrastruktury:

- ⇒ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 8 listopada 2004 r. w sprawie aprobat technicznych oraz jednostek organizacyjnych upoważnionych do ich wydawania, które określa sposób udzielania, zmiany i uchylania aprobat technicznych, jednostki upoważnione do ich wydawania, wysokość odpłatności z tytułu weryfikacji wniosku o udzielenie aprobaty technicznej a także sposób ustalania odpłatności za przeprowadzone czynności związane z udzielaniem, zmianą lub przedłużaniem ważności aprobaty technicznej.⁴⁰
- ⇒ Rozporządzenie z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu ich znakowania znakiem budowlanym.⁴¹

Rozporządzenie określa:

- ⇒ sposób deklarowania zgodności wyrobów budowlanych na podstawie oceny zgodności z Polską Normą wyrobu lub aprobatą techniczną,
- ⇒ wymagane systemy oceny zgodności dla poszczególnych grup wyrobów budowlanych,
- ⇒ sposób znakowania wyrobów budowlanych znakiem budowlanym,
- ⇒ zawartość i wzór krajowej deklaracji zgodności,
- ⇒ zakres informacji dołączanej do wyrobu budowlanego znakowanego znakiem budowlanym.

---

⁴⁰ Dz. U. 2004 Nr 249, poz. 2497 z późn. zm.

⁴¹ Dz. U. Nr 198, poz. 2041

4.1. Przepisy obowiązujące do 1 maja 2004 roku

Ustawa Prawo Budowlane z dnia 7 lipca 1994 roku⁴² wprowadzała nowe zasady dopuszczenia wyrobów budowlanych do stosowania i obrotu. Do obrotu i powszechnego stosowania w budownictwie dopuszczono wyroby:

- ⇒ dla których wydano certyfikat na znak bezpieczeństwa, wykazujący, że zapewniono zgodność z kryteriami technicznymi określonymi na podstawie Polskich Norm, aprobat technicznych oraz właściwych przepisów i dokumentów technicznych – w odniesieniu do wyrobów podlegających tej certyfikacji,
- ⇒ dla których dokonano oceny zgodności i wydano certyfikat zgodności lub deklarację zgodności z polską normą lub aprobatą techniczną – w odniesieniu do wyrobów nie objętych certyfikacją określoną w powyższym podpunkcie,
- ⇒ umieszczone w wykazie wyrobów nie mających istotnego wpływu na spełnienie wymagań podstawowych oraz wyrobów wytwarzanych i stosowanych według tradycyjnie uznanych zasad sztuki budowlanej,
- ⇒ do jednostkowego stosowania w obiekcie budowlanym, wykonane według indywidualnej dokumentacji technicznej sporządzonej przez projektanta obiektu lub z nim uzgodnionej, dla których dostawca wydał oświadczenie wskazujące, że zapewniono zgodność wyrobu z tą dokumentacją oraz z przepisami i obowiązującymi normami.

Wykaz wyrobów nie mających istotnego wpływu na spełnienie wymagań podstawowych został opublikowany w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 lipca 1998 roku⁴³ i zawierał min. takie wyroby jak: kostka drogowa, gruz budowlany itd.

Najwięcej wątpliwości a tym samym możliwości nadużyć budził zapis odnoszący się do wyrobów przeznaczonych do jednostkowego stosowania w obiekcie budowlanym. Wielu producentów starało się „wykorzystać” przepisy i wprowadzać na rynek swoje produkty właśnie tą drogą, pomimo, iż przepis ten nie dotyczył wyrobów produkowanych seryjnie a jedynie dla specjalnie konstruowanych pod wymagania technicznego konkretnego budynku. Szczegółowe zasady i tryb dopuszczania wyrobów budowlanych do jednostkowego stosowania w obiekcie budowlanym zawierało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych

---

⁴² Dz. U. Nr 89, poz. 414

⁴³ Dz. U. Nr 99, poz. 637

i Administracji z dnia 5 sierpnia 1998 r.⁴⁴

Wykaz wyrobów służących do ochrony przeciwpożarowej które mogły być wprowadzone (w tym samym czasie) do obrotu i stosowania wyłącznie na podstawie certyfikatu zgodności zawierało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 kwietnia 1998 r.⁴⁵

W roku 1995 ukazało się rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa⁴⁶ wprowadzające nowy dokument – aprobatę techniczną. Aprobata jest dokumentem odniesienia dla oceny technicznej wyrobu i jest wydawana dla wyrobów dla których nie ustanowiono Polskiej Normy lub których właściwości użytkowe różnią się w istotny sposób od właściwości określonych w Polskiej Normie wyrobu.

Przepisy dodatkowo określały układ oraz zawartość merytoryczną aprobaty. Aprobata taka zawierała m.in. opis techniczny wyrobu, jego cechy i właściwości oraz dodatkowe zalecenia dotyczące min. pakowania, przechowywania i transportu.

Przyglądając się przepisom obowiązującym przed rokiem 2004 można stwierdzić, iż najczęściej występujący w praktyce system dopuszczeń opierał się na wydaniu deklaracji zgodności przez producenta i uzyskaniu certyfikatu zgodności wydanego przez jednostkę certyfikującą, z polską normą lub aprobatą techniczną dla wyrobu. Każda aprobata techniczna posiadała (i nadal posiada) w swoim tekście informację, iż nie jest ona dokumentem dopuszczającym do powszechnego stosowania w budownictwie, jednak mimo to, zapis ten wywoływał konsternację u projektantów czy inwestorów i sprawiał trudności producentom, którzy deklarując posiadanie właściwej aprobaty technicznej nie mogli przedłożyć certyfikatu zgodności, który to właśnie dokument potwierdza spełnienie właściwie postawionych wymagań. Nieporozumienia takie były (i sporadycznie zdarzają się jeszcze dzisiaj) spowodowane nie poprzez zawile przepisy a przez brak wiedzy u wszystkich zainteresowanych stron procesem oceny zgodności wyrobów budowlanych. Rozporządzenie w sprawie systemów oceny zgodności, wzoru deklaracji zgodności oraz sposobu znakowania wyrobów budowlanych zostało opublikowane w Dz. U. z 1998 r. Nr 113, poz. 728.

---

⁴⁴ Dz. U. Nr 107, poz. 679

⁴⁵ Dz. U. z 1998 r. Nr 55, poz. 362

⁴⁶ Dz. U. Nr 10, poz. 48

4.2. Przepisy obowiązujące po 1 maja 2004 roku

W momencie uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej, a tym samym otwarcia się rynku wyrobów budowlanych, sprawiło, że jeszcze bardziej wzrosły nieporozumienia dotyczące sposobów legalnego wprowadzania wyrobów do obrotu i stosowania. Obok istniejącego wcześniej krajowego systemu pojawił się równorzędny europejski.

Dyrektywa Rady 89/106/EEC miała służyć w swym założeniu zniesieniu barier dla wyrobów budowlanych wewnątrz Unii Europejskiej. Dyrektywa budowlana ustala jedynie wymagania zasadnicze natomiast w gestii państw członkowskich pozostaje ustanowienie przepisów i wymagań odnoszących się do projektowania i wykonywania obiektów budowlanych. Ujednoczenie przepisów dotyczących wprowadzania wyrobów na wspólny rynek nie może pokrywać się w stu procentach z uwagi np. na chociażby różne wymagania klimatyczne czy przyjęte poziomy ochrony. Harmonizacja wymagań sprawia, że dla konkretnego wyrobu, są ustalone wspólne w całej Unii metody badań oraz klasyfikacja, natomiast różne pozostaną poziomy wymagań.

Przepisy dyrektywy zostały implementowane do polskiego prawa w wyniku uchwalenia ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych.⁴⁷ Zgodnie z założeniami dyrektywy wyrób może być wprowadzony na rynek jeżeli jego właściwości użytkowe umożliwiają spełnienie wymagań podstawowych. Zakłada się spełnienie wymagań jeżeli wyrób jest zgodny ze zharmonizowanymi specyfikacjami technicznymi tj. z normą zharmonizowaną lub z europejską aprobatą techniczną a producent potwierdził zgodność poprzez dokonanie oceny zgodności i wystawienie deklaracji zgodności oraz wyrób został oznakowany znakiem CE. Ponadto wyrób może być wprowadzony do obrotu jeśli został umieszczony w określonym przez Komisję Europejską wykazie wyrobów mających niewielkie znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa, dla których producent wydał deklarację zgodności z uznanymi regułami sztuki budowlanej.

Procedura potwierdzania zgodności składa się z określonych elementów, które są realizowane przez producenta na jego własną odpowiedzialność w określonych systemach oceny zgodności przy udziale jednostki notyfikowanej. System, jaki należy zastosować w przypadku danego wyrobu jest określany przez Komisję Europejską w porozumieniu ze Stałym Komitetem ds. Budownictwa w wydawanych decyzjach. Zgodnie z dyrektywą wyroby budowlane (artykuł 13), przy podejmowaniu decyzji należy uwzględnić

---

⁴⁷ Dz. U z 2004 nr 92, poz. 881

następujące kwestie:

- ⇒ znaczenie roli odgrywanej przez wyrób w związku z wymaganiami podstawowymi, szczególnie tymi, które dotyczą zdrowia i bezpieczeństwa,
- ⇒ charakter wyrobu,
- ⇒ wpływ zmienności właściwości wyrobu na jego zdatność do użytku,
- ⇒ podatność na defekty powstałe w trakcie produkcji wyrobu.

Decyzje są publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej we wszystkich językach Unii Europejskiej⁴⁸. Wymagania wobec właściwości użytkowych wyrobów objętych normami zharmonizowanymi podawane są w załączniku ZA normy wyrobu. Załącznik ZA dotyczy wyłącznie wymagań związanych z oznakowaniem CE. Specyficzne aspekty związane z praktycznym zastosowaniem procedur potwierdzania, takie jak system zakładowej kontroli produkcji (ZKP/FPC – od ang. wyrażenia *Factory Production Control*) można znaleźć w normach lub dokumentach z nimi powiązanych.

System oceny zgodności określa stopień zaangażowania producenta i jednostek notyfikowanych w wykonywaniu poszczególnych elementów procedury oceny zgodności wyrobu z ustaleniami technicznymi. System oceny zgodności ustala Komisja Europejska dla danego wyrobu lub grupy wyrobów. Podaje się go w normach zharmonizowanych i europejskich aprobatach technicznych. Jest ustalany w zależności od:

- ⇒ rodzaju wyrobu,
- ⇒ roli, jaką odgrywa wyrób w odniesieniu do wymagań podstawowych,
- ⇒ wpływu, jaki zmienność cech wyrobu może mieć na jego zdolność do spełnienia założonej funkcji,
- ⇒ prawdopodobieństwa występowania wad wyrobu w trakcie produkcji.

Procedury oceny zgodności oparte są na podstawowym założeniu, że producent posiada w wytwórni system kontroli produkcji pozwalający zapewnić zgodność wyrobów z odpowiednimi ustaleniami technicznymi. W ramach dyrektywy wyroby budowlane stosuje się sześć systemów potwierdzania zgodności:

---

⁴⁸ Listę decyzji można znaleźć pod adresem internetowym: <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando>

Systemy potwierdzania zgodności wyrobów budowlanych

System 1+	Certyfikacja zgodności wyrobu przez notyfikowaną jednostkę certyfikującą, która pobiera próbki w zakładzie produkcyjnym, w obrocie lub na budowie i deklaracja zgodności (ZKP/FPC).
System 1	Certyfikacja zgodności wyrobu przez notyfikowaną jednostkę certyfikującą bez z pobierania próbek jw. i deklaracja zgodności (ZKP/FPC).
System 2+	Deklarowanie zgodności wyrobu przez producenta i certyfikacja przez jednostkę notyfikowaną zakładowego systemu kontroli produkcji (ZKP/FPC) z ciągłym nadzorem jednostki notyfikowanej.
System 2	Deklarowanie zgodności wyrobu przez producenta i certyfikacja przez jednostkę notyfikowaną zakładowego systemu kontroli produkcji (ZKP/FPC) bez ciągłego nadzoru.
System 3	Deklarowanie zgodności wyrobu przez producenta na podstawie: wstępnego badania typu wykonanego przez laboratorium notyfikowane; ZKP/FPC (bez certyfikacji)
System 4	Deklarowanie zgodności wyrobu przez producenta na podstawie: wstępnego badania typu prowadzonego przez niego; ZKP/FPC (bez certyfikacji)

W systemie europejskim – z oznakowaniem CE – zgodnie z § 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności oraz sposobu oznaczania wyrobów budowlanych oznakowanych CE⁴⁹ oceny zgodności wyrobu budowlanego dokonuje producent, stosując systemy wskazane we właściwej zharmonizowanej specyfikacji technicznej wyrobu. Wyróżnia się 6 systemów oceny zgodności, które zostały określone w załączniku do rozporządzenia. W systemach „1+” i „1” wymagana jest m.in. certyfikacja zgodności wyrobu budowlanego przez notyfikowaną jednostkę certyfikującą, w systemach „2+” i „2” m.in. certyfikacja zakładowej kontroli produkcji (podczas gdy badanie typu wyrobu wykonuje producent) a w systemie „3” m.in. wykonanie badania typu w laboratorium notyfikowanym. Natomiast w systemie

⁴⁹ Dz. U. Nr 195, poz. 2011

„4” wszystkie zadania oceny zgodności przewidziane w tym systemie (tj. wstępne badanie typu oraz zakładowa kontrola produkcji) wykonuje producent, bez udziału strony trzeciej. Zadania producenta i jednostki potwierdzającej zgodność zebrano w poniższej tabeli wynikające z powyżej zaprezentowanych systemów oceny zgodności wyrobów budowlanych:

Tabela nr 4

Zadania producenta i zadania jednostki notyfikowanej

Załącznik III dyrektywy CPD						
– rozdział 2						
System potwierdzania zgodności	1+	1	2+	2	3	4
Zadania producenta						
Zakładowy system kontroli produkcji	V	V	V	V	V	V
Dalsze badanie próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym zgodnie ze z góry określonym planem badań	V	V	V			
Wstępne badanie typu			V	V		
Zadania jednostki notyfikowanej						
Wstępne badanie typu	V	V			V	
Certyfikacja zakładowego systemu kontroli produkcji			V	V		
Nadzór nad zakładowym systemem kontroli produkcji	V	V	V			
Badanie przez jednostkę notyfikowaną próbek pobranych z zakładu produkcyjnego, na rynku lub placach budowy	V					
<i>V= wymagane zadania</i>						

Zakładowa kontrola produkcji oznacza stałą wewnętrzną kontrolę produkcji prowadzoną przez producenta. Wszystkie jej elementy, wymagania i postanowienia przyjęte przez producenta powinny być w sposób systematyczny dokumentowane poprzez zapisywanie zasad i procedur postępowania. Zakładowa kontrola produkcji jest podstawowym składnikiem systemów oceny – jest ona wymagana we wszystkich systemach. Jeśli producent nie dysponuje zakładową kontrolą produkcji, wówczas nie ma prawa do oznaczania swoich wyrobów symbolem CE. Oceny zgodności wyrobu budowlanego dokonuje producent, stosując systemy wskazane we właściwej zharmonizowanej specyfikacji technicznej wyrobu. Do wyrobu budowlanego, który nie jest wytwarzany seryjnie, jest stosowany system 4 oceny zgodności. Poprzez wystawienie

deklaracji zgodności producent wyrobu budowlanego oświadcza, że wyrób budowlany jest zgodny ze zharmonizowaną specyfikacją techniczną wyrobu.

W przypadku, gdy zharmonizowana specyfikacja techniczna wyrobu wymaga dokonania oceny zgodności wyrobu budowlanego zgodnie z systemem 1 lub 1+, producent może wystawić deklarację zgodności, jeżeli notyfikowana jednostka certyfikująca potwierdziła, przez wydanie certyfikatu zgodności, zgodność wyrobu z tą specyfikacją.

W przypadku, gdy zharmonizowana specyfikacja techniczna wyrobu wymaga dokonania oceny zgodności wyrobu budowlanego zgodnie z systemem 2 lub 2+, producent może wystawić deklarację zgodności, jeżeli wykazał przez wstępne badanie typu i zakładową kontrolę produkcji, ewentualnie przez badanie zgodnie z ustalonym planem badań próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym, że wyrób budowlany jest zgodny z tą specyfikacją, oraz notyfikowana jednostka certyfikująca potwierdziła przez wydanie certyfikatu zakładowej kontroli produkcji, że przeprowadzona została wstępna inspekcja zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji oraz zapewniony został ciągły nadzór zakładowej kontroli produkcji.

W przypadku, gdy zharmonizowana specyfikacja techniczna wyrobu wymaga dokonania oceny zgodności wyrobu budowlanego zgodnie z systemem 3, producent może wystawić deklarację zgodności, jeżeli wstępne badanie typu wykonane przez notyfikowane laboratorium wykazało, że wyrób budowlany jest zgodny ze zharmonizowaną specyfikacją techniczną wyrobu oraz producent przez zakładową kontrolę produkcji zapewnił ciągłość tej zgodności.

W przypadku, gdy zharmonizowana specyfikacja techniczna wyrobu wymaga dokonania oceny zgodności wyrobu budowlanego zgodnie z systemem 4, producent może wystawić deklarację zgodności, jeżeli wykonane przez niego wstępne badanie typu wykazało, że wyrób budowlany jest zgodny ze zharmonizowaną specyfikacją techniczną wyrobu, a przez zakładową kontrolę produkcji zapewnił on ciągłość tej zgodności. Deklaracja zgodności, którą wystawia się przed wprowadzeniem wyrobu budowlanego do obrotu powinna zawierać:

- ⇒ numer nadany przez wydającego;
- ⇒ określenie, siedzibę i adres producenta oraz adres zakładu produkującego wyrób budowlany;
- ⇒ określenie, siedzibę i adres upoważnionego przedstawiciela, jeżeli producent ma siedzibę poza państwem członkowskim Europejskiego Obszaru Gospodarczego;

- ⇒ opis wyrobu budowlanego, w tym rodzaj i zastosowanie;
- ⇒ deklarowane właściwości użytkowe wyrobu budowlanego;
- ⇒ wskazanie zharmonizowanej specyfikacji technicznej wyrobu;
- ⇒ warunki dotyczące stosowania wyrobu budowlanego wynikające ze zharmonizowanej specyfikacji technicznej wyrobu;
- ⇒ oznaczenia i siedziby notyfikowanych jednostek, jeżeli brały one udział w ocenie zgodności wyrobu budowlanego;
- ⇒ imię, nazwisko i stanowisko osoby upoważnionej do podpisania deklaracji zgodności w imieniu producenta;
- ⇒ datę wystawienia.

Deklarację zgodności producent przechowuje i przedkłada właściwym organom kontroli na ich żądanie.

Wyroby budowlane, dla których istnieją zharmonizowane normy europejskie z dyrektywą 89/106/EWG lub wytyczne do europejskich aprobat technicznych EOTA, a także wyroby, na które wydana została europejska aprobata techniczna bez wytycznych EOTA, mogą być wprowadzane do obrotu i stosowane w budownictwie zgodnie z przeznaczeniem, jeżeli zostały oznaczone przez producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela oznakowaniem CE na podstawie polskich przepisów lub przepisów innych państw członkowskich Unii Europejskiej wdrażających Dyrektywę Wyroby Budowlane.

Rysunek nr 1

Wprowadzanie wyrobu do obrotu i stosowania, oznakowanie CE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie (...) oznaczania wyrobów budowlanych oznakowaniem CE (Dz. U. z 2004 r. Nr 195, poz. 2011).

4.2.1. Jednostki notyfikowane

W dyrektywie CPD wymaga się, aby państwa członkowskie zgłaszały do Komisji Europejskiej jednostki, które zostały upoważnione przez dane państwo do realizacji zadań z zakresu oceny zgodności. Z punktu widzenia funkcji wykonywanej w ramach procedur oceny zgodności, jednostki notyfikowane możemy podzielić na jednostki certyfikujące wyroby oraz zakładowe systemy kontroli produkcji, jednostki kontrolujące oraz laboratoria badawcze. Poniżej wyszczególniamy zadania omawianych jednostek.

- ⇒ Jednostka certyfikująca dokonuje certyfikacji zgodności opierając się na określonych regułach i procedurach. W zależności od systemu potwierdzania zgodności certyfikacja może dotyczyć wyrobu lub kontroli produkcji. Podstawę do certyfikacji stanowią rezultaty pracy jednostki kontrolującej oraz –w specyficznych dziedzinach – wyniki pracy laboratoriów badawczych.
- ⇒ Jednostka kontrolująca wykonuje takie zadania, jak ocenianie, rekomendowanie do zatwierdzenia oraz prowadzenie późniejszej kontroli wykonywanych przez producenta czynności z zakresu kontroli produkcji, a także dobór i ocenianie wyrobów pod kątem określonych kryteriów. Zazwyczaj podlega jednostce certyfikującej.
- ⇒ Laboratorium badawcze mierzy, bada lub w inny sposób ustala właściwości i charakterystyki użytkowe wyrobów. W specyficznych dziedzinach podlega jednostce certyfikującej.

Jedna i ta sama jednostka może wykonywać zadania związane z badaniami, kontrolą i certyfikacją, jeśli jest upoważniona do realizacji wszystkich tych zadań. Wszystkie jednostki notyfikowane muszą posiadać stosowne kompetencje, niezbędny personel i sprzęt, postępować w sposób etyczny i prawy, zachowując bezstronność. Wymagania te ujęto w dyrektywie o wyrobach budowlanych, lecz z powodu ich bardzo ogólnego charakteru, Stały Komitet ds. Budownictwa (SCC) zaprezentował uzgodnione stanowisko w sprawie interpretacji tych wymagań ogólnych w dokumencie interpretacyjnym A⁵⁰.

Zgodnie z zasadami przyjętymi w Unii Europejskiej, producenci nie muszą korzystać z usług jednostek notyfikowanych mających swoją siedzibę w kraju ich działania. Mogą wybrać dowolną jednostkę figurującą na liście w bazie danych NANDO⁵¹,

---

⁵⁰ Guidance Paper A Dokument Informacyjny A dotyczący Dyrektywy 89/106/EWG *Autoryzacja jednostek notyfikowanych w obszarze dyrektywy dotyczącej wyrobów budowlanych*, Bruksela, wrzesień 2002 ENTR/G5

⁵¹ www.nando.eu

notyfikowaną w zakresie konkretnych wyrobów budowlanych i zadań, którymi są zainteresowani. Przy wyborze jednostki notyfikowanej należy kierować się również możliwościami komunikowania się, a zatem brać pod uwagę język, jakim posługuje się jednostka.

4.2.2. Zakładowa kontrola produkcji (ZKP)

Zakładowa kontrola produkcji (ZKP lub FPC z j. ang. *Factory Production Control*) oznacza stałą wewnętrzną kontrolę produkcji prowadzoną przez producenta. Wszystkie elementy, wymagania i postanowienia zastosowane przez producenta muszą być systematycznie dokumentowane w formie sporządzonej na piśmie polityki firmy i procedur (załącznik III. dyrektywy wyroby budowlane). Zakładowa kontrola produkcji jest wymagana we wszystkich systemach potwierdzania zgodności; oznacza to, że żaden wyrób budowlany z oznakowaniem CE nie trafi do obrotu, jeśli jego producent nie posiada zakładowego systemu kontroli produkcji. Aby zapewnić jednakowy poziom zakładowego systemu kontroli produkcji we wszystkich specyfikacjach technicznych, Komisja Europejska opublikowała dokument interpretacyjny B⁵².

Osoby sporządzające specyfikacje muszą dostosować postanowienia dokumentu interpretacyjnego do danego wyrobu lub rodziny wyrobów oraz stosowanego procesu produkcji, pamiętając o tym, że postanowienia specyfikacji muszą być dostatecznie elastyczne, by mogły objąć specyficzne cechy procesów produkcji realizowanych przez poszczególnych producentów. Producent odpowiada za stosowanie zakładowego systemu kontroli produkcji. Zadania i obowiązki związane z organizowaniem kontroli nad produkcją należy udokumentować, a utworzoną w ten sposób dokumentację należy aktualizować na bieżąco. Producent może zlecić to zadanie osobie posiadającej niezbędne uprawnienia do:

- ⇒ określania procedur wykazujących zgodność wyrobu na odpowiednich etapach,
- ⇒ rozpoznawania i rejestrowania wszelkich przypadków niezgodności,
- ⇒ opracowywania procedur korygujących stosowanych w przypadku wykrycia niezgodności.

---

⁵² Guidance Paper B Dokument Informacyjny B dotyczący Dyrektywy 89/106/EWG *Określenie zakładowej kontroli produkcji w specyfikacjach technicznych wyrobów budowlanych* (nowelizacja – wrzesień 2002 r.), Bruksela, wrzesień 2002 ENTR/G5

Producent obowiązany jest sporządzić i aktualizować dokumenty określające zakładowy system kontroli produkcji. Dokumentacja i procedury producenta powinny być dopasowane do wyrobu i procesu produkcji. Wszystkie zakładowe systemy kontroli produkcji powinny zapewniać odpowiedni poziom zaufania do zgodności wyrobu. Zapewnienie takiego poziomu obejmuje:

- ⇒ opracowanie udokumentowanych procedur i instrukcji dotyczących czynności związanych z zakładową kontrolą produkcji zgodnie z wymaganiami specyfikacji technicznej,
- ⇒ skuteczne wdrożenie wspomnianych procedur i instrukcji,
- ⇒ rejestrowanie wspomnianych czynności i ich rezultatów,
- ⇒ wykorzystanie owych rezultatów do korygowania wszelkich odchyleń, likwidację skutków odchyleń, zajmowanie się wszelkimi wynikającymi stąd przypadkami niezgodności oraz – w razie konieczności – modyfikowanie zakładowego systemu kontroli produkcji w celu usunięcia przyczyn niezgodności.

Czynności związane z zakładową kontrolą produkcji obejmują niektóre lub wszystkie z wymienionych poniżej działań:

- ⇒ specyfikowanie i weryfikowanie surowców i składników,
- ⇒ kontrole i badania, jakie należy przeprowadzać w trakcie produkcji z określoną częstością,
- ⇒ weryfikacje i badania, jakim należy poddawać gotowe wyroby z częstością, jaka może być podana w specyfikacjach technicznych (po dopasowaniu tej częstości do wyrobu i warunków jego produkcji).

4.2.3. Wstępne badanie typu (ITT)

Wstępne badanie typu (ITT z j. ang. *Initial Type Testing*) jest to zestaw badań lub innych procedur opisanych w zharmonizowanej specyfikacji technicznej, przeprowadzanych w celu określenia właściwości użytkowych próbek wyrobów reprezentatywnych dla wyrobów danego typu. Za pomocą takiego badania sprawdza się, czy wyrób jest zgodny ze zharmonizowaną specyfikacją techniczną i określa się, jak wyglądają wszystkie zharmonizowane właściwości, jakie należy zadeklarować. Aby umieścić na wyrobie oznakowanie CE, zgodnie z dyrektywą CPD, producenci muszą dysponować materiałem dowodowym ze wstępnego badania typu wykonanego przez nich lub jednostkę notyfikowaną, w zależności od systemu potwierdzania zgodności, jaki należy

zastosować w przypadku danego wyrobu. Aczkolwiek pojęcie „wstępne badanie typu” nawiązuje do badań, niekoniecznie musi się z nimi wiązać. W wielu zharmonizowanych specyfikacjach technicznych mówi się o innych procedurach:

- ⇒ sklasyfikowane bez konieczności dalszego badania (CWFT– z j. ang.: *Classification Without Futher Testing*): procedura, w ramach której konkretna właściwość użytkowa wyrobu jest początkowo wykazywana za pomocą badań w taki sposób, że producenci mogą powoływać się na tę właściwość bez konieczności przeprowadzania dalszych badań (inne parametry, np. gęstość, mogą wymagać badań i sprawdzenia). Pomyślnie zastosowanie procedury CWFT musi zostać poparte stosowną decyzją administracyjną (na poziomie UE), aby można było wziąć je pod uwagę w zharmonizowanych specyfikacjach wyrobu;
- ⇒ standardowo akceptowane właściwości użytkowe, tzn. inne postanowienia typu „uznane za zadowalające”, o których mogą zdecydować osoby sporządzające specyfikacje techniczne (np. w oparciu o własne doświadczenie lub zestaw rezultatów badań);
- ⇒ obliczenia: szereg zharmonizowanych specyfikacji technicznych dopuszcza stosowanie obliczeń, jako metody ustalania właściwości użytkowych (wartości, klas lub poziomów).

Koncepcja obliczeń będących częścią „wstępnego badania typu”, jest przewidziana w zmodyfikowanej wersji dokumentu interpretacyjnego K⁵³. Producenci muszą dysponować materiałami dowodowymi ze wstępnego badania typu, załączanymi do dokumentacji technicznej; materiały te należy udostępniać w stosownych przypadkach jednostkom notyfikowanym i organom kontrolnym.

4.2.4. Oznakowanie CE

W rozumieniu dyrektywy o wyrobach budowlanych oznakowanie CE świadczy o tym, że wyrób jest zgodny ze stosownymi normami krajowymi stanowiącymi odpowiednik europejskich norm zharmonizowanych lub z europejską aprobatą techniczną oraz, że zastosowano, przewidziany w decyzji Komisji Europejskiej, system potwierdzania zgodności dotyczący danego wyrobu. Umieszczanie oznakowania CE jest dopuszczalne

---

⁵³ Guidance Paper K Dokument Informacyjny K dotyczący Dyrektywy 89/106/EWG *Systemy oceny zgodności oraz rola i zadania jednostek notyfikowanych w ramach dyrektywy dotyczącej wyrobów budowlanych*, Bruksela, grudzień 2002 ENTR/G5

wyłącznie w przypadku wyrobów budowlanych objętych normą zharmonizowaną lub europejską aprobatą techniczną. Odpowiedzialność za umieszczenie oznakowania CE ponosi producent lub jego upoważniony przedstawiciel z siedzibą na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego. W przypadku wyrobu podlegającego jednocześnie innym dyrektywom (regulującym inne aspekty wyrobu) przewidującym zastosowanie oznakowania CE, oznakowanie to świadczy o tym, że wyrób jest zgodny z postanowieniami wszystkich dyrektyw, jakie mają do niego zastosowanie. Jeśli inne dyrektywy pozwalają producentowi wybrać w okresie przejściowym, jakie rozwiązania zastosuje, w informacji towarzyszącej oznakowaniu CE należy wyraźnie podać zastosowane dyrektywy. Oznakowanie CE jest znakiem wskazującym, że wyrób jest zgodny z wszystkimi mającymi zastosowanie do danego wyrobu dyrektywami opartymi na zasadach nowego podejścia. Jeżeli w prawie krajowym, przepisach lub postanowieniach administracyjnych państw członkowskich przed wprowadzeniem harmonizacji przewidziane były inne znaki zgodności o tym samym zakresie zastosowania, co oznakowanie CE, to państwa członkowskie zostały zobowiązane do usunięcia takich przepisów. Zwraca się uwagę, że oznakowanie CE nie jest znakiem pochodzenia, toteż nie interpretuje się go jako „wyprodukowano na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego”. Nie jest także znakiem jakości ani znakiem zgodności z normą zharmonizowaną, nie jest też znakiem towarowym ani znakiem bezpieczeństwa. Oznakowanie CE musi zostać umieszczone w taki sposób, by było widoczne, czytelne i nieusuwalne. Oznakowanie CE składa się z liter „CE” – patrz załącznik nr 1. W razie powiększenia lub zmniejszenia oznakowania CE proporcje przedstawione na powyższym rysunku muszą zostać zachowane. Poszczególne elementy oznakowania CE muszą mieć ten sam rozmiar w pionie, a rozmiar ten nie może być mniejszy niż 5 mm. Za oznakowaniem CE umieszcza się numer identyfikacyjny jednostki uczestniczącej w potwierdzeniu zgodności (w stosownych przypadkach). Oznakowanie CE musi znajdować się w miejscu łatwo dostępnym dla organów nadzoru rynku i zostać umieszczone na samym wyrobie, na przyklepionej do niego etykiecie, na opakowaniu lub w dokumentach handlowych wystawianych dla wyrobu. W specyfikacjach technicznych określa się, w którym z tych miejsc nanosi się oznakowanie. Wraz z oznakowaniem CE podaje się dla wyrobu budowlanego następujące informacje dodatkowe:

- ⇒ numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej,
- ⇒ nazwę i numer identyfikacyjny producenta,
- ⇒ ostatnie dwie cyfry roku, w którym oznakowanie CE zostało umieszczone na wyrobie,

- ⇒ numer certyfikatu zgodności WE (jeśli został wydany),
- ⇒ dane referencyjne normy wyrobu,
- ⇒ dane umożliwiające identyfikację właściwości wyrobu na podstawie specyfikacji technicznych (w stosownych przypadkach).

Producenci muszą brać pod uwagę konkretne informacje zawarte w każdej zharmonizowanej specyfikacji technicznej. W dokumencie interpretacyjnym D⁵⁴ przedstawiono dodatkowe informacje dotyczące oznakowania CE. Jeśli w dokumentacji technicznej wymaga się dokonania oceny jednej lub większej liczby zharmonizowanych właściwości użytkowych lub aspektów trwałości oraz podania rezultatów pod kątem konkretnego przeznaczenia wyrobu, wówczas informacja podawana przy oznakowaniu CE powinna zawierać charakterystykę określonych właściwości użytkowych.

---

⁵⁴ Guidance Paper D Dokument Informacyjny D dotyczący Dyrektywy 89/106/EWG Oznakowanie CE w ramach dyrektywy dotyczącej wyrobów budowlanych, Bruksela, maj 2004 ENTR/G5

5. Krajowy system oceny zgodności wyrobów budowlanych

Równolegle z europejskim w Polsce obowiązuje krajowy system oceny zgodności przewidziany dla wyrobów budowlanych. Podstawę prawną, oprócz ustawy prawo budowlane stanowią dwie kolejne ustawy: o wyrobach budowlanych oraz o systemie oceny zgodności. Zasady wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych określa ustawa o wyrobach budowlanych. Wyroby budowlane, dla których nie ustanowiono zharmonizowanych z dyrektywą 89/106/EWG norm lub wytycznych do europejskich aprobat technicznych EOTA, objęte są krajowymi systemami wprowadzania wyrobów budowlanych do obrotu (np. w Polsce system oceny zgodności – stosowanie znaku budowlanego). Wyrób może być wprowadzony do obrotu po oznaczeniu go znakiem budowlanym. Oznakowanie wyrobu znakiem budowlanym B oznacza, że producent wyrobu budowlanego, mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub upoważniony przedstawiciel producenta (jeżeli producent ma siedzibę poza terytorium RP), dokonał oceny zgodności i wydał, na swoją wyłączną odpowiedzialność, krajową deklarację zgodności z polską normą wyrobu albo aprobatą techniczną.

Ponadto możliwe jest oznakowanie znakiem budowlanym tzw. regionalnych wyrobów budowlanych – wyrobów wytwarzanych tradycyjnie na określonym terenie, przy użyciu metod sprawdzonych w wieloletniej praktyce, przeznaczonych do lokalnego stosowania. Do stosowania w budynkach dopuszczone są również wyroby przeznaczone do jednostkowego zastosowania w obiekcie budowlanym. Również wyroby budowlane, dla których istnieją zharmonizowane normy lub wytyczne do europejskich aprobat technicznych EOTA, mogą być wprowadzane do obrotu na terytorium Polski na podstawie krajowej oceny zgodności - oznaczeniu znakiem budowlanym.

Jeżeli na wyrób nie ustanowiono polskiej normy, podstawę do dokonania oceny zgodności stanowi aprobata techniczna. Aprobaty wydawane są na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 8 listopada 2004 roku w sprawie aprobat technicznych oraz jednostek organizacyjnych uprawnionych do ich wydawania.⁵⁵ W rozporządzeniu określono min. procedurę wydawania, zmiany, uchylania oraz zawartość merytoryczną aprobaty technicznej. Ponadto podano listę jednostek naukowo-badawczych upoważnionych do wydawania aprobat w zależności od branży.⁵⁶ Aprobaty techniczne udzielane są dla wyrobów objętych mandatami Komisji Europejskiej na opracowanie norm

---

⁵⁵ Dz. U. Nr 249, poz. 2497

⁵⁶ Krajowe aprobaty techniczne wydaje m. in. Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowarowej im. J. Tuliszowskiego w Józefowie

zharmonizowanych lub europejskich aprobat technicznych. Wykaz mandatów został opublikowany w obwieszczeniu Ministra Infrastruktury z dnia 5 lipca 2004 r.⁵⁷

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 roku⁵⁸ określa sposoby deklarowania zgodności, wymagane systemy oceny zgodności dla poszczególnych grup wyrobów budowlanych, wzór i zawartość krajowej deklaracji zgodności oraz sposób znakowania wyrobów znakiem budowlanym. Jeśli w specyfikacji technicznej (polska norma wyrobu lub aprobata techniczna) nie określono systemu, według którego producent dokonuje oceny zgodności, rozporządzenie podaje wykaz obowiązujących systemów zgodności:

⇒ system 1+ – certyfikacja zgodności wyrobu przez akredytowaną jednostkę certyfikującą na podstawie:

- zadania producenta:
  - ✓ zakładowej kontroli produkcji,
  - ✓ uzupełniających badań próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym, prowadzonych przez producenta zgodnie z ustalonym planem badania,
- zadania akredytowanej jednostki:
  - ✓ wstępnego badania typu,
  - ✓ wstępnej inspekcji zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji,
  - ✓ ciągłego nadzoru, oceny i akceptacji zakładowej kontroli produkcji, badań sondażowych próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym, na rynku lub na placu budowy;

⇒ system 1 – certyfikacja zgodności wyrobu przez akredytowaną jednostkę certyfikującą na podstawie:

- zadania producenta:
  - ✓ zakładowej kontroli produkcji,
  - ✓ uzupełniających badań próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym, prowadzonych przez producenta zgodnie z ustalonym planem badania,
- zadania akredytowanej jednostki:
  - ✓ wstępnego badania typu,
  - ✓ wstępnej inspekcji zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji,
  - ✓ ciągłego nadzoru, oceny i akceptacji zakładowej kontroli produkcji;

⇒ system 2+ – deklarowanie zgodności wyrobu przez producenta na podstawie:

---

⁵⁷ M.P. Nr 32, poz. 571

⁵⁸ Dz. U. Nr 198, poz. 2041

- zadania producenta:
  - ✓ wstępnego badania typu,
  - ✓ zakładowej kontroli produkcji,
  - ✓ badań próbek pobranych w zakładzie produkcyjnym zgodnie z ustalonym planem badania, jeżeli dodatkowo wymaga tego zharmonizowana specyfikacja techniczna;
- zadania akredytowanej jednostki certyfikacji zakładowej kontroli produkcji na podstawie: wstępnej inspekcji zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji oraz ciągłego nadzoru, oceny i akceptacji zakładowej kontroli produkcji;

⇒ system 2 – deklarowanie zgodności wyrobu przez producenta na podstawie:

- zadania producenta:
  - ✓ wstępnego badania typu,
  - ✓ zakładowej kontroli produkcji,
- zadania akredytowanej jednostki:
  - ✓ certyfikacji zakładowej kontroli produkcji na podstawie wstępnej inspekcji zakładu produkcyjnego i zakładowej kontroli produkcji;

⇒ system 3 – deklarowanie zgodności wyrobu przez producenta na podstawie:

- ✓ wstępnego badania typu prowadzonego przez akredytowane laboratorium,
- ✓ zakładowej kontroli produkcji;

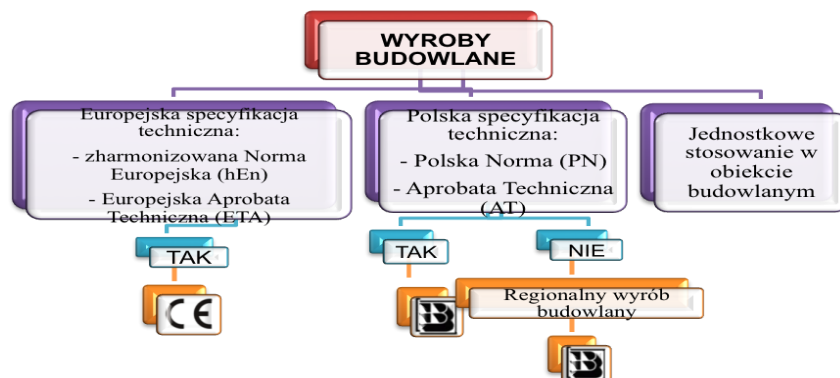
⇒ system 4 – deklarowanie zgodności wyrobu przez producenta na podstawie:

- ✓ wstępnego badania typu prowadzonego przez producenta,
- ✓ zakładowej kontroli produkcji.

Przewidziane systemy oceny zgodności dla wyrobów budowlanych są identyczne zarówno w systemie europejskim jak i krajowym

Rysunek nr 2.

Ocena zgodności wyrobów budowlanych w Polsce.

Źródło: Ustawa o wyrobach budowlanych Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 881

5.1. Krajowe aprobaty techniczne

Specyfikacje techniczne wyrobów określają ich właściwości użytkowe a także sposoby weryfikacji tych właściwości. Stanowią one dokumenty odniesienia, na zgodność z którymi producent dokonuje oceny zgodności. W systemie krajowym specyfikacjami technicznymi stosowanymi do oceny zgodności są:

- ⇒ polskie normy wyrobu (niemającą statusu normy wycofanej),
- ⇒ aprobaty techniczne.

Aprobata technicznej udziela się dla wyrobu budowlanego, dla którego nie ustanowiono Polskiej Normy wyrobu, albo wyrobu budowlanego, dla którego właściwości użytkowe, odnoszące się do wyrobów budowlanych różniących się istotnie od właściwości określonych w Polskiej Normie wyrobu, objętego:

- ⇒ mandatem udzielonym przez Komisję Europejską na opracowanie norm zharmonizowanych lub wytycznych do europejskich aprobat technicznych;
- ⇒ nieobjętego mandatem jw., jeżeli wyrób ten ujęty został w wykazie wyrobów budowlanych dla których możliwe jest ustanowienie aprobaty technicznej, określonym przez Ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej na wniosek jednostki organizacyjnej upoważnionej do wydawania aprobat technicznych.

Aprobata techniczna udzielana jest na podstawie oceny właściwości użytkowych i przewidywanej trwałości należycie zidentyfikowanego wyrobu budowlanego, potwierdzonych, w zależności od potrzeb, badaniami, obliczeniami, oględzinami, opiniami ekspertów i innymi dokumentami, z zastosowaniem przepisów szczególnych, w tym techniczno-budowlanych i Polskich Norm na wyroby. Aprobata techniczna udzielana jest na jednoznacznie zidentyfikowany wyrób, określonego producenta. Jeśli dwóch producentów wytwarza wyrób o tej samej konstrukcji, wymiarach i z tego samego materiału, to ze względu na możliwe różnice w technologii i organizacji produkcji, mogące mieć wpływ na końcową jakość wyrobu lub zakres stosowania, każdy z nich powinien mieć odrębną aprobatę techniczną na swój wyrób, bowiem wymagania odnoszą się również do warunków produkcji wyrobu budowlanego, a w szczególności do zakładowej kontroli produkcji. Aprobata techniczna udzielana jest odpłatnie na koszt wnioskodawcy, na czas określony. Powyższe stosuje się odpowiednio do zmiany i przedłużenia aprobaty. Aprobata techniczna nie jest dokumentem dopuszczającym do obrotu i stosowania w budownictwie, stanowi jedynie specyfikację techniczną w procesie oceny zgodności i wydania, w oparciu o tę ocenę,

certyfikatu albo deklaracji zgodności – dokumentów dopuszczających wyroby do obrotu i stosowania w budownictwie.

Aprobata jest udzielana na okres 5 lat, jednak może być przedłużona bez przeprowadzenia ponownego postępowania aprobacyjnego. Warto dodać, iż jednostki aprobujące opracowują dla grup wyrobów zbiór wymogów technicznych stanowiący zalecenia udzielania aprobat technicznych, będące podstawą do oceny przydatności wyrobu do stosowania w budownictwie. Przy opracowaniu zaleceń uwzględnia się "Wytyczne dla europejskich aprobat technicznych" Europejskiej Organizacji Aprobatek Technicznych, zgodnie z dyrektywą wyroby budowlane. Aprobaty techniczne są dokumentem ogólnie dostępnym i są publikowane w ramach własnych wydawnictw jednostek aprobujących⁵⁹.

---

⁵⁹ Zakład Aprobatek Technicznych CNBOP-PIB, www.cnbop.pl

5.2. Zasady wprowadzania wyrobów budowlanych do stosowania wynikające z przepisów ustawy o ochronie przeciwpożarowej

Niezależnie od obligatoryjnej certyfikacji wyrobów budowlanych (jw. system europejski, krajowy) w Polsce obowiązują dodatkowe regulacje i wymagania stawiane wyrobom stosowanym w ochronie przeciwpożarowej. Szczegółowo wymagania te reguluje art. 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁶⁰ wraz z następującymi aktami wykonawczymi:

- ⇒ rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania⁶¹
- ⇒ rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych czynności wykonywanych podczas procesu dopuszczenia, zmiany i kontroli dopuszczenia wyrobów, opłat pobieranych przez jednostkę uprawnioną oraz sposobu ustalania wysokości opłat za te czynności,
- ⇒ rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 kwietnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania.⁶²

Przepisy ten stanowią kontynuację oceny zgodności wyrobów wybranych budowlanych wprowadzanych do użytkowania w jednostkach stosowanych w ochronie przeciwpożarowej, których odpowiednio atestację, certyfikację i dopuszczenia do stosowania i użytkowania wyrobów prowadzono już od 40 lat na mocy wcześniejszych regulacji i przepisów.

Wynika to głównie ze specyfiki obszaru, potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa użytkownika, ratownika i ratowanego. Użytkownicy przy wyborze sprzętu i wyposażenia pożarniczego w szczególności oczekują spełnienia podstawowych warunków: bezpieczeństwa, ergonomii, niezawodności, przydatności i funkcjonalności. Aby sprostać tym oczekiwaniom, stawianym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej w Polsce funkcjonuje system dopuszczeń wyrobów na potrzeby ochrony przeciwpożarowej. System

---

⁶⁰ Dz. U. 2009, nr 178, poz. 1380 z późn. zm.

⁶¹ Dz. U. nr 143, poz. 1002

⁶² Dz. U. nr 85 poz. 553

dopuszczeń wyrobów ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa powszechnego, a w szczególności ochrony zdrowia i życia ratowanych i ratowników a także bezpieczeństwa pożarowego obiektów budowlanych. Użyteczność systemu dopuszczeń dla jednostek ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności dla Państwowej Straży Pożarnej jest nieoceniona. Zwrócić uwagę należy również, iż system ten oparty jest na zasadzie stawiania ściśle określonych wymagań i dlatego kluczowym elementem jest, aby wymagania techniczno - użytkowe były adekwatne do aktualnych potrzeb jednostek ochrony przeciwpożarowej. Dlatego tak ważne w ochronie przeciwpożarowej są właściwości, niezawodność i przydatność stosowanych wyrobów.

Konieczne jest w tym miejscu sformułowanie tezy, iż straż pożarna jest nowoczesną, dobrze przygotowaną formacją, obdarzoną bardzo dużym zaufaniem społecznym, która posiada bardzo wysoki poziom wykształcenia i wyszkolenia oraz potrafi samodzielnie definiować swoje potrzeby. Tym samym szczególnie ważnym jest, w ramach podejścia systemowego, zapewnienie właściwego sprzętu i wyposażenia, a także odpowiednich urządzeń i technicznych systemów zabezpieczeń na rzecz ratowników i ratowanych a także bezpieczeństwa pożarowego obiektów budowlanych.

Wymagania szczegółowe zdefiniowane dla wybranych wyrobów budowlanych w szczególności dotyczą bezpieczeństwa stosowania, ergonomii i funkcjonalności. W tym miejscu należy podkreślić zasadniczą różnicę celu rozporządzenia od innych wymagań dla wyrobów, stawianych między innymi przez dyrektywy nowego podejścia implementowane przez przepisy krajowe – a dotyczące w szczególności wymagań podstawowych w zakresie bezpieczeństwa produktu. Celem rozporządzenia jest zapewnienie niezawodności, użyteczności i właściwej funkcjonalności wyrobów stosowanych w ściśle określonej aplikacji na rzecz ochrony przeciwpożarowej – odpowiednio w celu zapewnienia możliwie najwyższego poziomu bezpieczeństwa ratowników i ratowanych i/lub bezpieczeństwa pożarowego obiektów budowlanych. Zatem cel tego rozporządzenia jest całkowicie odmienny od celu wymagań podstawowych stawianych wyrobom, którym jest ogólne bezpieczeństwo produktu.

Co ważne, rozporządzenie o świadectwach dopuszczenia uwzględnia fakt spełnienia przez wyroby wymagań podstawowych, ograniczając dodatkowe wymagania tylko do tych zdefiniowanych przez użytkownika końcowego (tj. jednostki ochrony przeciwpożarowej), jako istotne. W celu uzyskania dopuszczenia wyrób zostaje przebadany pod kątem spełnienia wymagań określonych dla niego w załączniku do ww. rozporządzenia. Cel rozporządzenia i jego regulacje mają charakter prewencyjny

i proporcjonalny do celu, czyli zapewnienia właściwego poziomu ochrony, niezawodności, ergonomii i przydatności w konkretnych zastosowaniach. Stwierdzić należy, iż wprowadzenie systemu dopuszczeń wyrobów do użytkowania było przemyślanym posunięciem w celu podnoszenia bezpieczeństwa i efektywności ratownictwa w Polsce. Systemy dopuszczeń oddziałują także w sposób istotny na rozwój. Dzięki dopuszczeniom również producenci zostali zdopingowani do podnoszenia jakości, funkcjonalności czy niezawodności swoich wyrobów oraz ciągłego doskonalenia stosowanych w produkcji rozwiązań. Dopuszczenia zwiększyły poczucie bezpieczeństwa, a przez to zaufania do wyrobów (sprzętu i wyposażenia) jak również ergonomii, ale przede wszystkim bezpieczeństwo pracy.

System dopuszczeń w Polsce funkcjonuje od ponad 40 lat i choć znacznie w tym czasie ewoluował, nadal jest bardzo ważnym narzędziem na rzecz bezpieczeństwa. System dopuszczeń powiązany jest z obowiązkową certyfikacją w ramach prawa Unii Europejskiej (wymagania zasadnicze dla wyrobów), normalizacją, a także coraz skuteczniejszą kontrolą i nadzorem wyrobów wprowadzanych do użytkowania.

Wymóg uzyskania świadectwa dopuszczenia obejmuje m.in. takie wyroby budowlane jak elementy systemów sygnalizacji oraz elementów dźwiękowych systemów ostrzegawczych⁶³.

Szczegółowy wykaz wyrobów objętych obowiązkiem uzyskania świadectwa dopuszczenia wskazuje załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dn. 27 kwietnia 2010 w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania⁶⁴. W wykazie znalazły się m.in.:

Wśród elementów systemów alarmowania i powiadamiania:

- ⇒ centrale sygnalizacji pożarowej,
- ⇒ panele obsługi dla straży pożarnej,
- ⇒ urządzenia zdalnej sygnalizacji i obsługi,
- ⇒ systemy transmisji sygnałów alarmów pożarowych i uszkodzeniowych,
- ⇒ ręczne ostrzegacze pożarowe (ROP).

Elementy systemów ostrzegania i ewakuacji:

- ⇒ centrale dźwiękowych systemów ostrzegawczych,

---

⁶³ Informator Świadectwa Dopuszczenia, CNBOP-PIB, www.cnbop.pl

⁶⁴ Dz. U. nr 85, poz. 558

- ⇒ konsole z mikrofonem dla straży pożarnej niewchodzące w skład centrali dźwiękowych systemów ostrzegawczych,
- ⇒ głośniki do dźwiękowych systemów ostrzegawczych,
- ⇒ sygnalizatory akustyczne,
- ⇒ sygnalizatory optyczne,
- ⇒ centrale kontroli dostępu współpracujące z urządzeniami przeciwpożarowymi,
- ⇒ interfejsy przejścia kontrolowanego.

Urządzenia do uruchamiania urządzeń przeciwpożarowych, wykorzystywanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej:

- ⇒ centrale sterujące urządzeniami przeciwpożarowymi,
- ⇒ zasilacze urządzeń przeciwpożarowych,
- ⇒ ręczne przyciski stosowane w systemach oddymiania,
- ⇒ elektromechaniczne urządzenia wykonawcze w systemach sterowania-urządzeniami przeciwpożarowymi.

Przewody i kable do urządzeń przeciwpożarowych:

- ⇒ telekomunikacyjne kable stacyjne do instalacji przeciwpożarowych,
- ⇒ przewody i kable elektryczne oraz światłowodowe, stosowane do zasilania i sterowania urządzeniami służącymi ochronie przeciwpożarowej,
- ⇒ zamocowania przewodów i kabli elektrycznych oraz światłowodowych, stosowanych do zasilania i sterowania urządzeniami służącymi ochronie przeciwpożarowej.

Dopuszczenie jest wydawane na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, na podstawie pozytywnej oceny właściwości użytkowych wyrobu, potwierdzonych badaniami oraz na podstawie pozytywnej oceny warunków techniczno – organizacyjnych producenta wyrobu. Oceny wyrobu w procesie badań dokonuje akredytowane laboratorium, w oparciu o polskie normy, a w przypadku ich braku w oparciu o wymagania techniczno-użytkowe określone rozporządzeniem ministra właściwego do spraw wewnętrznych. W procesach dopuszczenia uwzględniane są przeprowadzone procedury oceny zgodności oraz wyniki badań i certyfikacji.⁶⁵

Dopuszczone wyroby podlegają kontroli w okresie ważności świadectwa prowadzonej przez jednostkę dopuszczającą, która polega na przeprowadzeniu badań wyrobu, zgodnie z zaplanowanym programem badań. W przypadku negatywnych wyników tej kontroli dopuszczenie może zostać cofnięte.

---

⁶⁵ www.cnbop.pl

Wskazane w rozporządzeniu wyroby powinny spełniać krajowe wymagania zawarte w polskich normach i/lub wymagania określone w przepisach rozporządzenia MSWiA. Wyroby wyprodukowane według innych standardów muszą spełniać takie same wymagania jak wyroby krajowe. Oznacza to, że powinny, poza wymaganiami stanowiącymi podstawę do dopuszczenia na własnych rynkach, dodatkowo spełniać wymagania techniczno - użytkowe, uwzględniające między innymi dotychczasowy stan wyposażenia jednostek krajowych (jednolity standard wyposażenia) oraz wymagania uwzględniające między innymi warunki klimatyczne panujące w Polsce (znacznie ostrzejsze niż w wielu krajach Unii Europejskiej).

Zmieniające się zagrożenia, postęp technologii a co za tym idzie ukierunkowanie na zapewnienie jak najwyższego stopnia bezpieczeństwa nakłada wciąż kolejne zadania do realizacji i wymagania. Ciągłe zmiany w obszarze sprzętu dla straży ale także wyrobów budowlanych z zakresu ochrony przeciwpożarowej budynków wymuszają konieczność stałej aktualizacji przepisów prawa w tym zakresie. Dostrzegając potrzebę systemowego podejścia do aktualizacji wymagań dla wyrobów stosowanych na rzecz ochrony przeciwpożarowej - Decyzją Nr 18 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 31 marca 2011 roku powołany został zespół do monitorowania zmian w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania⁶⁶. Celem prac zespołu jest zbieranie informacji dotyczących wymagań techniczno-użytkowych wyrobów w zakresie oczekiwań, zgodności z aktami normatywnymi oraz aktualnymi trendami rozwoju nowoczesnych technologii, w tym możliwości producentów. Na podstawie zebranych informacji zespół wypracowuje propozycje zmian w wyżej wymienionym rozporządzeniu i przedkłada do akceptacji Komendantowi Głównemu PSP. Jednym z narzędzi służących do zbierania uwag i propozycji jest aplikacja internetowa, która została wdrożona do stosowania z dniem 1 października 2011 roku. Aplikacja dostępna jest na stronie internetowej pod adresem <http://www.monit.straz.gov.pl>⁶⁷. Narzędzie to jest skierowane nie tylko do funkcjonariuszy PSP czy strażaków ochotników, czy innych użytkowników,

---

⁶⁶ Dz. U. Nr. 143 poz. 1002 z późn. zm

⁶⁷ mł. bryg. Jacek Zboina, *Prawo na rzecz bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej – system monitorowania zmian w rozporządzeniu dotyczącym świadectw dopuszczenia*. [w:] *Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza*, nr 25/1/2012

ale również jest miejscem zgłaszania uwag przez środowiska producentów, dystrybutorów a także wszystkich innych zainteresowanych. Aplikacja jest bezpłatna, ogólnie dostępna w Internecie przez 24 h. Stworzenie narzędzia ma jeden zasadniczy cel: wypracowanie wspólnych stanowisk i wymagań dla wyrobów zapewniających ich należyłą jakość rozumianą przede wszystkim przez ich niezawodność, funkcjonalność, ergonomię, przydatność do określonych zastosowań i zapewniających możliwie najwyższy poziom bezpieczeństwa dla ratowanych i ratowników.

6. Kompetencje CNBOP-PIB w zakresie oceny zgodności i certyfikacji.

CNBOP-PIB prowadzi ocenę zgodności wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej, systematycznie rozszerzając zakres możliwości badawczych jak również akredytacji i notyfikacji. CNBOP-PIB prowadzi ocenę zgodności:

- ⇒ wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej i budownictwie,
- ⇒ podmiotów świadczących usługi w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

CNBOP-PIB posiada:

- ⇒ Jednostkę Certyfikującą (DC)
- ⇒ Zakład Aprobat Technicznych (DA).

CNBOP-PIB to jednostka notyfikowana w UE (nr jednostki notyfikowanej - 1438) w zakresie dyrektyw: 89/106/EEC, 89/686/EE⁶⁸. CNBOP-PIB posiada autoryzację:

- ⇒ Ministra Gospodarki w zakresie dyrektywy 89/686/EEC z dnia 21 grudnia 1989 roku w sprawie zbliżenia przepisów prawnych państw członkowskich dotyczących środków ochrony indywidualnej,

oraz

- ⇒ Ministra Budownictwa w zakresie dyrektywy 89/106/EEC z dnia 21 grudnia 1989 roku w sprawie zbliżenia ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących wyrobów budowlanych.

Uprawnienia CNBOP-PIB (od roku 2010 Państwowy Instytut Badawczy⁶⁹) do wykonywania badań i prowadzenia procesów certyfikacji w zakresie oceny zgodności wynikają z akredytacji Polskiego Centrum Akredytacji:

- ⇒ dla Jednostki Certyfikującej (certyfikat akredytacji Nr AC 063),
- ⇒ dla laboratoriów badawczych (certyfikaty akredytacji nr AB 059, 060, 207, 1280).⁷⁰

Centrum Naukowo Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej utworzono w 1972 roku i jako jednostka naukowo-badawcza Państwowej Straży Pożarnej jest ono jedyną tego typu placówką naukową w Polsce. CNBOP-PIB prowadzi prace badawcze między innymi

---

⁶⁸ Zakres notyfikacji dostępny jest na stronie www.cnbop.pl

⁶⁹ Nadanie przez Radę Ministrów Centrum Naukowo-Badawczemu Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego w Józefowie statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. Nr 181, poz. 1219), tym samym CNBOP weszło do prestiżowego grona 11 Państwowych Instytutów Badawczych, www.cnbop.pl

⁷⁰ Zakresy akredytacji dostępne na stronie internetowej CNBOP www.cnbop.pl

w zakresie technicznych systemów zabezpieczeń przeciwpożarowych, działalność ta obejmuje całokształt zagadnień związanych z wykrywaniem pożaru, uruchamianiem urządzeń i systemów przeciwpożarowych, sygnalizacją zagrożenia oraz przekazywaniem informacji o pożarze.⁷¹ Poza badaniami ważnym kierunkiem działalności Centrum jest certyfikacja wyrobów i usług (obowiązkowa i dobrowolna) w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Zakres badanych wyrobów jest obszerny: od małego sygnalizatora bezruchu po stałe urządzenia gaśnicze i środki gaśnicze; od elementów elektroniki po drabiny, podnośniki i ciężkie samochody pożarnicze. Automatyka i elektronika wkroczyły szeroko do zastosowań w ochronie przeciwpożarowej wcześniej z nimi nieutożsamianych i to też poszerza zadania badawcze.

Istotnymi jednostkami organizacyjnymi CNBOP-PIB są Zespoły Laboratoriów Badawczych. Jest ich obecnie w strukturze cztery:

- ⇒ Zespół Laboratoriów Spalania i Wybuchowości (BW),
- ⇒ Zespół Laboratoriów Sygnalizacji Alarmu Pożaru i Automatyki Pożarniczej (BA),
- ⇒ Zespół Laboratoriów Badań Chemicznych i Pożarowych (BC),
- ⇒ Zespół Laboratoriów Technicznego Wyposażenia Straży Pożarnej i Technicznych Zabezpieczeń Przeciwpożarowych (BS).

Szczegółowy zakres działalności można odnaleźć na stronie internetowej Instytutu: www.cnbop.pl.

---

⁷¹ Czytaj więcej www.cnbop.pl

6.1. Zakład Aprobat Technicznych CNBOP-PIB

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych wdraża do polskiego prawa postanowienia zawarte w dyrektywie nr 89/106/EWG w sprawie zbliżenia ustaw i aktów wykonawczych Państw Członkowskich Unii Europejskiej dotyczących wyrobów budowlanych. Ustawa ta reguluje zasady wprowadzania wyrobów do obrotu oraz zasady ich kontroli, natomiast samo stosowanie wyrobów budowlanych odbywa się w oparciu o postanowienia ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 roku wraz z późniejszymi zmianami. Wśród wyrobów budowlanych znajdują się wyroby stosowane w ochronie przeciwpożarowej obiektów budowlanych.

Ustawa o wyrobach budowlanych odnosi się do wyrobów, które mają wpływ na spełnienie przynajmniej jednego z wymagań podstawowych (jednym z nich jest bezpieczeństwo pożarowe) ustalonych w dyrektywie nr 89/106/EWG odnoszących się do obiektów budowlanych, w których zostały wbudowane w sposób trwały.

Do obszaru regulowanego ustawą o wyrobach budowlanych zalicza się wyroby objęte mandatami udzielonymi przez Komisję Europejską na opracowanie europejskich norm zharmonizowanych i wytycznych do europejskich aprobat technicznych (ETAG), a także wyroby przeznaczone do jednostkowego zastosowania i tzw. regionalne wyroby budowlane.

Zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych wyrób budowlany nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych, jeżeli jest:

- ⇒ oznakowany CE....
- ⇒ umieszczony w określonym przez Komisję Europejską wykazie wyrobów mających niewielkie znaczenie dla zdrowia i bezpieczeństwa....
- ⇒ oznakowany znakiem budowlanym „B”....

W odniesieniu do urządzeń sygnalizacji pożarowej i stałych urządzeń gaśniczych oraz ich podzespołów, będących wyrobami budowlanymi w rozumieniu jw., dla których nie ustanowiono polskiej normy lub wyroby, których właściwości użytkowe odnoszące się do wymagań podstawowych różnią się istotnie od właściwości określonych w polskiej normie, zachodzi konieczność opracowania aprobaty technicznej przez jednostkę aprobowaną.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 8 listopada 2004 roku w sprawie aprobat technicznych oraz jednostek organizacyjnych upoważnionych do ich wydawania jedną ze wskazanych jednostek jest Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwożarowej- Państwowy Instytut Badawczy.

Aprobata techniczna udzielana jest na podstawie oceny właściwości użytkowych i przewidywanej trwałości należycie zidentyfikowanego wyrobu budowlanego, potwierdzonych, w zależności od potrzeb, badaniami, obliczeniami, oględzinami, opiniami ekspertów i innymi dokumentami, z zastosowaniem przepisów szczególnych, w tym techniczno-budowlanych i Polskich Norm na wyroby.

Działalnością aprobowaną Jednostki Aprobującej jaką jest CNBOP-PIB objęte są między innymi niektóre elementy systemów sygnalizacji pożarowej, centrale sterowania urządzeniami gaśniczymi, oddymiania i odprowadzania ciepła, systemy integracyjne urządzeń przeciwpożarowych, urządzenia gaśnicze na CO², stałe urządzenia gaśnicze na gazy obojętne i ich mieszaniny, stałe urządzenia gaśnicze na chlorowcopochodne węglowodorów oraz niektóre podzespoły urządzeń gaśniczych tryskaczowych i zraszczających.⁷² Szczegółowy zakres działalności Zakładu Aprobacji Technicznych Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej zawiera załącznik nr 2.

Warto w tym miejscu jeszcze raz podkreślić, iż aprobata techniczna nie jest dokumentem dopuszczającym do obrotu i stosowania w budownictwie, stanowi jedynie specyfikację techniczną w procesie oceny zgodności i wydania, w oparciu o tę ocenę, certyfikatu albo deklaracji zgodności – dokumentów dopuszczających wyroby do obrotu i stosowania w budownictwie. Można w uproszczeniu o aprobacie powiedzieć, że jest paranormą dedykowaną i opracowaną dla jednego wyrobu i podstawą do przeprowadzenia procesu certyfikacji wyrobu, który jest przedmiotem aprobaty technicznej⁷³.

---

⁷² Czytaj więcej: http://www.cnbop.pl/dzialy/da/zakres_dzialalnosci

⁷³ Wykaz wydanych Aprobacji Technicznych CNBOP-PIB jest dostępny na stronie internetowej http://www.cnbop.pl/dzialy/da/wykaz_aprobat_technicznych

6.2. Jednostka Certyfikująca CNBOP-PIB

Jednostka Certyfikująca CNBOP-PIB zastała utworzona w kwietniu 1998 roku w celu kontynuacji prowadzonej od roku 1972 oceny zgodności w zakresie certyfikacji, badań czy dopuszczania wyrobów wprowadzanych do obrotu i stosowanych w ochronie przeciwpożarowej. Obecnie Jednostka Certyfikująca oferuje certyfikację wyrobów budowlanych na podstawie której możliwe jest naniesienie przez producenta na wyrobie:

- ⇒ w europejskim systemie oceny zgodności – oznakowania CE,
- ⇒ w krajowym systemie oceny zgodności – znaku budowlanego B.

Ponadto, Jednostka certyfikująca prowadzi certyfikację dobrowolną wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej zgodnie z wymaganiami specyfikacji technicznych, obustronnie uzgadnianych ze zlecniodawcą oraz z normami PN, EN i ISO oraz certyfikację dobrowolną usług w ochronie przeciwpożarowej.

Równolegle, Jednostka Certyfikująca CNBOP-PIB prowadzi ocenę zgodności i wydaje świadectwa dopuszczenia dla wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, wprowadzane do użytkowania w jednostkach ochrony przeciwpożarowej oraz wykorzystywane przez te jednostki do alarmowania o pożarze lub innym zagrożeniu oraz do prowadzenia działań ratowniczych, a także wyrobów stanowiących podręczny sprzęt gaśniczy⁷⁴. Schemat postępowania w procesie certyfikacji wyrobów i udzielania dopuszczenia przedstawiają odpowiednio załączniki 3 i 4.

---

⁷⁴ www.cnbop.pl

7. Europejskie i amerykańskie systemy certyfikacji i oceny zgodności

W interesie każdego ze współpracujących krajów leży zapewnienie sobie suwerenności przy podejmowaniu decyzji mających strategiczne znaczenie z punktu widzenia tzw. interesu publicznego, rozumianego jako zapewnienie bezpieczeństwa obywateli, ochrona zasobów naturalnych, czy środowiska, dlatego właśnie poszczególne państwa, poprzez regulacje prawne, starają się z jednej strony liberalizować politykę gospodarczą, z drugiej strony chronić własne interesy.

Podjęcie takie zawarte jest chociażby we wspomnianym już w pierwszym rozdziale - Traktacie Rzymskim, w art. 36, który zezwala na odstępnie od harmonizacji ustawodawczej w sytuacji uzasadnionej ochrony interesów państwa członkowskiego oraz w orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości, który dopuszcza odstępstwa od generalnej zasady wzajemnego uznawania. Jednocześnie dostrzegana jest potrzeba współpracy międzynarodowej celem ujednolicenia różnych systemów oceny jakości wyrobów, podejmowane są działania harmonizujące ustawodawstwo techniczne, wprowadza się podobne rozwiązania systemowe i instytucjonalne, deklarowane jest wzajemne uznawanie wyników badań i certyfikatów, ograniczana jest certyfikacja obowiązkowa na rzecz deklaracji zgodności producenta.

Kraje członkowskie Unii Europejskiej prowadzą wspólną politykę w dziedzinie normalizacji i oceny zgodności, natomiast z pozostałymi krajami europejskimi (EFTA) zawierane są porozumienia o wzajemnym uznawaniu wyników kontroli⁷⁵. Z kolei z państwami kandydującymi (np. z Polską) podpisywane były specjalne porozumienia tzw. protokoły PECA umożliwiające współpracę w dziedzinie systemu oceny zgodności przed przystąpieniem do Wspólnoty. Konkludując, można stwierdzić, iż w skali europejskiej prowadzone są zsynchronizowane działania zmierzające, poprzez unifikację wymagań jakościowych, do liberalizacji handlu.

Zbliżenie przepisów technicznych i wymagań jakościowych między Europą i Stanami Zjednoczonymi jest trudne, ponieważ system amerykański znacznie różni się od przyjętego modelu w Europie. Przede wszystkim w USA nie obowiązuje obowiązkowa certyfikacja wyrobów. Jednakże w praktyce certyfikat jest niezbędny do wprowadzenia wyrobu na rynek amerykański, nie tylko z powodów marketingowych, ale przede wszystkim z powodu

---

⁷⁵ Czytaj rozdział pierwszy

solidarnej z producentem odpowiedzialności sprzedawcy za produkt niebezpieczny.

Ochrona konsumenta ma w USA długoletnią tradycję a przepisy dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa wyrobów ustanawiane są przez władze federalne oraz stanowe.

Polityka poszczególnych stanów koordynowana jest na szczeblu federalnym przez ustanawianie przepisów prawnych, tutaj chociażby ustawa o odpowiedzialności za produkt wadliwy (*Product Liability Law*), ustawa o bezpieczeństwie wyrobów konsumenckich (*Consumer Product Safety Law*), ustawa o substancjach niebezpiecznych (*Federal Hazard on Substances*).

Dla ochrony klientów powołana została w 1972 roku Komisja Bezpieczeństwa Wyrobów Konsumenckich, do której zadań należy gromadzenie i analizowanie informacji o wypadkach spowodowanych niebezpiecznymi wyrobami, współpraca z organizacjami normalizacyjnymi w dziedzinie tworzenia norm lub regulacji prawnych służących ochronie konsumentów i użytkowników, analizowanie przyczyn wypadków oraz prowadzenie badań wyrobów. Gdyby odnieść Komisję Bezpieczeństwa Wyrobów Konsumenckich na płaszczyznę europejską, możnaby powiedzieć, iż jest ona odpowiednikiem funkcjonujących w Unii Europejskiej organów nadzoru rynku⁷⁶. Komisja posiada szerokie uprawnienia kontrolne i może zażądać na przykład wycofania niebezpiecznego wyrobu z rynku lub zmian w jego konstrukcji na etapie projektu.

Producent w USA jest zobowiązany do powiadomienia Komisji w ciągu 24 godzin od uzyskania informacji o niebezpieczeństwie związanym z używaniem wyprodukowanego przez niego wyrobu lub wypadku konsumenckim. Jeżeli informacja o niebezpiecznym lub szkodliwym wyrobie zostanie potwierdzona, koszty związane z wycofaniem tego produktu ponosi producent, on także ponosi pełną odpowiedzialność prawną (odszkodowawczą) za skutki wywołane niebezpiecznym produktem, niezależnie od tego jak szybko podejmie środki zmierzające do wycofania tego wyrobu. Koszt postępowania z tytułu odpowiedzialności cywilno-prawnej (odszkodowawczej) za szkody wynikające z nie zapewnienia bezpieczeństwa wyrobom ponosi producent, chyba, że wykaże swoją niewinność, wówczas koszty procesu pokrywa skarb państwa. Producent może zmniejszyć swoją odpowiedzialność, jeśli wykaże, iż posiada certyfikat potwierdzający jakość wyrobu. Zbliżone rozwiązania prawne w zakresie ochrony konsumentów zastosowane są w Unii Europejskiej, która poprzez dwie dyrektywy horyzontalne stara się zapewnić bezpieczeństwo wyrobów we wszystkich krajach członkowskich na tym samym

---

⁷⁶ W Polsce jest to Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK).

poziomie. Zapewnienie systemu skutecznej ochrony konsumentów i użytkowników w Unii Europejskiej ma decydujące znaczenie w kontekście dyrektyw nowego podejścia, które zawierają jedynie podstawowe (zasadnicze) wymagania jakościowe dotyczące bezpieczeństwa wyrobów.

Istotnym elementem systemu ochrony rynku jest w USA certyfikacja prowadzona przez ponad sto prywatnych organizacji – zrzeszeń zawodowych, niezależnych instytucji prowadzących badania techniczne i inspekcje, organizacji producentów. Tworzone są programy certyfikacji na szczeblu federalnym oraz stanowym. Federalne programy certyfikacji dotyczą certyfikowania wyrobów zagrażających zdrowiu i życiu konsumentów (np. ocena żywności i leków). Ponadto tworzone są programy, których celem jest jednokrotna certyfikacja (raz przeprowadzana ocena jakości) oraz programy dotyczące jakości wyrobów w skali całego kraju.

Zapewnieniu bezpieczeństwa wyrobów w skali całego kraju zajmuje się wiele organizacji m.in. Food and Drug Administration⁷⁷, US Department of Agriculture⁷⁸, Underwrites Laboratories Inc.⁷⁹ Poszczególne stany USA administrują wieloma programami certyfikacji. Programy te wynikają ze specyfiki danego regionu, w którym mogą występować odmienne zagrożenia zdrowia i życia mieszkańców.

Stany Zjednoczone określają samodzielnie przepisy i normy jakościowe oraz formy przeprowadzania kontroli wymagań przez upoważnione do takiej działalności jednostki certyfikujące. Certyfikacja w USA jest dobrowolna i nie istnieje wymóg prawny posiadania certyfikatu, ale w praktyce, z racji na konsekwencje odpowiedzialności odszkodowawczej jest obligatoryjna. Ponieważ certyfikacja prowadzona jest wyłącznie przez prywatne organizacje, ważnym elementem jest osiągnięcie wysokiego stopnia zaufania władz administracyjnych i społeczeństwa do wystawianych przez nie certyfikatów jakości. Takim narzędziem zaufania jest powszechnie akceptowana akredytacja techniczna.

W USA nie istnieje jedna narodowa jednostka akredytująca mające uprawnienia nadzorcze nadane przez administrację państwową. Taka formuła akredytacji stosowana jest w Unii Europejskiej, która odmiennie zorganizowała system oceny zgodności wyrobów. W każdym z krajów członkowskich istnieje tylko jedna organizacja (z wyjątkiem Niemiec), posiadająca z mocy prawa uprawnienia nadzorcze, koordynująca system akredytacji w skali całego kraju np. UKAS w Wielkiej Brytanii, COFRAC we Francji, Polskie Centrum

---

⁷⁷ Więcej na stronie internetowej www.fdaregistration-us.com/

⁷⁸ www.usda.gov

⁷⁹ www.ul.com

Akredytacji w Polsce. Zatem w Europie akredytacja jest prawnie powiązana z administracją publiczną.

W USA akredytacja funkcjonuje na różnych poziomach administracji oraz w sektorze prywatnym, brak jest jednej organizacji koordynującej w skali całego państwa. Koordynowane są natomiast poszczególne programy akredytacji. Koegzystują różne federalne programy akredytacji laboratoriów (Krajowy Program Dobrowolnej Akredytacji Laboratoriów) oraz programy koordynowane przez stany USA. W sektorze prywatnym funkcjonuje akredytacja laboratoriów z różnych sektorów przemysłu i często jest elementem programu certyfikacji sektora prywatnego.

Z reguły akredytacja jest postrzegana jako wiarygodna i transparentna ocena kompetencji laboratoriów badawczych i pomiarowych oraz organizacji zajmujących się certyfikacją. Często jednak amerykański termin akredytacja, oznacza zupełnie inaczej definiowany proces oceny wyrobu. Celem ujednoczenia definicyjnego i stworzenia spójnego systemu akredytacji, w 1992 roku Rada ANSI (American National Standards Institution) poleciła Komitetowi ds. Oceny Zgodności (BCCA) opracowanie spójnego programu akredytacji laboratoriów.

System normalizacji w USA koordynują dwie jednostki – ANSI oraz NIST (National Institute of Standards and Technology), które współpracują z ISO oraz CEN i CENELEC w zakresie opracowywania i harmonizacji norm w skali międzynarodowej.

Podsumowując, sposób podejścia do badań i certyfikacji w obrębie Unii Europejskiej a USA jest dość odmienny. Przede wszystkim w Europie system oceny zgodności wyrobów, poprzez ustanowienie dyrektyw nowego podejścia, modułów oceny oraz międzynarodowego znaku CE, jest przejrzysty. W USA na system oceny zgodności składa się wiele różnorodnych przepisów federalnych, stanowych, regionalnych, w skutek czego, jest on bardzo złożony. Dodatkowo istnieją różnorodne krajowe i resortowe programy certyfikacji, które także komplikują system.

Zasadniczą różnicą jest jednak podejście do certyfikacji w obszarze regulowanym (dotyczącym m.in. zdrowia i życia konsumentów). W Unii Europejskiej ocenę w tym obszarze powierza się notyfikowanym jednostkom certyfikującym, zatwierdzanym przez administrację publiczną (poprzez np. procedurę autoryzacji) oraz o potwierdzonych akredytacją kompetencjach technicznych. W USA dozwolona jest certyfikacja wyrobów istotnych dla bezpieczeństwa konsumentów przez organizacje prywatne. Takie zdecentralizowane podejście bardzo utrudnia współpracę w dziedzinie wzajemnego uznawania certyfikatów między wschodnią i zachodnią częścią świata. Porozumienie w tej

dziedzinie utrudniają także różne rozwiązania instytucjonalne dotyczące akredytacji, brak istnienia w USA znaku zgodności o zasięgu ogólnokrajowym, porównywalnego z CE, różne dokumenty odniesienia i procedury oceny zgodności itd.

Podjęmowane są jednak próby porozumień między krajami zachodniej półkuli, między innymi funkcjonuje porozumienie USA i Kanady o wzajemnym uznawaniu akredytacji laboratoriów badawczych⁸⁰.

---

⁸⁰ Katarzyna Ptaszyńska, *Eliminacja pozataryfowych barier technicznych w wymianie międzynarodowej*, Polskie Centrum Akredytacji, lipiec 2004 r.

8. Znaki zgodności i certyfikacja w Unii Europejskiej

Znak zgodności jest znakiem przyznawanym lub stosowanym zgodnie z zasadami systemu certyfikacji wskazującym na to, że istnieje zaufanie, iż dany wyrób, proces lub usługa wykazują zgodność z określoną normą lub innym dokumentem odniesienia. Uzyskanie prawa do oznaczania wyrobu znakiem zgodności z reguły wymaga uzyskania zezwolenia, czyli dokumentu wydanego zgodnie z zasadami systemu certyfikacji, w którym jednostka certyfikująca udziela osobie lub jednostce organizacyjnej prawa do używania – zgodnie z zasadami danego systemu certyfikacji – znaku zgodności w sposób i w formie dla tego systemu przewidzianej. Dokument taki zwany jest „certyfikatem zgodności”.

W krajach Unii Europejskiej znaki zgodności z normami krajowymi (takie jak niemiecki DIN, francuski NF, brytyjski BSI Kitemark, austriacki ÖN, włoski UNI, czeski CSN, słowacki STN i inne) mają istotne znaczenie w opartym na zasadzie dobrowolności stosowania norm, systemie oceny zgodności wyrobów. Znaki te są stosowane najczęściej w dziedzinach, w których przed wprowadzeniem zasad „nowego podejścia” (m.in. dobrowolności stosowania norm) obowiązywało obligatoryjne stosowanie norm. Wynikało to z faktu, że we wszystkich tych obszarach, po wprowadzeniu dobrowolności stosowania norm i certyfikacji dobrowolnej, większość odbiorców wyrobów, w celu zapewnienia zgodności dostaw z dotychczasowymi specyfikacjami, wymagała od dostawców oznaczania wyrobów znakiem zgodności. Znak zgodności i związany z nim certyfikat daje bowiem odbiorcy gwarancję, że wyrób oznaczony takim znakiem oraz proces jego wytwarzania są badane i nadzorowane przez niezależną stronę trzecią (jednostkę wydającą certyfikat), mającą potwierdzone kompetencje do przeprowadzenia badań wyrobu oraz gwarantującą niezależność i wiarygodność wyników badań. Oznaczenie wyrobu znakiem zgodności jest więc bardziej wiarygodne dla odbiorcy od deklaracji zgodności wystawionej wyłącznie przez jego producenta. Wiodące państwa zaczęły rozwijać proces certyfikacji w latach 20 i 30 ubiegłego wieku. W 1920 roku Niemiecki Instytut Standardów (DIN) wprowadził w Niemczech znak zgodności ze standardem DIN, który rozpowszechniony jest na wszystkie produkty - z wyjątkiem urządzeń gazowych, urządzeń wodnych i niektórych innych produktów, dla których przewidziany był specjalny regulamin dokonania badań i kontroli. Wielka Brytania oraz Niemcy obejmują większość dziedzin produkcyjnych i większość końcowych wyrobów procesem certyfikacji. W Anglii działa kilka narodowych systemów certyfikacji, największy - Brytyjski Instytut Standardu.

Znak zgodności z normami angielskimi jest zarejestrowany i chroniony przez prawo angielskie. We Francji w 1938 roku specjalną ustawą określone zostały narodowe systemy certyfikacji NF, (francuski standard). Odpowiedzialność i kierownictwo ponosi francuska organizacja AFNOR. System certyfikacji zgodny z normami NF oznacza, że produkty, które są oznakowane tym znakiem odpowiadają francuskim standardom. W tym przypadku, podstawą dla certyfikacji są tylko państwowe standardy Francji, które zostały przyjęte i przygotowane przez AFNOR.

W państwach Europy Zachodniej istnieje duża ilość narodowych systemów certyfikacji, zbudowanych na normach oraz standardach tych państw, co prowadziło do sytuacji, kiedy te same produkty były oceniane różnymi metodami i według różnych parametrów. Ta sytuacja utrudniała handel między członkami Unii Europejskiej oraz przeszkadzała w realizacji pomysłu stworzenia przestrzeni bez granic, w której jest możliwy transfer osób, produktów i usług bez przeszkód.

Różnice w certyfikacji zgodności miały też aspekty administracyjne. Wszystko to doprowadziło do sytuacji, w której eksporter miał dokonywać certyfikacje wyrobów w państwie importera, chociaż ta certyfikacja często była już dokonana w jego własnym państwie. Rozwiązanie tego problemu znaleziono 21 grudnia 1989 r. kiedy został przyjęty dokument o nazwie Globalna Koncepcja po Certyfikacji i badaniach. Głównym pomysłem tego dokumentu jest wprowadzenie i formowanie zaufania do towarów i usług za pomocą takich narzędzi jak: certyfikacja i akredytacja dostosowanych do jednych norm europejskich.

8.1. Niemcy

W Niemczech⁸¹ obowiązuje ustawa o wyrobach budowlanych z 10 sierpnia 1992 roku, która reguluje wprowadzanie wyrobów budowlanych do obrotu oraz wolny obrót wyrobów budowlanych do i z Państw Członkowskich UE. Ze względu na to, że jeszcze przez pewien okres nie będą obowiązywały europejskie przepisy dopuszczające pojedyncze produkty budowlane ze względu na brak zharmonizowanych norm i wytycznych, muszą istnieć krajowe przepisy o wyrobach budowlanych. Wyroby budowlane dopuszczane do stosowania oznakowane są znakiem zgodności „Ü” lub zgodnie z przepisami ustawy o wyrobach budowlanych, być zaopatrzone w znaki zgodności Unii Europejskiej „CE”. Przepisy techniczne, którym odpowiadać muszą wyroby budowlane zostały wyszczególnione w wykazie przepisów budowlanych, który został opracowany w porozumieniu z naczelnymi urzędami nadzoru budowlanego Krajów Federalnych przez Niemiecki Instytut Techniki Budowlanej i opublikowany w zeszycie specjalnym DIBt (Deutsches Institut für Bautechnik) w styczniu 1995 r. Wykaz zawiera wyroby kategorii A i C. Należy dodać, iż w Niemczech wyroby budowlane podzielone są na trzy kategorie:

- 1) wykaz przepisów budowlanych A zawiera wyroby budowlane uregulowane według narodowych procedur regulujących, wymagany jest znak zgodności a dokumentem odniesienia są niemieckie standardy DIN;
- 2) wykaz przepisów budowlanych B zawiera wyroby budowlane według europejskich procedur regulujących, wymagany znak zgodności CE;
- 3) wykaz C zawiera pozostałe wyroby budowlane, nie wymagane są dla nich znaki użyteczności ani zgodności.

Rysunek nr 3

Znak zgodności „Ü” dla wyrobów budowlanych stosowany w Niemczech

---

⁸¹ Seyfert, H. J., Implementation of harmonized product specifications and use of CE-marked construction products in Germany (DIBt, Berlin, 27 May 2003), <http://cebc.co.uk/Presentations/CEBC%20General>

Aby uzyskać znak Ü, producent ma trzy możliwości:

- ⇒ oświadczenie zgodności przez producenta,
- ⇒ oświadczenie zgodności przez producenta poprzedzoną kontrolą wyrobu budowlanego przez jednostkę kontrolną,
- ⇒ uzyskanie certyfikatu wydanego przez jednostkę certyfikującą.

Przydatność wyrobów budowlanych do stosowania jest stwierdzana:

- ⇒ dla regulowanych wymaganiami wyrobów budowlanych wówczas gdy istnieje zgodność z publikowanymi przepisami technicznymi,
- ⇒ dla nieregulowanych wymaganiami wyrobów budowlanych gdy występuje zgodnie z:
  - ogólnymi dopuszczeniami urzędów nadzoru budowlanego,

lub

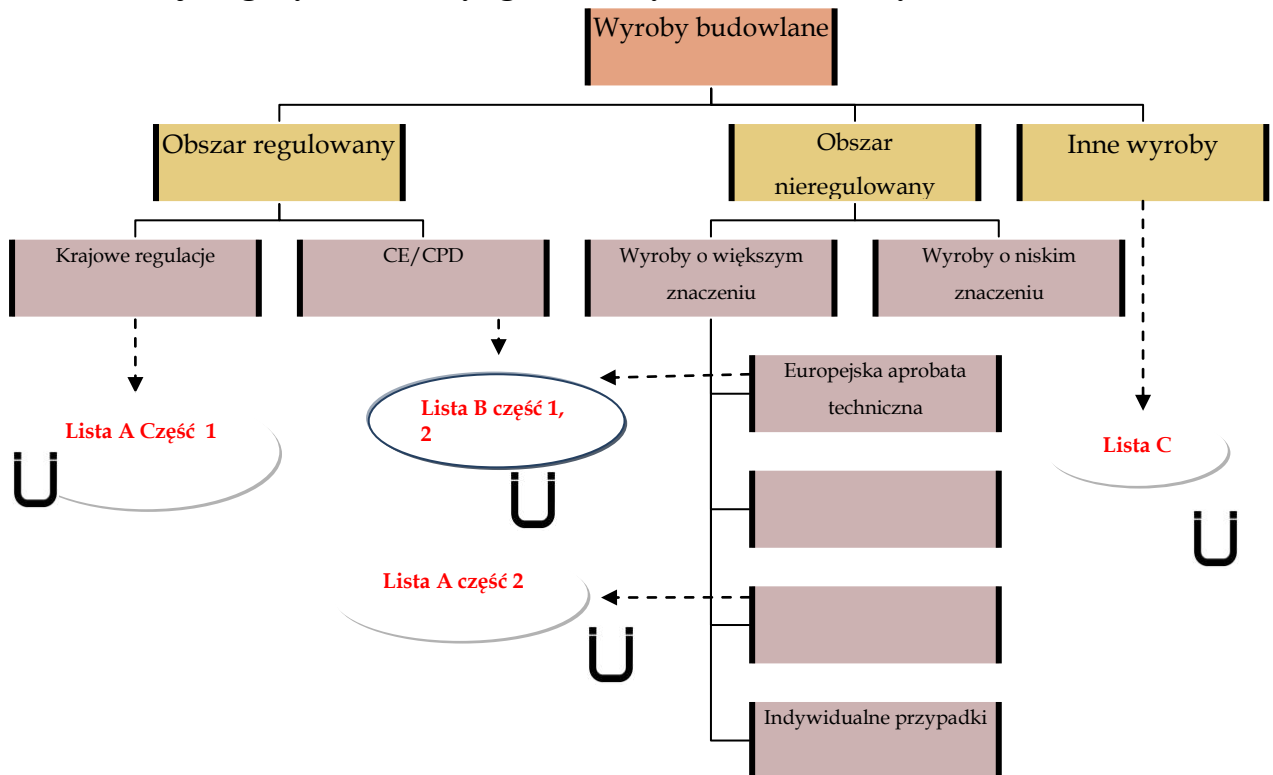
- ogólnymi świadectwami kontrolnymi wydanymi przez urząd nadzoru budowlanego,

oraz

- kiedy w wypadkach jednostkowych udzielane jest zezwolenie.

Regulowane i nieregulowane wymaganiami wyroby budowlane mogą znaleźć zastosowanie, kiedy przydatność ich jest udowodniona i potwierdzona przez dowód zgodności i oznaczone są znakiem zgodności „Ü”. Jako pozostałe określa się te produkty dla których istnieją ogólnie uznane przepisy techniczne, które jednak nie zostały umieszczone w wykazie przepisów budowlanych A.

Schemat krajowego systemu oceny zgodności wyrobów budowlanych w Niemczech

Źródło: Opracowanie własne

Znak zgodności, podobnie jak w polskich przepisach mówiących o znakowaniu znakiem budowlanym B, musi być umieszczony na wyrobie, opakowaniu lub wyszczególniony dokumentach towarzyszących i musi być zgodnymi właściwymi regulacjami.

Regulowane wymaganiami wyroby budowlane wyszczególnione są w wykazie przepisów budowlanych A część 1. Nieregulowane wymaganiami wyroby budowlane to takie, które w sposób istotny odbiegają od tych wyszczególnionych w wykazie przepisów budowlanych A część 1, są one publikowane w A część 2.

W miarę wprowadzania norm zharmonizowanych i wytycznych europejskich do europejskich dopuszczeń technicznych wykaz B będzie się zwiększał a wykaz wyrobów A będzie ulegał zmniejszeniu, dokładnie tak jak to można zaobserwować w Polsce w przypadku oceny zgodności wyrobów budowlanych na szczeblu europejskim i krajowym.

8.2. Obszar dobrowolny

Certyfikacja jest procedurą, za pomocą której trzecia strona daje pisemne zapewnienie, że wyrób, proces lub usługa są zgodne z określonymi wymaganiami. Certyfikacja przez stronę trzecią ma na celu ustanowienie zaufania pomiędzy dostawcą a klientem i/lub władzami krajowymi. Jednostki certyfikujące mogą tworzyć swoje własne systemy, mogą uczestniczyć w systemach narodowych, międzynarodowych i regionalnych.

W ramach funkcjonowania oceny zgodności w obszarze dobrowolnym klient może uzyskać:

- ⇒ certyfikaty zgodności z wymaganiami dokumentów normatywnych,
- ⇒ certyfikaty zgodności upoważniający do oznaczania wyrobu odpowiednim znakiem.

Na poziomie krajów europejskich w zakresie certyfikacji dobrowolnej wydanych jest szereg przepisów, na mocy których funkcjonują liczne znaki zgodności. Podstawową zasadą jest, że wszyscy producenci i importerzy wyrobów przed wprowadzeniem ich na rynek powinni zagwarantować, że wyroby nie zagrażają bezpieczeństwu ludzi. Taką gwarancję dają przeprowadzone badania i wydane certyfikaty w kompetentnych i uznanych jednostkach. Na obszarze Wspólnoty Europejskiej funkcjonuje m.in. znak zgodności z normami europejskimi „Keymark”.

W połowie 1992 roku Rada Unii Europejskiej podjęła rezolucję, na mocy której europejskie organizacje normalizacyjne stworzyły systemu potwierdzania zgodności wyrobów z wymaganiami norm europejskich (EN) w obszarze dobrowolnym (znak Keymark). Keymark jest znakiem certyfikacji wydawanym przez trzecią stronę, wykazującym użytkownikowi i konsumentom zgodność wyrobu z wymaganiami odpowiednich norm ustanowionych na obszarze Wspólnoty Europejskiej. Ubieganie się o znak Keymark, stanowi również zobowiązanie dla producenta posiadania wdrożonego systemu zarządzania jakością. Z uwagi na zapewnienie, że jakość jest utrzymywana na wymaganym poziomie, zarówno producent jak i wyrób poddawane są regularnej ocenie.

Rada Wspólnoty Europejskiej opierając na założeniach i zasadach polityki ochrony środowiska w krajach Wspólnoty Europejskiej i mając na celu, zapobieganie, minimalizację oraz o ile to możliwe, eliminację zanieczyszczeń środowiska (przede wszystkim w miejscu ich powstawania) stworzyła również systemu oznakowań ekologicznych.

W dniu 23 marca 1992 roku przyjęła dyrektywę 92/880/EEC⁸² ustanawiającą system przyznawania znaku ekologicznego w ramach Wspólnoty Europejskiej, mający na celu: promowanie opracowywania, produkowania oraz sprzedawania produktów o obniżonej szkodliwości dla środowiska w czasie całego cyklu życia produktów; oraz zapewnienie konsumentom pełniejszych informacji dotyczących wpływu produktów na środowisko naturalne.

Warunki przyznawania znaku ekologicznego są definiowane dla poszczególnych grup produktów.

Na mocy powyższego rozporządzenia została wydana Decyzja Komisji z dnia 18 marca 2002 roku (2002/231/WE) ustanawiająca zrewidowane kryteria ekologiczne odnoszące się do wspólnotowego programu przyznawania oznakowań ekologicznych dla obuwia i zmieniająca decyzję 1999/179/WE.

Kryteria te są ustalone na poziomach promujących oznakowanie obuwia mającego mniejszy wpływ na środowisko naturalne, a w szczególności poprzez:

- ⇒ ograniczenie poziomu pozostałości toksycznych,
- ⇒ ograniczenie emisji lotnych związków organicznych, oraz
- ⇒ promowanie trwalszych produktów.

Do znaczących korzyści wynikających z certyfikacji wyrobów (zarówno tej obowiązkowej, jak i dobrowolnej), należą:

- ⇒ zwiększona konkurencyjność oraz zaufanie klientów do wyrobu - użytkownicy oraz konsumenci są przekonani, że proces certyfikacji z wykorzystaniem trzeciej strony dostarcza bezstronnej oceny dotyczącej zgodności wyrobu z odpowiednimi normami lub innymi wymaganiami technicznymi, stosowanie procesu certyfikacji jako środka kontroli i doskonalenia wyrobu,
- ⇒ zmniejszenie ograniczeń w sprzedaży wyrobów na nowych rynkach,
- ⇒ możliwość wykorzystania certyfikacji wyrobów w działaniach prawnych podejmowanych w związku ze szkodami związanymi z użytkowaniem wyrobu.

Tylko firmy oferujące wyroby najwyższej jakości, po dostępnych cenach, o właściwościach potwierdzonych odpowiednimi dokumentami, mogą liczyć na stałych klientów i odnosić sukcesy w walce z konkurentami. Ważnym argumentem jest również wdrożenie przez firmę

---

⁸² obecnie zastąpiona rozporządzeniem WE Nr 1980/2000 z dnia 17.07.2000 roku Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrewidowanego programu przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego

systemu zarządzania i uzyskanie potwierdzenia w postaci certyfikatu z niezależnej jednostki certyfikującej systemy. Często posiadanie certyfikatu dla wyrobu oraz wdrożonego i certyfikowanego systemu zarządzania jest warunkiem uczestnictwa w przetargu lub podpisaniu kontraktu.

9. Ocena zgodności i certyfikacja poza Unią Europejską

W obszarze Unii Europejskiej prowadzone są zsynchronizowane działania zmierzające, poprzez unifikację wymagań jakościowych do liberalizacji handlu. Zbliżenie przepisów i wymagań jakości między Europą a „resztą świata” jest bardzo trudnym zadaniem, ponieważ poszczególne systemy znacznie różnią się od przyjętego modelu w Europie⁸³. Często decentralizacja przepisów, różnorodność wymagań, oddanie nadzoru instytucjom prywatnym są zwykle czynnikami działającymi na niekorzyść w próbach zbliżenia wymagań czy oceny jakościowej.

---

⁸³ Por. Rozdział 6.

9.1. Ukraina

Centralnym organem państwowym, odpowiedzialnym na Ukrainie za politykę w zakresie standaryzacji, certyfikacji i innych aspektów związanych z wymaganiami technicznymi, jest Państwowy Komitet Ukrainy ds. Technicznej Regulacji i Polityki Konsumenckiej⁸⁴. Do zadań tej instytucji należy m.in. opracowywanie aktów prawnych regulujących system certyfikacji w obu krajach, w tym norm technicznych, kontrola przestrzegania obowiązujących norm technicznych i standardów, zatwierdzanie spisu wyrobów i usług podlegających obowiązkowej certyfikacji czy rejestrowanie uzyskanych certyfikatów. Komitet prowadzi również Jednolity Rejestr Produkcji Certyfikowanej na Ukrainie. Z kolei główną instytucją odpowiedzialną za udzielanie wyjaśnień na temat obowiązujących na Ukrainie wymagań technicznych oraz za udostępnianie norm, standardów i innych tego typu dokumentów jest Państwowe Przedsiębiorstwo Ukraińskie Naukowo-Badawcze oraz Szkoleniowe Centrum Zagadnień Standaryzacji, Certyfikacji i Jakości⁸⁵.

Zgodnie z ukraińskimi przepisami prawnymi w celu dopuszczenia zagranicznego (importowanego) towaru do sprzedaży na rynku tego kraju towar ten musi spełniać wymogi określone w tych przepisach (normach, standardach itp.). Zgodność danego towaru z wymaganiami technicznymi musi być potwierdzona certyfikatem zgodności (ukr.: „сертифікат відповідності”) albo zaświadczeniem o uznaniu zgodności (ukr.: „свідоцтво про визнання відповідності”), wydanymi przez Państwowy Komitet Ukrainy ds. Regulacji Technicznych i Polityki Konsumenckiej lub przez akredytowany organ certyfikujący.

Dokonanie oceny zgodności może się odbyć w jeden z następujących sposobów:

- ⇒ poprzez zbadanie danej produkcji przez producenta (w przypadku gdy dozwolone jest przeprowadzenie badania przez producenta) lub przez akredytowany organ certyfikujący (w przypadku gdy wymagane jest przeprowadzenie badania przez tego typu organ);
- ⇒ poprzez sprawdzenie zgodności danej produkcji przez akredytowany organ certyfikujący;
- ⇒ poprzez przeprowadzenie certyfikacji przez akredytowany organ certyfikujący.

W przypadku, gdy dla danego wyrobu nie został jeszcze zatwierdzony określony protokół techniczny, potwierdzenie zgodności takiego wyrobu z wymaganiami technicznymi

---

⁸⁴ <http://www.dssu.gov.ua>

⁸⁵ <http://www.ukrndnc.org.ua>

odbywa się na zasadzie certyfikacji (obowiązkowej lub dobrowolnej) w państwowym systemie УкрСЕППО, zgodnie z uregulowaniami zawartymi w dekreście Gabinetu Ministrów Ukrainy nr 46-93 z dnia 10 maja 1993 r. z późniejszymi zmianami „O standaryzacji i certyfikacji”. W przypadku towarów, których potwierdzenie zgodności z obowiązującymi w odniesieniu do tej produkcji wymaganiami odbywa się w formie certyfikacji obowiązkowej. Do towarów tych należy między innymi sprzęt gaśniczy. Szczegółowy wykaz wraz z informacją nt. norm i standardów obowiązujących w odniesieniu do danej grupy towarów zawarty jest w zarządzeniu Państwowego Komitetu Ukrainy ds. Technicznej Regulacji i Polityki Konsumenckiej nr 28 z dnia 1 lutego 2005 roku z późn. zm. „O zatwierdzeniu wykazu produkcji, która podlega obowiązkowej certyfikacji na Ukrainie”. Import towarów podlegających obowiązkowej certyfikacji na terytorium Ukrainy jest dozwolony wyłącznie pod warunkiem przedstawienia ważnego certyfikatu zgodności (lub zaświadczenia o uznaniu, a także pod warunkiem że dany towar został poddany ocenie zgodności) wniesiony do Jednolitego Rejestru Certyfikowanej na Ukrainie Produkcji. Rozwiązanie takie jest jednak możliwe po uzyskaniu zgody Państwowego Komitetu Ukrainy ds. Regulacji Technicznych i Polityki Konsumenckiej i dotyczyć może następujących towarów: wwożonych w ilościach niewystarczających do przeprowadzenia obowiązkowej certyfikacji, które podczas przeprowadzania procedur obowiązkowej certyfikacji zostaną całkowicie zniszczone; wwożonych jako próbki w celu przeprowadzania procedur obowiązkowej certyfikacji; w przypadku których przeprowadzenie procedur obowiązkowej certyfikacji wymaga przeprowadzenia prac inżynieryjno-montażowych na miejscu ich późniejszej eksploatacji; maszyn i urządzeń wykorzystywanych przez producentów środków transportu; nadwozi i podwozi środków transportu. Ponadto, w przypadku określonych rodzajów maszyn i urządzeń elektrycznych, urządzeń radiowych, urządzeń liczących, traktorów, środków łączności, urządzeń grzewczych, sprzętu rolnego, środków transportu i urządzeń medycznych w celu dokonania ich odprawy celnej wystarczającym jest fakt wniesienia danego towaru do Jednolitego Rejestru Certyfikowanej na Ukrainie Produkcji. W przypadku produkcji o niskim stopniu zagrożenia dla zdrowia i życia użytkowników ukraińskie przepisy prawne przewidują możliwość potwierdzenia zgodności tej produkcji z wymaganiami dokumentów normatywnych w drodze wystawienia przez dany podmiot deklaracji zgodności i jej późniejszej rejestracji przez odpowiedni organ rejestrujący.

Deklarację zgodności mogą wystawić wyłącznie rezydenci Ukrainy wg wzoru zatwierdzonego zarządzeniem Państwowego Komitetu Ukrainy ds. Technicznej Regulacji

i Polityki Konsumenckiej nr 342 z dnia 1 grudnia 2005 r. (z późn. zm.) „O zatwierdzeniu Tymczasowego trybu deklarowania zgodności produkcji o niskim stopniu zagrożenia dla zdrowia i życia użytkowników”. Deklaracja taka może być wystawiona w odniesieniu do danego produktu lub do grupy jednorodnych produktów i może być wystawiona na okres do 3 lat. Rejestracji danej deklaracji dokonuje organ certyfikujący specjalizujący się w certyfikacji danego rodzaju produkcji na podstawie wniosku danego podmiotu oraz kopii następujących dokumentów: ogólnego opisu produktu, normatywnych dokumentów zawierających wymagania odnośnie danego produktu, protokołu z przeprowadzonych przez akredytowane laboratoria prób danego produktu na zgodność z wymogami, a także certyfikatu zgodności lub protokołu badań surowców czy części danego produktu (w przypadku posiadania takich dokumentów). Procedurę certyfikacji w/w towarów, jak również rejestracji wystawionych przez dany podmiot deklaracji zgodności przeprowadzają akredytowane instytucje certyfikujące. Wydany przez te instytucje certyfikat zgodności lub rejestracja przez nie wystawionej przez dany podmiot deklaracji zgodności staje się podstawą do znakowania danej produkcji (partii produkcji) znakiem zgodności, a tym samym wprowadzenia danej produkcji na rynek.

UKR SEPRO (Ukraiński Państwowy System certyfikacji wyrobów) to certyfikat odpowiadający europejskim normom, dopuszczający eksportowany produkt do sprzedaży na rynku ukraińskim. Potwierdzenie zgodności danej produkcji z obowiązującymi normami może przyjmować charakter dobrowolny poprzez dobrowolną certyfikację przeprowadzaną na zlecenie danego podmiotu lub obowiązkowy poprzez certyfikację obowiązkową lub przyjęcie przez podmiot deklaracji zgodności. W celu uzyskania uprawnień do eksportu i dystrybucji polskich towarów na Ukrainie, w zależności od branży konieczne są następujące Certyfikaty Ukrainy:

- ⇒ Certyfikat zgodności ze standardami Ukrainy UkrSepro
- ⇒ Certyfikat Bezpieczeństwa Przeciwpożarowego Ukrainy
- ⇒ Świadectwo Techniczne Państwowego Komitetu Budowlanego Ukrainy
- ⇒ Certyfikacja usług budowlanych na rynku Ukrainy

Wzór certyfikatu zgodności

The image shows a sample of a Ukrainian Certificate of Conformity (UkrSEPRO) with various fields highlighted by orange boxes and labeled with Polish text on the left and right sides. The certificate is titled "СЕРТИФІКАТ ВІДПОВІДНОСТІ" and contains the following information:

- Numer certyfikatu:** 390729
- Okres ważności:** 19 kwietnia 2005 r. do 18 kwietnia 2006 r.
- Opis produktu:** [Redacted]
- Numer certyfikatu:** UA172.0021070-05
- kod TN VED:** 8517 11 00 00
- Odpowiedni standard UkrSEPRO:** ГОСТ 12.1.006-84, ГОСТ 12.2.006-87, ГОСТ 1155-85, ГОСТ 20766-75 (в.2,3,4,5,6,8,9), ГОСТ 22811-79, ГОСТ 29191-81, ГОСТ 29246-92 (в.2,3,4,5,6,8,9), ГОСТ 30355-95, ГОСТ 30358-95, ИСО 9001-88, ИСО 9002-88, ИСО 9001-2000, ИСО 9002-2000, ИСО 9001-2000, ИСО 9002-2000, ИСО 9001-2000, ИСО 9002-2000
- Producent:** [Redacted]
- Właściciel certyfikatu:** [Redacted]
- Dodatkowe informacje:** [Redacted]
- Liczba produktów:** 8 штук (штук)
- Jednostka Certyfikująca:** [Redacted]
- Test laboratories & test protocols numbers:** [Redacted]

Certyfikat zgodności jest podstawowym dokumentem, wymaganym przy eksporcie określonych grup towarowych na teren Ukrainy, Białorusi i Federacji Rosyjskiej. Certyfikat potwierdza zgodność towarów z normami oraz jest punktem wyjścia do poszukiwania wschodnich kontrahentów, wymieniany jest również w kontraktach jako jedno z ważniejszych wymagań stawianych eksporterem. O certyfikat zgodności powinna ubiegać się osoba (podmiot gospodarczy) wprowadzająca towar na teren Ukrainy. Certyfikacja i rejestracja wystawionych deklaracji zgodności przeprowadzana jest przez akredytowane instytucje certyfikujące, na Ukrainie są to: instytuty naukowo-badawcze, państwowe centra ds. standaryzacji, metrologii i certyfikacji, urzędy ds. ochrony praw konsumentów oraz obwodowe laboratoria ds. jakości.

Ocena zgodności wyrobów na terenie Ukrainy, jest jednym z elementów polityki technicznej i ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa ludzi a także regulacji w obszarze ochrony środowiska. System UkrSEPRO jest regulowany ustawą "O ocena zgodności" i gwarantuje, że dany produkt spełnia wymagania bezpieczeństwa ustanowione przez prawo krajowe. Oryginalny (zwany także poświadczoną kopią) certyfikat zgodności jest wymagany przy odprawie celnej na granicy z Ukrainą, jak również do sprzedaży produktu i / lub obrotu na terenie Ukrainy. Dla produktów, które nie podlegają obowiązkowej certyfikacji zgodnie z prawem ukraińskim ma zastosowanie dobrowolny system certyfikacji lub tak zwana "lista wyrobów zwolnionych". Eksporterów lub importerów rozpocząć dobrowolnej certyfikacji

w celu formalnie potwierdzające zgodność swojego produktu z obowiązującymi ukraińskimi standardów, norm technicznych lub wzorów. Certyfikat Zgodności UkrSEPRO to potężne narzędzie marketingowe, aby przypisywać większą wartość i wiarygodność w oczach ukraińskich klientów. Certyfikowany produkt powinien być oznaczony przez zarejestrowany znak zgodności UkrSEPRO, co świadczy o zgodności produktu z obowiązującymi standardami. Wykorzystanie symbolu UkrSEPRO zostało określone w rozporządzeniu Rady Ministrów Ukrainy. System certyfikacji UkrSEPRO dotyczy większości produktów sprzedawanych lub / i używane na Ukrainie. UkrSEPRO obejmuje szerszy zakres produktów niż system R GOST. Na przykład, produkty telekomunikacyjne są zawarte w UkrSEPRO podczas gdy w Rosji, należą one do zatwierdzenia typu Telecom, która jest odrębna od GOST.

9.2. Certyfikacja GOST (GOST-R)

Certyfikacja w Rosji zaczęła się rozwijać od 1979 roku zgodnie z rozporządzeniem ZKKPSS o ulepszeniu panowania mechanizmów i wzmocnieniu wpływów gospodarczych na powiększenie efektywności produkcji i jakości prac. Rosja wraz z odpowiednimi Ministerstwami powołała organizacje zajmujące się państwowymi badaniami produkcji mającej wpływ na bezpieczeństwo zdrowia i życia ludzi. Celem tego systemu było zabezpieczenie prawdziwej i operatywnej oceny jakości produkcji oraz zapobieganie pojawianiu się w produkcji wyrobów nie spełniających wszystkich oczekiwań produkcji technologicznej i dokonywanie systematycznej kontroli za jakością produkcji. Poprzez ustalenie przepisów na początku 90-tych lat Rosja miała prawną i techniczną podstawę dla stworzenia narodowego systemu certyfikacji, certyfikacja w Rosji przyjęta została w 1992 roku. Obowiązkową certyfikację Rosja wprowadziła od 1 maja 1992 roku. Produkty wytwarzane poza terytorium Federacji Rosyjskiej przed wprowadzeniem na rynek rosyjski muszą spełniać krajowe normy jakości, dlatego też podlegają certyfikacji. Są to tak zwane certyfikaty GOST, najczęściej stosowany z nich to Certyfikat GOST R. Certyfikat GOST R umożliwia producentowi zagranicznemu odprawę celną produktów na terytorium Rosji i sprzedaż produktów na terenie Rosji.

Prawo dotyczące certyfikacji wyrobów i usług przewiduje dwa rodzaje certyfikacji - obowiązkową i dobrowolną. Prawo ochrony praw konsumentów i ustawy o normalizacji reguluje obowiązkowy proces certyfikacji i identyfikuje produkty, które są przedmiotem odpowiedniego typu certyfikacji.

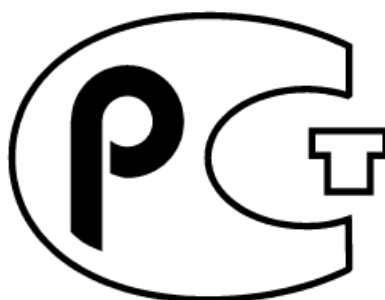
Rosja jest unikalnym krajem i posiada unikalne wymagania w zakresie bezpieczeństwa. Jeśli producent/wytwórca planuje prowadzić sprzedaż swoich wyrobów w Rosji, powinien wcześniej poznać i zrozumieć rosyjskie wymagania w zakresie certyfikacji. Rosyjskie standardy różnią się od innych rodzajów norm wyrobów i w większości nie są zgodne ze standardami europejskimi czy międzynarodowymi. Na przykład, znak CE (certyfikacja CE) nie jest rozpoznawany w Rosji i nie może on zastąpić rosyjskiego certyfikatu zgodności.

W zasadzie prawie wszystkie produkty konsumenckie wymagają obowiązkowych certyfikatów (wszystkie produkty spożywcze, produkty dla dzieci, perfumy i kosmetyki, naczynia kuchenne i stołowe, opakowania, urządzenia domowe i przemysłowe, itp. W zależności od rodzaju towarów, mogą być sprzedawane w Rosji, może być koniecznym podjęcie do wykonania jednego lub więcej procesów certyfikacyjnych.

Na terenie Rosji istnieje 19 obowiązkowych systemów certyfikacji ("GOST R", "Elektrosvyaz", "Bezpieczeństwo pożarowe", etc ...) i ponad 300 systemów dobrowolnych. Obecnie Certyfikat zgodności GOST R jest najczęściej stosowanym dokumentem w Rosji - potwierdza, że dany produkt spełnia podstawowe standardy bezpieczeństwa.

Rysunek nr 6

Znak zgodności GOST-R

W 1993 roku rząd rosyjski, mając na uwadze ochronę zdrowia i bezpieczeństwa ludności ustanowił przepisy na podstawie których obowiązkowa jest certyfikacja GOST-R. Oryginał (zwany także poświadczoną kopią) certyfikatu zgodności jest wymagany przy odprawie celnej na granicy z Rosją, a także przy sprzedaży na terenie kraju. Certyfikowany produkt powinien być oznaczony przez zarejestrowany znak zgodności GOST R (znak zgodności, jw.), który wyraźnie wskazuje na to, że produkt jest zgodny z obowiązującymi standardami rosyjskimi.

Dla produktów, które nie podlegają obowiązkowej certyfikacji zgodnie z rosyjskim prawem, może być stosowany dobrowolny system certyfikacji. Eksporterzy lub importerzy mogą przeprowadzić dobrowolną certyfikację wyrobu w celu zapewnienia sprawdzenia zgodności swoich produktów z obowiązującymi rosyjskimi standardami czy normami technicznymi. Certyfikat zgodności GOST R to potężne narzędzie marketingowe do ustalenia rzetelności i potwierdzenia zgodności wyrobu z właściwymi dla kraju wymaganiami. W przypadku niektórych typów czy rodzajów wyrobów przed wydaniem certyfikatu zgodności GOST-R, eksporterzy mogą mieć potrzebę uzyskania dodatkowych dokumentów,

⇒ certyfikatów i licencji, m. in.:

⇒ certyfikat sanitarno-epidemiologiczny dla substancji, które mają kontakt z ciałem,

- ⇒ certyfikat na żywność importowaną po raz pierwszy oraz dla innych produktów, szczególnego ryzyka,
- ⇒ certyfikat ochrony przeciwpożarowej dla łatwopalnych wyrobów, sprzętu i urządzeń gaśniczych,
- ⇒ certyfikat pomiaru urządzeń w celu potwierdzenia prawidłowego funkcjonowania urządzeń pomiarowych,
- ⇒ koncesja RosTechNadsor (RTN) - paszport dla urządzeń mogących stwarzać zagrożenie dla człowieka lub środowiska.

Certyfikat zgodności jest wystawiany przez organy, które posiadają akredytację GOSSTANDARTA Rosji. Podstawą dla wystawienia certyfikatu GOST-R jest protokół badań, przeprowadzonych przez rosyjskie, akredytowane laboratoria.

Certyfikatem zgodności GOST-R są objęte wyroby firm zagranicznych jak również wyroby firm rosyjskich. Obowiązkowej certyfikacji z reguły podlegają produkty związane z bezpieczeństwem ludzi i ich własnością, bezpieczeństwem dla środowiska oraz technicznej i informacyjnej zgodności i możliwości zastąpienia maszyn i urządzeń co wynika z potrzeby zachowania jednakowych metod kontroli i znakowania produktów. Przy obowiązkowej certyfikacji producent i konieczny odbiorca są pewni, że towar jest bezpieczny i nadaje się do użytkowania. Obowiązkowa certyfikacja pożarowa dotyczy następujących kategorii produktów:

- ⇒ urządzeń i systemów do wykrywania pożaru, zabezpieczania i gaszenia pożaru; łatwopalnych materiałów i konstrukcji budynków (np. tapet, kafli podłogowych, dywanów, przewodów kablowych, drzwi itp.);
- ⇒ produktów elektrycznych (np. kabli, urządzeń chłodzących, oświetlenia na choinkę itp.);
- ⇒ urządzeń grzewczych (tj. piekarników elektrycznych, opiekaczy elektrycznych, grzejników ciepłych).

Bezpieczeństwo pożarowe w Rosji podlega przepisom Prawa Federalnego „O bezpieczeństwie pożarowym” № 69-FZ z dnia 21.12.1994. W chwili obecnej koordynacja standaryzacji, metrologii i działań związanych z certyfikacją w odniesieniu do bezpieczeństwa pożarowego spoczywa w rękach

Państwowego Departamentu Nadzoru Pożarowego (w skrócie Gospozhnadzor), który jest częścią struktury Rosyjskiego Ministerstwa Obrony Cywilnej, Nagłych Wypadków i Likwidacji Konsekwencji Klęsk Żywiolowych (znanych jako Ministerstwo Nagłych Wypadków lub w skrócie MChS). Przed rokiem 2001 Gospozhnadzor podlegał Rosyjskiemu Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Istnieją dwa rodzaje certyfikacji:

⇒ certyfikacja obowiązkowa - żółty certyfikat - jest wystawiany dla towarów i wyrobów objętych certyfikacją obowiązkową. Towary objęte certyfikacją obowiązkową nie zostaną odprawiane przez rosyjskich celników, jeżeli nie posiadają certyfikatu zgodności GOST-R. Certyfikat jest dokumentem potwierdzającym zgodność produktów z normami i wymaganiami Federacji Rosyjskiej. Certyfikat Gost-R zaświadcza, że produkty przeszły wszelkie procedury certyfikacji w systemach Gost, Gost-R, Gost-R MEK, Gost-R ISO i odpowiadają wymaganiom jakości, normom technicznym i normom bezpieczeństwa. Produkcja, która jest obowiązkowo certyfikowana w systemie GOST-R musi posiadać obowiązkowe oznakowanie zgodności przez organ wystawiający certyfikat. Oznakowanie składa się z podpisu i kodu jednostki certyfikującej. Kod Jednostki certyfikującej musi być napisany tylko rosyjskimi literami w taki sam sposób jak w certyfikacie akredytacji jednostki certyfikującej.

⇒ certyfikacja dobrowolna - niebieski certyfikat - jest wystawiany dla towarów, objętych dobrowolną certyfikacją. Te towary są odprawiane na granice bez certyfikatu GOST-R, ale nie mogą być rozprowadzane wśród odbiorców w Rosji. Dobrowolny certyfikat wyrabia się na żądanie zamawiającego (producenta, sprzedawcy, odbiorcy) w celach potwierdzenia zgodności produktu z wymaganiami i normami Federacji Rosyjskiej. Posiadanie dobrowolnego certyfikatu potwierdza wysoką jakość towaru i bezpieczne warunki produkcji. Dobrowolna certyfikacja nie może zastąpić certyfikacji obowiązkowej.

Kolejnym certyfikatem, który jest niezbędny w przypadku wprowadzania wyrobów budowlanych na rynek

rosyjski jest certyfikat Gosstroja – certyfikat budowlany jest wystawiany dla wyrobów, które są używane w branży budownictwa mieszkalnego bądź przemysłowego. Certyfikat potwierdza, że wyroby odpowiadają przepisom i normom stosowanym w Rosji. Certyfikat ten stanowi potwierdzenie, że produkcja odpowiada normom certyfikacyjnym ustalonym dla danej produkcji mającej związek z budownictwem. (GOST, GOST R i inne). Wyroby podlegające obowiązkowej certyfikacji, określa załącznik 1 do Rozporządzenia Gostroja Rosji z 29 kwietnia 1998 roku.

Kolejny certyfikat związany z ochroną przeciwpożarową to tzw. certyfikat przeciwpożarowy, który potwierdza zgodność produktów i usług z wymogami bezpieczeństwa pożarowego. Certyfikat potwierdza, że wyroby przeszły badania laboratoryjne i odpowiadają normom i wymogom przeciwpożarowym Federacji Rosyjskiej.

Zgodnie "Postanowieniem Rządu Federacji Rosyjskiej Nr 241 z dnia 17 marca 2009 r." na znaczną część towaru eksportowanego na terytorium FR będzie wymagany dokument - certyfikat zgodności (Certyfikat przeciwpożarowy) wystawiany w oparciu o wymogi regulaminu bezpieczeństwa pożarowego FR. Postanowienie to obowiązuje od dnia 1 maja 2009 roku. Związane jest to również, ze zmianą dotychczas obowiązującego wzoru dokumentu. Brak w/w certyfikatu uniemożliwi odprawę celną. Opisywany

certyfikat wraz ze Świadectwem sanitarno-epidemiologicznym stanowi w licznych przypadkach podstawowe kryterium w uzyskaniu certyfikatu zgodności oraz certyfikatu budownictwa GOST R. Nie wszystkie produkty są objęte obowiązkową certyfikacją w zakresie bezpieczeństwa pożarowego. Wykaz produkcji podlegającej obowiązkowej certyfikacji w zakresie bezpieczeństwa pożarowego zamieszczony został w rozporządzeniu nr 241 z dnia 17 marca 2009 r. zatwierdzonym przez Rząd Federacji Rosyjskiej. Otrzymanie Certyfikatu bezpieczeństwa pożarowego (Certyfikat przeciwpożarowy) na wyroby eksportowane, rodzime jak i importowane na terytorium FR przeprowadza się na podstawie tych samych przepisów (regulaminu bezpieczeństwa pożarowego FR) . Certyfikat bezpieczeństwa pożarowego jest niezbędnym dokumentem aby otrzymać zezwolenie na wwóz oraz sprzedaż produkcji, podlegającej obowiązkowej certyfikacji. Certyfikat ten wraz z innymi wymaganymi dokumentami należy przedłożyć organom celnym Federacji Rosyjskiej.

Wszelkie badania i próby, które mają na celu potwierdzenie zgodności produktu z wymogami obowiązującego prawa Federacji Rosyjskiej wykonują tylko i wyłącznie nieliczne laboratoria, które otrzymały stosowne akredytacje do przeprowadzania tego specyficznego rodzaju badań.

W zakresie eksploatacji maszyn i urządzeń w przemyśle o wysokim poziomie zagrożenia, takimi jak: przemysł atomowy, zakłady górnicze, bezpieczeństwo sieci elektrycznej i ciepłej obowiązuje uzyskanie certyfikatu GOSGORTECHNADZOR Rosji. Tego rodzaju zezwolenie jest udzielane przez organ państwowy znany pod nazwą Gostekhnadzor. Wyznaczony organ kontroluje ważność takiego certyfikatu zgodności w związku ze spełnianiem ustanowionych wymogów bezpieczeństwa technicznego wyposażenia związanego z prowadzeniem ryzykownego przemysłu. Aby otrzymać tego rodzaju certyfikat należy spełniać normy związane z dokumentacją techniczną oraz z wymogami bezpieczeństwa. Tego rodzaju standardy określone są przez państwowe ustawy. Wiele standardów rosyjskich odbiega i nie odpowiada standardom europejskim, innym międzynarodowym czy narodowym standardom. Przyczyna tego leży pośrednio w specyficznych rosyjskich warunkach klimatycznych i częściowo ma podłoże historyczne (wiele ze standardów rosyjskich nie zostało zmienionych od czasów Związku Radzieckiego). Często metody weryfikacji różnią się znacznie od metod stosowanych w Europie Zachodniej czy w USA. Na przykład transformatory muszą być testowane w temperaturze -40°C , czyli w warunkach dwukrotnie chłodniejszych niż warunki europejskie; rury stalowe mogą być testowane w 100% podczas gdy w Europie testuje się 10 – 20% próbek. Posiadanie certyfikatu międzynarodowego może przyspieszyć procedurę uzyskania odpowiednich zezwoleń rosyjskich.

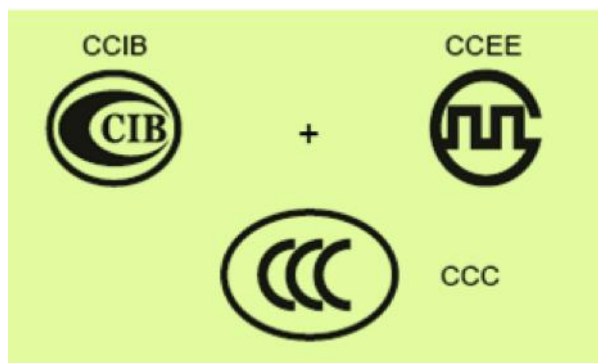
W przypadku produktów niepodlegających obowiązkowej certyfikacji zgodnie z rosyjskim prawem może być stosowany dobrowolny system certyfikacji. Aby formalnie udowodnić zgodność swojego produktu z obowiązującymi na terenie Rosji standardami, normami technicznymi eksporterzy czy importerzy mogą ubiegać się o dobrowolną certyfikację. Takie certyfikaty są skutecznie wykorzystywane jako narzędzie marketingowe w celu potwierdzenia wiarygodności oraz zwiększenia atrakcyjności wyrobu dla rosyjskich klientów.

9.3. Chińska Republika Ludowa – znak CCC

Wyroby, które mają wpływ na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego podlegają jednolitej obowiązkowej certyfikacji. System certyfikacji zawiera jednolite postanowienia dotyczące rodzajów wyrobów objętych systemem certyfikacji, zasady używania znaku CCC oraz nadzoru i monitorowania systemu. Produkty wymienione w katalogu wyrobów obowiązkowo podlegających certyfikacji muszą być poświadczone przez wyznaczone jednostki certyfikujące, które udzielają odpowiedniego certyfikatu. Katalog produktów podlegających obowiązkowej certyfikacji, zawiera listę 132 wyrobów w 19 kategoriach. Dotyczą one dziewięciu branż, w tym także wyroby stosowane w ochronie przeciwpożarowej. Znak certyfikacji CCC (China Compulsory Certification) jest nowym, obowiązującym znakiem bezpieczeństwa i jakości dla wielu produktów sprzedawanych na chińskim rynku. Znak wszedł w życie z dniem 1 maja 2002 r., po integracji dwóch obowiązujących dotychczas systemów kontroli: systemu sprawdzającego zawartość importowanych i eksportowanych produktów i systemu kontroli jakości produktów.

Rysunek nr 7

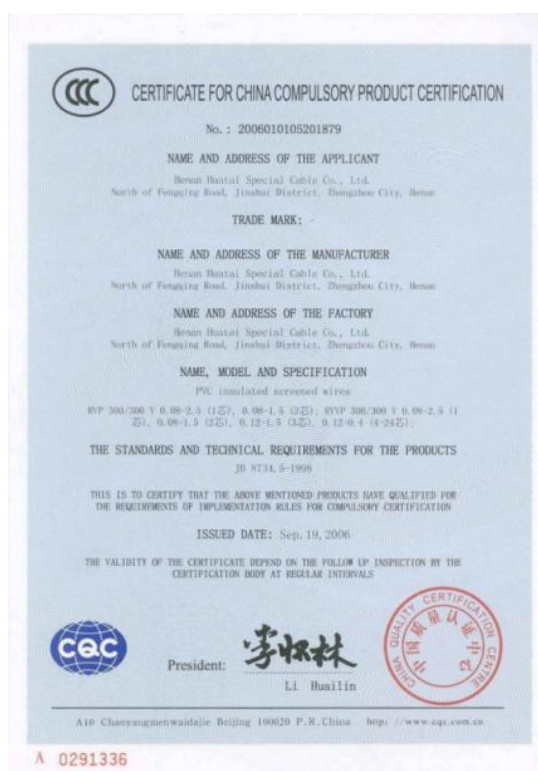
Znak CCC - zastępuje dwa używane poprzednio znaki CCIB i CCEE

Poprzednie systemy pokrywały się wzajemnie w wielu aspektach i były stosowane przez dwa różne urzędy państwowe, które nie uznawały nawzajem wyników kontroli przeprowadzonych w przedsiębiorstwach. Systemy te posługiwały się różnymi państwowymi standardami jakości co powodowało dużą ilość niedogodności dla przedsiębiorstw, szczególnie dla przedsiębiorstw działających zarówno na rynku krajowym i prowadzących jednocześnie handel zagraniczny. Importowane produkty musiały przechodzić przez dwa podobne, lecz niezależne systemy kontroli - przy wejściu do Chin produkty były sprawdzane przez urząd kontroli i kwarantanny a następnie, aby uzyskać dopuszczenie do sprzedaży na rynku chińskim, musiały uzyskać zaświadczenie z urzędu kontroli jakości. W

wyniku nacisków ze strony China's State Council ww. urzędy połączono w jeden urząd State General Administration for Quality Supervision and Inspection and Quarantine (AQSIQ) w randze ministerstwa. Umożliwiło to rozpoczęcie procesu łączenia dwóch dotychczasowych systemów kontroli w jeden. Za wszystkie sprawy związane z certyfikacją i akredytacją odpowiada obecnie nowo powołana komisja państwowa - China National Regulatory Commission for Certification and Accreditation. Oparte na odnośnych ustawach i przepisach, potwierdzanie bezpieczeństwa produktów i certyfikacja ich jakości ma na celu zwiększenie efektywności ochrony państwa oraz interesu publicznego. Funkcje te są realizowane przez AQSIQ oraz CNCA (Certification And Accreditation Administration).

Obowiązującemu systemowi certyfikacji produktów CPCS (Compulsory Product Certification System) podlegają produkty mogące mieć wpływ na życie i zdrowie ludzkie, produkty pochodzenia zwierzęcego i roślinnego, produkty związane z ochroną środowiska oraz z bezpieczeństwem państwa. Za ogólnokrajową certyfikację i akredytację działalności gospodarczej odpowiada CNCA. Obecnie obowiązuje jeden katalog produktów podlegających certyfikacji (Catalogue of Products Subject to Compulsory Product Certification) nazywany dalej Katalogiem, jednakowe przepisy techniczne, jeden zestaw krajowych standardów, jednakowa procedura przyporządkowania opodatkowania, jeden znak

opodatkowania, jeden znak i jedna strukturalna tabela opłat. Każdy produkt wyszczególniony w katalogu musi najpierw uzyskać zaświadczenie certyfikacji w odpowiednim urzędzie certyfikacji DCB (Designated Certification Body) i dopiero wówczas może on być sprzedawany, importowany lub użyty do innych celów komercyjnych. AQSIQ formułuje przepisy CPCS oraz zatwierdza i ogłasza wdrożenie katalogu. Za administrowanie i nadzór nad wdrożeniem przepisów CPCS odpowiedzialna jest CNCA. Lokalne oddziały AQSIQ nadzorują produkty znajdujące się w katalogu (korzystając z sądownictwa administracyjnego) a także mają obowiązek eliminowania nielegalnych praktyk i zwyczajów. Urzędy DCB odpowiadają za wydawanie certyfikatów dla zgłaszanych produktów oraz za dalszy nadzór nad tymi

produktami. Rozpatrują one skargi i apelacje a kiedy uznają za stosowne mają prawo zawiesić, anulować lub wycofać nadane świadectwa certyfikacji.

Produkty objęte katalogiem są oceniane i badane wg jednego lub kilku następujących postępowań: oceny konstrukcji, badania typu, badania i testowania próbek pobranych z przedsiębiorstwa lub z rynku, oceny systemu jakości stosowanego przez wytwórcę. Produkty mogą podlegać kolejnym kontrolom. Rodzaj postępowania związanego z certyfikacją powinien być wykonany w sposób obiektywny i konstruktywny, z pełnym uwzględnieniem takich czynników jak: wykonanie produktu, stopień możliwego zagrożenia dla zdrowia, wpływ na środowisko, wpływ na bezpieczeństwo państwa i cykl życia produktu. Sposób certyfikacji jest określony w *Implementation Rules*.

Przeprowadzenie procesu certyfikacji wyrobów objętych katalogiem wymaga podjęcia następujących kroków (lub ich części): akceptacji wniosku, badań typu, inspekcji zakładu produkcyjnego, pobierania próbek i badań, oceny wyników, aprobatę procesu certyfikacji, kolejne kontrole w ramach nadzoru. Wytwórca, hurtownik, sprzedawca detaliczny i importer mogą ubiegać się o zaświadczenie dla produktów objętych Katalogiem. W tym celu muszą złożyć wniosek o certyfikację w urzędzie DCB i wnieść przewidzianą tabelą opłat opłatę.

Urzędy DCB przeglądają wnioski i w oparciu o *Implementation Rules* przyporządkowują rodzaj badania produktu, zakres inspekcji przedsiębiorstwa, sposób testowania próbek itp. Oraz decydują o przyznaniu (lub nie) świadectwa certyfikacji dla zgłoszonego produktu. Procedura ta trwa do 90 dni, od momentu złożenia wniosku. Jeżeli proces certyfikacji kończy się pomyślnie produkt otrzymuje znak certyfikacji CCC (China Compulsory Certification). Znak jest dowodem, że produkt objęty katalogiem może być sprzedawany, importowany lub stosowany na rynku chińskim.

Na podstawie określonych wytycznych, urzędy DCB przeprowadzają dalszą inspekcję wyrobów posiadających zaświadczenia oraz inspekcję wytwórców tych produktów. Urzędy DCB mają również prawo unieważnić udzieloną certyfikację, zawiesić lub ją wycofać. Aplikant ma prawo odwołać się do urzędu DCB, a w przypadku nie satysfakcjonującej go odpowiedzi do urzędu CNCA.

Urzędy DCB i wyznaczone do badań i inspekcji komórki podlegają nadzorowi i administracji CNCA. Urzędy DCB certyfikacji, badań i kontroli produktów objętych katalogiem dokonują w wyznaczonym dla nich zakresie, opartym na właściwych ustawach i przepisach. Wytwórcy, importerzy i punkty sprzedaży, którzy otrzymały certyfikaty na produkty objęte katalogiem muszą dotrzymać następujących wymagań:

- ⇒ zagwarantować nieuciążliwe oddziaływanie produktu oraz procesu jego produkcji na środowisko (zgodnie ze świadectwem),
- ⇒ zapewnić dotrzymanie państwowych standardów i technicznych przepisów dotyczących tych produktów, wprowadzać na rynek i importować tylko produkty (objęte katalogiem) posiadające ważne świadectwo certyfikacji i umieszczać na nich znak CCC.

Ustawą regulującą obszar ochrony przeciwpożarowej w Chinach jest „*China Fire Protection Law*”. Określa ono ramy prawne dotyczące ochrony przeciwpożarowej oraz wskazuje jednostki upoważnione do przeprowadzania procesu certyfikacji. Jednostkami certyfikującymi w zakresie sprzętu przeciwpożarowego są:

- ⇒ China Quality Certification Center
- ⇒ China Certification Center for Security and Protection
- ⇒ Certification Center for Fire Products

Jednostki te są upoważniane do wydawania oznakowania obowiązującego dla sprzętu przeciwpożarowego. Znak CCC przeznaczony dla certyfikacji sprzętu i wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej.

Rysunek nr 8

Wzór znaku zgodności dla wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej na terenie Chińskiej Republiki Ludowej

Wykaz sprzęt używanego w ochronie przeciwpożarowej zawarty jest w grupie 18 dokumentu „*First Catalogue of Products Subjected to Compulsory Certification*”. Grupa ta składa się z trzech kategorii:

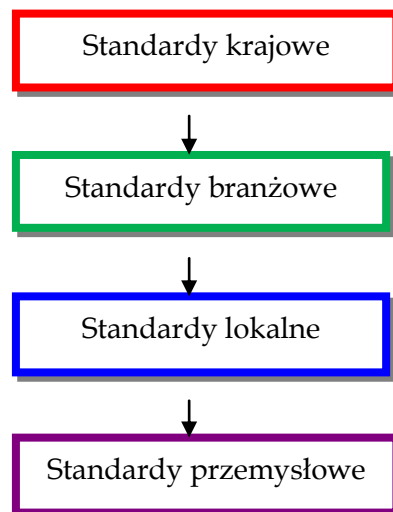
- ⇒ sprzęt do sygnalizacji alarmowej: czujniki dymu, czujniki temperatury, jednostki sterujące sygnalizacją alarmową (*Control for Fire Protection Equipment*), ręczne przyciski alarmowe (*Manual call points*)
- ⇒ węże przeciwpożarowe (*lined fire hose, wet fire hose*)
- ⇒ urządzenia tryskaczowe: tryskacze, zawory, wskaźniki przepływu wody, czujniki ciśnieniowe.

Dokumentami odniesienia w procesie certyfikacji są standardy. Standardy obowiązujące w Chinach dzielą się na obowiązkowe oraz dobrowolne. Standardy obowiązkowe mają status aktów prawnych, tak samo jak inne przepisy techniczne w Chinach. Są one narzucane przez prawo oraz uregulowania administracyjne. Dotyczą one ochrony ludzkiego zdrowia, własności osobistej oraz bezpieczeństwa. Wszystkie standardy który wykraczają poza wymienione obszary uważane są za standardy dobrowolne.

Na terenie Chińskiej Republiki Ludowej istnieją cztery poziomy standardów, przedstawione na rysunku:

Rysunek nr 9

Schemat poziomów standardów obowiązujących w Chinach

Źródło: Opracowanie własne

W obszarze związanym z ochroną przeciwpożarową zastosowanie mają standardy krajowe oraz branżowe. Standardy te przyjmują następujące oznaczenia:

⇒ GB - standardy obowiązkowe krajowe (np. GB 5135.1-2003: *Automatyczne systemy tryskaczowe: Tryskacze*);

⇒ GA - standardy związane z bezpieczeństwem przeciwpożarowym - standardy branżowe (np. GA 500-2004: *Gaśniczy środek aerozolowy*)

Oprócz powyższych istnieją także standardy rekomendowane których stosowanie nie jest obowiązkowe: GA/T - rekomendowane standardy związane z bezpieczeństwem przeciwpożarowym

10. Zakończenie

Organizacja systemów oceny zgodności, certyfikacji i badań w obszarze Unii Europejskiej to olbrzymi mechanizm bardziej lub mniej spójnych na dzień dzisiejszy wymagań w zakresie wyrobów, przepisów i działań, które w rezultacie mają stworzyć jasny i przejrzysty system wprowadzania wyrobów na rynki UE. Stosowanie i egzekwowanie prawa wspólnotowego jest obowiązkiem państw członkowskich UE. Artykuł 10 Traktatu nakłada na państwa członkowskie obowiązek podejmowania stosownych działań, mających na celu zagwarantowanie spełniania obowiązków wynikających z Traktatu.

Dyrektywy Nowego Podejścia mają na celu zabezpieczenie wysokiego poziomu ochrony. To z kolei wymusza na państwach członkowskich podejmowanie wszelkich niezbędnych działań, w celu zapewnienia, że produkty mogą być wprowadzane na rynek lub do użytkowania tylko wówczas, jeśli nie zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu osób lub innym interesom objętym stosownymi dyrektywami Nowego Podejścia, kiedy są prawidłowo zbudowane, zainstalowane i konserwowane, jak również użytkowane zgodnie z przeznaczeniem. Nakłada to na państwa członkowskie obowiązek zorganizowania jednostek odpowiedzialnych w zakresie akredytacji, normalizacji i innych jednostek związanych choćby z prowadzeniem nadzoru rynku, w sposób na tyle skuteczny i wystarczający, by wykrywać produkty niespełniające wymagań. Ma to na celu ochronę nie tylko interesów konsumentów, pracowników i innych użytkowników, ale również interesów operatorów gospodarczych – przed nieuczciwą konkurencją.

Nie bez znaczenia i wpływu na wymagania dla wyrobów stosowanych w ochronie przeciwpożarowej w Polsce pozostają wymagania i kierunki przyjmowane w tym zakresie w innych krajach w Europie (w szczególności w Unii Europejskiej) a także na świecie. W tym zakresie duże znaczenie ma również powstawanie norm europejskich (EN), międzynarodowych (ISO) a także wytycznych i standardów dotyczących zarówno samych wyrobów jak i zasad ich projektowania, instalowania, eksploatacji i konserwacji.

Wiele organizacji branżowych i stowarzyszeń handlowych wymaga, aby wyroby były zgodne z krajowymi normami i/lub normami europejskimi, zanim będą mogły być skierowane do sprzedaży w danym kraju i/lub na terenie UE. Spełnianie określonych wymagań jest dziś warunkiem koniecznym, otwierającym przysłowiowe „drzwi” do handlu międzynarodowego.

Wymagania bezpieczeństwa dla wyrobów w krajach Unii Europejskiej sprowadzają się jednak przede wszystkim do wymagań bezpieczeństwa produktu (wymagania

podstawowe) związanych z bezpieczeństwem użytkownika. (np. ochrona przed porażeniem prądem).

W przypadku sprzętu ratowniczo – gaśniczego, a także wybranych wyrobów stosowanych w budownictwie na rzecz ochrony przeciwpożarowej przede wszystkim kluczowe parametry techniczno – użytkowe to niezawodność, ergonomia, wydajność, skuteczność gaśnicza i przydatność do konkretnego zastosowania. Dlatego tylko poprzez wymagania podstawowe nie jest możliwe osiągnięcie powyższego. Ze względu na ciągły postęp cywilizacyjny i technologiczny, wymagania stawiane wyrobom muszą być odpowiednio modyfikowane i w miarę możliwości dopasowywane do panujących realiów i ciągle zmieniających się warunków otoczenia i zagrożeń a także aktualnych możliwości producentów i dostępnych technologii.

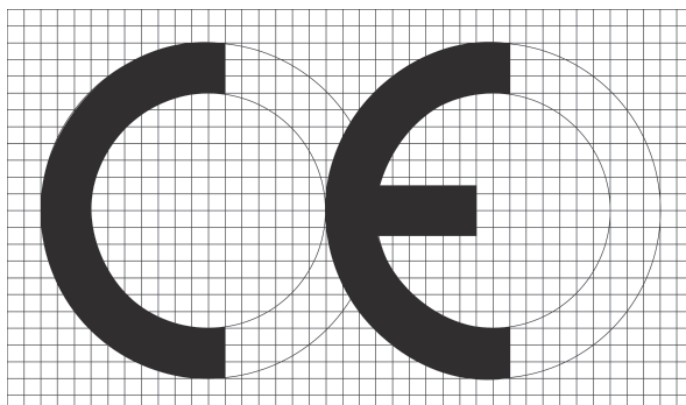
Stosowane procedury oceny zgodności wyrobów wykorzystywanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej w krajach Unii Europejskiej różnią się między sobą, jednak wspólna jest jedna podstawowa zasada zapewnienia możliwie najwyższego, szeroko rozumianego bezpieczeństwa ratowanych i ratowników a także zapewnienia bezpieczeństwa pożarowego w obiektach budowlanych.

Jednym z kolejnych kroków ku poprawieniu przejrzystości w przepisach oraz zaciśnieniu współpracy w zakresie konsolidacji wymagań i procedur certyfikacji i oceny zgodności wyrobów budowlanych na terenie Unii Europejskiej jest kolejna regulacja na poziomie europejskim, której wejście w życie uchyli obecnie obowiązującą dyrektywę tzw. budowlaną. Po blisko 22 latach funkcjonowania dyrektywy budowlanej nr 89/106/EWG Europa stoi w chwili obecnej w obliczu bardzo istotnych zmian w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych w Unii Europejskiej. Zmiany te wprowadza opublikowane 4 kwietnia 2011 r. w dzienniku urzędowym Unii Europejskiej nr L 88 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 305/2011 Construction Products Regulation (CPR) z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG⁸⁶.

---

⁸⁶ st. kpt. Grzegorz Mroczko, Zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych, Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza, Kwartalnik 2012/2, CNBOP-PIB

Wzór oznakowania CE

Wzór oznakowania – znak budowlany „B”

Znak jednostki dopuszczającej CNBOP-PIB

Załącznik nr 2:

Zakres działalności Zakładu Aprobat Technicznych CNBOP-PIB.

GRUPA WYROBÓW / WYRÓB	NR MANDATU	Decyzja komisji europejskiej	Odniesienie do obszaru normalizacji (INFORMACYJNIE)
SYSTEMY SYGNALIZACJI POŻAROWEJ (SSP)	M109/28/33	96/577/WE	
System Sygnalizacji Pożarowej – zestaw urządzeń	M109-1 kits	96/577/WE	
Urządzenie zdalnej sygnalizacji i obsługi (panel wyniesiony)	M109-1	96/577/WE	EN 54-2
Sieć central sygnalizacji pożarowej	M109-1	96/577/WE	
Tablica synoptyczna i alarmowa	M109-1	96/577/WE	
Czujka chemiczna (wykorzystująca detektory tlenu węgla)	M109-1	96/577/WE	prEN 54-26
Panel sygnalizacji i/lub obsługi dla straży pożarnej	M109-1	96/577/WE	
Czujka ciepła liniowa	M109-1	96/577/WE	prEN 54-22
Czujka wielodetektorowa (wykorzystująca detektory dymu, ciepła i tlenu węgla)	M109-1	96/577/WE	prEN 54-29 prEN 54-30
Czujka kanałowa	M109-1	96/577/WE	prEN 54-27
Czujka w wykonaniu specjalnym – przemysłowa, o ekstremalnej czułości, liniowa, iskrobezpieczna)	M109-1	96/577/WE	
Gniazdo czujki	M109-1	96/577/WE	
Oslona przeciwwietrzna do czujki	M109-1	96/577/WE	
Czujnik iskier	M109-1	96/577/WE	
Czujka płomieni działająca na zasadzie termowizyjnej	M109-1	96/577/WE	

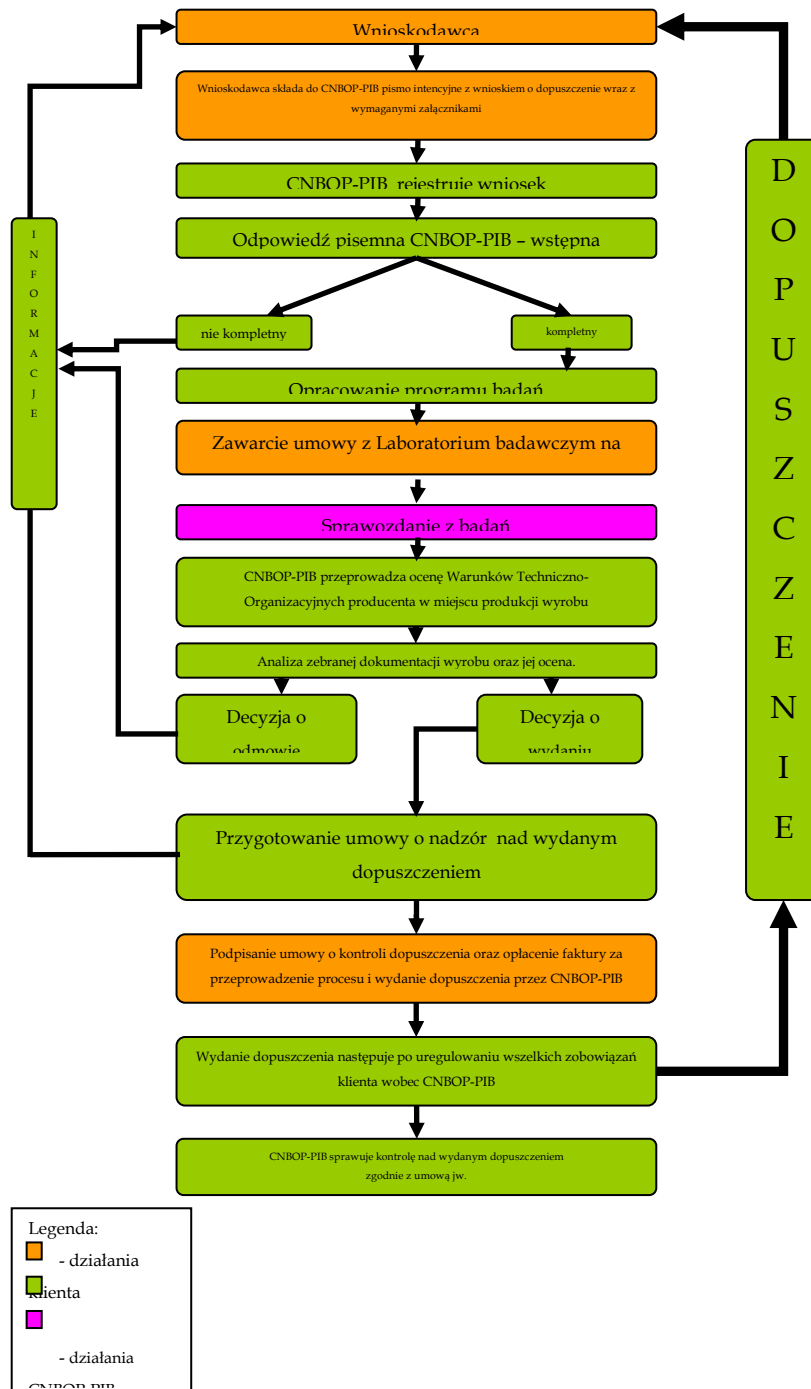
GRUPA WYROBÓW / WYRÓB	NR MANDATU	Decyzja komisji europejskiej	Odniesienie do obszaru normalizacji (INFORMACYJNIE)
Wskaźnik zadziałania optyczny	M109-1	96/577/WE	
Wskaźnik zadziałania akustyczny	M109-1	96/577/WE	
DŹWIĘKOWE SYSTEMY OSTRZEGAWCZE (DSO)	M109/28/33	96/577/WE	
Sieć central DSO	M109-1	96/577/WE	
Dźwiękowy System Ostrzegawczy – zestaw	M109-1 kits	96/577/WE	
STEROWANIE URZĄDZEŃ GAŚNICZYCH (SUG)	M109/28/33	96/577/WE	
Moduł sterujący w systemach sygnalizacji pożarowej	M109-1	96/577/WE	EN 12094-1
Centrala sterująco - gasząca iskier	M109-1	96/577/WE	EN 54-2
SYSTEMY KONTROLI ROZPRZESTRZENIANIA DYMU I CIEPŁA (SKRDIC)	M109/23/33 M109/28/33	96/577/WE	
Centrala sterująca oddymianiem i oddzieleniami przeciwpożarowymi	M109-7	96/577/WE	prEN 12101-9
Ręczny przycisk oddymiania	M109-4 kits	96/577/WE	prEN 12101-9
Tablica sterownicza	M109-7	96/577/WE	
Urządzenia do różnicowania ciśnienia – zestaw	M109-4 kits	96/577/WE	EN 12101-6
Urządzenia do odprowadzania dymu i ciepła - zestaw	M109-4 kits	96/577/WE	CEN/TR 12101-4
SYSTEMY INTEGRACYJNE URZĄDZEŃ PRZECIWPÓŻAROWYCH (SIUP)	M109/28/33	96/577/WE	
Urządzenie integrujące sygnały wraz z oprogramowaniem	M109-1	96/577/WE	
Monitor i tablica wizualizacyjna	M109-1	96/577/WE	

GRUPA WYROBÓW / WYRÓB	NR MANDATU	Decyzja komisji europejskiej	Odniesienie do obszaru normalizacji (INFORMACYJNIE)
Interfejs sygnałów wejściowych	M109-1	96/577/WE	
PRZEWODY, KABLE DO URZĄDZEŃ PRZECIPOŻAROWYCH	M109/28/33	96/577/WE	
Osprzęt do kabli i przewodów do instalacji przeciwpożarowych (puszki odgałęźne, zamocowania kablowych konstrukcji nośnych)	M109-1 M109-4 kits	96/577/WE	
Kablowe konstrukcje nośne	M109-1 M109-4 kits	96/577/WE	
Przewody i kable do urządzeń przeciwpożarowych (telekomunikacyjne, elektryczne, elektroenergetyczne)	M109-1 M109-4 kits	96/577/WE	
Zespoły kablowe	M109-1 M109-4 kits	96/577/WE	
PODZESPOŁY INSTALACJI WEWNĘTRZNYCH PRZECIWOŻAROWYCH	M109/21/33	96/577/WE	
Zawór hydrantowy 52	M109-3	96/577/WE	
STAŁE URZĄDZENIA GAŚNICZE NA CO₂	M109-2 kits	96/577/WE	prEN 12094-20
STAŁE URZĄDZENIA GAŚNICZE NA GAZY OBOJĘTNE I ICH MIESZANINY	M109-2 kits	96/577/WE	prEN 12094-20
STAŁE URZĄDZENIA GAŚNICZE NA CHLOROWCOPOCHODNE WĘGLOWODORÓW	M109-2 kits	96/577/WE	prEN 12094-20

GRUPA WYROBÓW / WYRÓB	NR MANDATU	Decyzja komisji europejskiej	Odniesienie do obszaru normalizacji (INFORMACYJNIE)
PODZESPOŁY URZĄDZEŃ GAŚNICZYCH TRYSKACZOWYCH I ZRASZACZOWYCH	M109/21/33 M131	96/577/WE 2002/592/WE	
Pompa pożarowa	M109-3	96/577/WE	prEN 12259-12
Zawór kontrolno-alarmowy (nie będący w zakresie przedmiotowym PN-EN 12259-2:2004, PN-EN 12259-3:2003)	M109/M139-9	2002/592/WE	
Tryskacz (nie będący w zakresie przedmiotowym PN-EN 12259-1(U))	M109-3	96/577/WE	
Zawór wzbudzający (nie będący w zakresie PN-ISO 6182-5)	M109/M139-9	2002/592/WE	prEN 12259-9
Zraszacz	M109-3	96/577/WE	prEN 12259-11
Łącznik przewodów rurowych	M109-2 kits M131	96/577/WE	
Przewody rurowe z tworzyw sztucznych do urządzeń gaśniczych tryskaczowych	M131	99/472/WE	
Uchwyty przewodów rurowych	M131	99/472/WE	
Łączniki ciśnieniowe	M109-3	96/577/WE	prEN 12259-8
STAŁE URZĄDZENIA GAŚNICZE MGŁOWE	M109/21/33	96/577/WE 2002/592/WE	

Źródło: Informator o postępowaniu aprobowym, Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej - Państwowy Instytut Badawczy, Wydanie 9, Józefów, marzec 2012

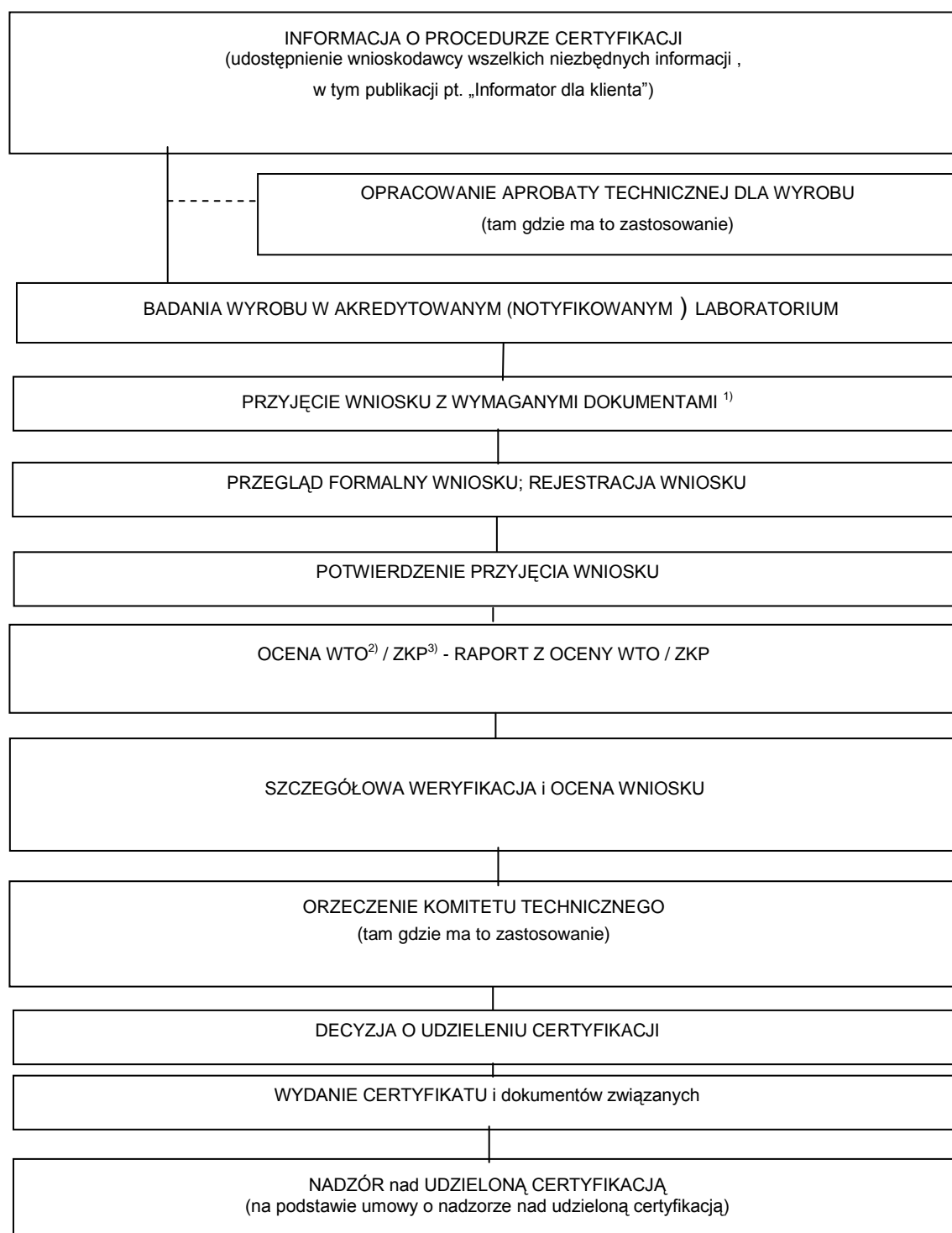
Schemat postępowania w procesie dopuszczenia

Źródło: Informator o świadectwach dopuszczenia Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowodziowej - Państwowy Instytut Badawczy, edycja trzecia, Józefów, lipiec 2011 r.

Proces certyfikacji wyrobów w Jednostce Certyfikującej CNBOP-PIB

Źródło: Informator dla Klienta – certyfikacja, Centrum Naukowo – Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej Państwowy Instytut Badawczy, Edycja jedenasta, Józefów, 16.07.2009 r.

Załącznik nr 5 Normalizacja krajowa – jednostki odpowiedzialne

	<p>Onorm - Österreichisches Normungsinstitut (ON) Źródło: www.on-norm.at</p>	
	<p>NBN - Bureau De Normalisation (NBN) Źródło: www.nbn.be</p>	
	<p>BIS - Bulgarian Institute for Standardization (BDS) Bułgarski Instytut Standaryzacji (BDS) jest krajowym organem odpowiedzialnym za zarządzanie działalnością normalizacyjną w Bułgarii. Według ustawy o normalizacji krajowej (SG nr 88/2005-11-04 z dnia 5.05.2006), BDS jest pozarządową organizacją, działającą w interesie publicznym.</p> <p>Główne zadania BDS to m. in. odpowiedzialność za rozwój bułgarskiej normalizacji na szczeblu krajowym, zatwierdzenie, publikacja i dystrybucja dokumentów normatywnych a także udział w rozwoju normalizacji na szczeblu europejskim i międzynarodowym. BDS promuje dobrowolną normalizację w Bułgarii w drodze do rozwoju i postępu gospodarki narodowej. Prace na rzecz normalizacji to również zagwarantowanie, że produkty spełniają zasadnicze wymagania bezpieczeństwa, wspierają działania na rzecz ochrony konsumentów i przyczyniają się do ułatwienia handlu na szczeblu krajowym i międzynarodowym.</p> <p>Źródło: www.bds-bg.org</p>	
	<p>CYS - Cyprus Organization for Standardization (CYS) Organizacja Normalizacyjna Cypru została ustanowiona przez rząd w 2002 r. a głównym jej celem jest prowadzenie działań normalizacyjnych, które są sprawowane pod jurysdykcją Ministerstwa Handlu, Przemysłu i Turystyki. CYS jest niezależną organizacją zarejestrowaną na podstawie prawa prywatnego, której jedynym akcjonariuszem jest rząd. CYS jest regulowany przez siedmiu członków zarządu, wyznaczonych przez rząd reprezentujących wszystkie główne zainteresowane strony w organizacjach</p>	

<p>rządowych i pozarządowych. CYS jest odpowiedzialny za przygotowanie, publikację i zmiany norm oraz wspierania ich realizacji. CYS jest pełnoprawnym członkiem międzynarodowych organizacji normalizacyjnych, takich jak ISO i IEC.</p> <p>Źródło: www.cys.org.cy</p>	
 <p>CSN - Czech Standards Institute (CNI) Prace nad normalizacją techniczną zostały zapoczątkowane przez Stowarzyszenie Elektrotechniki Czechosłowacji w 1919 roku. W 1922 roku powstało Czechosłowackie Stowarzyszenie Normalizacji. W 1951 roku, z połączenia działalności obu organizacji zaczęła funkcjonować organizacja o nazwie Urząd Normalizacji i Pomiarów. W 1968 roku działalność rozpoczął Federalny Urząd ds. Standaryzacji, Metrologii i Badań. Od stycznia 1993 r., po podziale Czechosłowacji na dwa niezależne państwa, czeski Urząd Standaryzacji, Metrologii i Badań podjął funkcje koordynacyjne w zakresie normalizacji, metrologii i badań w Republice Czeskiej. Od 1997 r. Instytut Norm Czech - na podstawie zezwolenia z Ministerstwa Przemysłu i Handlu na mocy ustawy nr 22/1997 Coll. - Stał się krajową organizacją normalizującą.</p> <p>Źródło: www.unmz.cz</p>	
 <p>DS - Dansk Standard (DS) organizacja została założona w dniu 1 stycznia 1992 r. w wyniku połączenia m. in. byłego duńskiego Standards Association i duńskiego Komitetu Elektrotechniki.</p> <p>Duńska organizacja normalizacyjna jest prywatną, niezależną, pozarządową organizacją. Od dnia 1 stycznia 2006 r. głównym partnerem w zakresie działalności normalizacyjnej jest Duńskie Ministerstwo Gospodarki i Biznesu. DS jest członkiem ISO, IEC, Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego (CEN), Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego Elektrotechniki (CENELEC) i Nordic Standardization Co-operation (INSTA). DS jest jednym z wiodących przedsiębiorstw certyfikacji w Danii, prowadzi certyfikację systemów zarządzania a także wydaje europejskie aprobaty techniczne.</p> <p>Źródło: www.ds.dk</p>	

EVS - Eesti Standardikeskus (EVS) EVS jest stowarzyszeniem non-profit, które jest uznawane przez rząd Estonii jako krajowy organ normalizacyjny Estonii. EVS powstał m. in. dzięki Ministerstwu Gospodarki i Komunikacji oraz Estońskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej w dniu 14 stycznia 2000 roku. W dniu 24 kwietnia 2000 r. rząd Estonii i EVS zawarły porozumienie, w którym wzajemne prawa i obowiązki w zakresie organizacji i działalności normalizacyjnej w Estonii zostały określone bardziej precyzyjnie. EVS w szczególności odpowiedzialny jest za promowanie normalizacji, przyjęcia, utrzymania i sprzedaż estońskich norm, udzielanie informacji w zakresie normalizacji, udział w pracach organizacji międzynarodowych i europejskich organizacji normalizacyjnych. EVS jest członkiem ISO, IEC, CEN i CENELEC.

Źródło: www.evs.ee

SFS - Finnish Standards Association SFS (SFS) SFS została założona w 1924 roku jako prywatne stowarzyszenie. Zgodnie ze statutem, SFS działa jako centralna organizacja normalizacyjna na szczeblu krajowym. Podstawowe funkcje SFS to koordynacja krajowej normalizacji, zatwierdzanie i publikacja krajowych norm SFS, wspieranie i wdrażanie standardów, działanie jako przedstawiciel Finlandii w międzynarodowych organizacjach normalizacyjnych, utrzymywanie kontaktów z zagranicznymi i krajowymi organizacjami normalizacyjnymi.

Źródło: www.sfs.fi

NF - Association française de normalisation (AFNOR) Organizacja założona w 1926 r., której celem jest prowadzenie i koordynacja obszaru normalizacji oraz promowanie stosowania norm. AFNOR poza działalnością normalizacyjną skoncentrowała swoją działalność również na AFAQ AFNOR Certification-i AFAQ AFNOR-International, a także WPR AFNOR w zakresie szkoleń, co poświadcza, że AFNOR utrzymuje silną synergię pomiędzy różnymi rodzajami działalności. Reprezentowany jest także na poziomie regionalnym i międzynarodowym.

Źródło: www.afnor.org

	<p>DIN Deutsches Institut für Normung (DIN) DIN Deutsches Institut für Normung została założona w 1917 r. Stosunki między rządem i DIN, zarówno na poziomie federalnym jak i na poziomie landów są regulowane umowami. Normy DIN są uznawane przez przemysł, gospodarkę, rząd jak i inne orzecznictwa, również są uznanymi regulacjami techniki. W celu promowania stosowania norm DIN organizuje szkolenia oraz inne formy mające na uwadze regularne wymiany doświadczeń wśród praktyków normy. Wydawnictwo DIN Beuth Verlag, stanowi ok. 52% całkowitego budżetu DIN, poprzez sprzedaż norm i innych dokumentów oraz publikacji związanych z literaturą techniczną.</p> <p>Źródło: www.din.de</p>	
	<p>ELOT - Hellenic Organization for Standardization (ELOT) Grecka Organizacja Normalizacyjna (ELOT) jest organizacją non-profit, ustanowioną na mocy ustawy nr 372/76. Organizacja jest dotowana i działa pod nadzorem państwa, a nadzór nad działalnością sprawuje Minister Rozwoju. Głównym celem ELOT jest promowanie i stosowanie normalizacji w Grecji. Główne działania organizacji to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowywanie i upowszechnianie standardów, - prowadzenie oceny zgodności (znaki, certyfikaty zgodności), - certyfikacja systemów zarządzania, - wykonywanie badań laboratoryjnych - prowadzenie inspekcji w zakładach produkcyjnych, - szkolenia i kształcenia, - informacje o wymaganiach, przepisach technicznych, itp. <p>Źródło: www.elot.gr</p>	
	<p>MSZ - Magyar Szabványügyi Testület (MSZT) Na Węgrzech normalizacja sięga ponad 120 lat wstecz a działalność rozpoczęła standaryzacją materiałów budowlanych. Tamtejszy parlament przyjął ustawę XXVIII w sprawie normalizacji krajowej w 1995 roku, tworząc ramy dla ustanowienia węgierskiego Standards Institution (MSZT). Na mocy ustawy, MSZT stała się krajowym organem standardów Republiki Węgierskiej, która</p>	

<p>wykonuje obowiązki dotyczące normalizacji krajowej i innych podobnych działań. MSZT oferuje szeroki zakres usług w zakresie dystrybucji norm, jak również akredytowanych działań związanych z certyfikacją. Co więcej, utrzymuje ścisłą współpracę z krajowymi oraz zagranicznymi jednostkami certyfikującymi.</p> <p>Źródło: www.mszt.hu</p>	
 <p>IST - Icelandic Standards (IST) jest niezależnym stowarzyszeniem, którego zadaniem jest publikowanie islandzkich norm i reprezentowanie Islandii w międzynarodowych i regionalnych organach związanych ze standaryzacją. IST jest jedynym krajowym organem normalizacyjnym w Islandii. IST działa głównie w trzech sektorach (komitetach) normalizacyjnych: w sektorze budowlanym, w sektorze technologii informatycznych oraz w branży elektrotechnicznej. IST jest członkiem europejskich organizacji normalizacyjnych CEN i CENELEC, od 1988 r. jest członkiem stowarzyszonym IEC, od 1998 r. uczestniczy w ETSI, a od 2003 r. uczestniczy również w INSTA.</p> <p>Źródło: www.stadlar.is</p>	
 <p>IS - National Standards Authority of Ireland (NSAI) jest niezależnym organem państwowym, działającym w ramach National Standards Authority of Ireland Act 1996, za które odpowiedzialne jest Ministerstwo Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia. NSAI publikuje irlandzkie normy, oferuje kompleksowe usługi w zakresie certyfikacji wyrobów oraz systemów zarządzania.</p> <p>Źródło: www.nsai.ie</p>	
 <p>UNI - Ente Nazionale Italiano di Unificazione (UNI) UNIM utworzony w dniu 26 stycznia 1921 roku przez National Association of Manufacturers, działał wówczas głównie w zakresie mechaniki i dziedzin pokrewnych. W 1928 r. UNIM rozszerzył swoją działalność na inne gałęzie przemysłu i przyjął nazwę UNI. UNI nabyło status prawny dekretem prezydenckim w 1955 roku i działa jako organizacja non-profit. UNI powierzono opracowanie, wydanie i promocję standardów technicznych dla wszystkich dziedzin przemysłu, handlu i usług. Przygotowanie norm</p>	

<p>elektrycznych i elektrotechnicznych jest wyłączone z jej obowiązków.</p> <p>Źródło: www.uni.com</p>	
<p> LVS - Latvian Standard (LVS) Łotewski LVS jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Firma powstała po reorganizacji Łotewskiego Narodowego Centrum Normalizacji i Metrologii i przyjęła na siebie prawa i obowiązki w zakresie normalizacji. Stosunki między LVS a rządem są regulowane przez ustawę o normalizacji, która została przyjęta przez parlament łotewski w 1998 roku. Misją LVS jako krajowej organizacji normalizacyjnej jest kierowanie i koordynowanie procesów tworzenia standardów na Łotwie, w celu zapewnienia gospodarce narodowej informacji normalizacyjnej.</p> <p>Źródło: www.lvs.lv</p>	
<p> LST - Lithuanian Standards Board (LST) organizacja została ustanowiona w dniu 25 kwietnia 1990 r. i działa jako jedyna prawnie upoważniona jednostka normalizacyjna na Litwie właściwe dla wszystkich obszarów działalności normalizacyjnej (w tym inżynieria elektryczna i telekomunikacja). LST ma wyłączne prawo do działalności normalizacyjnej przez mocy ustawy o normalizacji. LST uczestniczy także w ISO, IEC, CEN, CENELEC i ETSI.</p> <p>Źródło: www.lsd.lt</p>	
<p> DIN - Service de l'Energie de l'Etat (SEE)</p> <p>W porównaniu z krajami sąsiadującymi z Wielkiego Księstwa Luksemburga - takich jak Belgia, Francja i Niemcy - Luksemburg nigdy w przeszłości nie posiadał krajowego organu ds. normalizacji. Jednak, z ustanowienia europejskich systemów normalizacji, Luksemburg dołączył do CEN, CENELEC i ETSI. Poprzez wdrożenie norm europejskich ustanowił spójny zestaw norm krajowych. W 1996 r. wszystkie działania normalizacyjne zostały zebrane w ramach Service de l'Energie de l'Etat (SEE), które w tym czasie było odpowiedzialne tylko za elektrotechniczną część normalizacji. Organizacja działa na poziomie międzynarodowym (ISO i IEC). SEE działa z upoważnienia Ministra Gospodarki i Handlu Zagranicznego.</p> <p>Źródło: www.see.etat.lu</p>	

<p>MSA - Malta Standards Authority (MSA) został utworzony w 1997 r. na podstawie ustawy o koordynacji normalizacji i innych pokrewnych działaniach na Malcie. MSA to organizacja odpowiedzialna za infrastrukturę i jakość na maltańskiej wyspie. MSA jest pełnoprawnym członkiem CEN, CENELEC, ETSI, EA i członkiem korespondentem IEC, OIML i Euronet. MSA jest upoważniona do publikowania dobrowolnych norm. Ponadto, zgodnie z ustawą</p> <p>o bezpieczeństwie produktów i bezpieczeństwa żywności organ publikuje obowiązkowe minimalne normy jakości.</p> <p>Źródło: www.msa.org.mt</p>	
 <p>NEN - Nederlands Normalisatie-instituut (NEN) NEN jest prywatną organizacją non-profit, założoną w 1916 przez Holendersie Towarzystwo Przemysłu i Handlu, we współpracy z Royal Institute of Engineers. Podstawowe cele działalności to m. in. zapewnienie aktywnego udziału w handlu i w przemyśle Holandii, opracowywanie norm międzynarodowych i europejskich a także norm krajowych, promowanie stosowania norm i normalizacji na terenie kraju. NEN działa jako centralny punkt informacji na temat normalizacji i rozwoju standardów. Biuro NEN jest zintegrowaną organizacją obsługującą zarówno Instytut Standaryzacji Holandia jak i Holenderski Komitet Elektrotechniki.</p> <p>Źródło: www.nen.nl</p>	
 <p>NS - Standards Norway (SN) SN jest prywatną organizacją. Podstawą działalności jest praca na rzecz rozwoju standardów w oparciu o potrzeby rynku. Każdego roku, SN publikuje około 1 200 nowych norweskich standardów (NS), na podstawie propozycji krajowych oraz norm europejskich i międzynarodowych. Marketing i sprzedaż standardów norweskich, międzynarodowych i zagranicznych realizowane są przez odrębną spółkę Pronom AS, która posiada 80% udziałów w NS. SN jest odpowiedzialny jako norweska strona za udział w europejskich i światowych pracach normalizacyjnych we wszystkich dziedzinach.</p> <p>Źródło: www.standard.no</p>	

PN - Polish Committee for Standardization (PKN)

Pierwsze prace normalizacyjne w Polsce zostały przeprowadzone na początku 20 wieku w dziedzinie inżynierii i elektrotechnice. W 1923 r. Rada Ministrów ustanowiła komitet techniczny, który stał się w 1924 roku Polskim Komitetem Normalizacyjnym. Polskie normy były dobrowolne i dotyczyły wyrobów przemysłowych. W 1945 r. Komitet został przywrócony. Przeszedł kolejne reorganizacje i stał się Polskim Komitetem Normalizacyjnym w 1993 r. W 2002 r. Sejm uchwalił nową ustawę o normalizacji (obowiązująca od 01.01.2003). Zgodnie z tą ustawą PKN jest państwową jednostką organizacyjną finansowaną z budżetu państwa. PKN jest członkiem ISO, IEC, CEN i CENELEC. Jest także sygnatariuszem (jak NSO) PU z ETSI.

Źródło: www.pkn.pl

IPQ - Instituto Português da Qualidade (IPQ)

Portugalska Komisja Elektrotechniczna (CEP), założona w 1929 r., była pierwszą krajową instytucją poświęconą działalności normalizacyjnej. Rozwój normalizacji stał się bardziej widoczny po wprowadzeniu w 1948 roku Generalnego Inspektoratu ds. Rolnictwa i Przemysłu (IGPAI) i po publikacji w 1952 r. statutu w sprawie Standaryzacji. W 1977 r. większość zadań IGPAI i CEP zostało przeniesionych do nowej Dyrekcji Generalnej ds. Jakości (DGQ). Rozwój DGQ doprowadził do opublikowania w 1983 r. Krajowego Systemu Zarządzania Jakością (SNGQ), który został nazwany SPQ (portugalski System Jakości) od lipca 1993 r., z podsystemów Normalizacji i Metrologii. W 1986 roku DGQ został zastąpiony przez Insituto Português da Qualidade (IPQ), utworzony jako organ krajowy, który zarządza i rozwija SPQ - ramy dla kwestii jakości w Portugalii - i prowadzi urzędową certyfikację wyrobów i systemów jakości. Obecnie IPQ jest krajową organizacją, która zarządza i promuje rozwój portugalskiej normalizacji. IPQ jest portugalskim organem przedstawicielskim w zakresie jakości na poziomie międzynarodowym, oraz prowadzi bliską współpracę z europejskimi partnerami.

Źródło: www.ipq.pt

	<p>SR - Asociatia de Standardizare din România (ASRO) Działalność normalizacyjna na terenie Rumunii rozpoczęła się w 1948 r. wraz z utworzeniem Standaryzacji Komisji Rady Ministrów. W 1970 r. powstał krajowy organ normalizacyjny (IRS). 31 października 1998 r. rumuński Standards Association (ASRO) przejął pozycję IRS w zakresie standaryzacji, zastępując w tym zakresie były Rumuński Instytut Normalizacyjny. Zgodnie z ustawą 355/2002, rząd rumuński przyznał działalność dotyczącą rozwoju normalizacji we wszystkich dziedzinach normalizacji europejskiej i międzynarodowej jako członek ISO, IEC, CEN, CENELEC i ETSI.</p> <p>Źródło: www.asro.ro</p>	
	<p>STN - Slovak Standards Institute (SUTN) Słowacki Instytut Normalizacyjny (SUTN) przede wszystkim zatwierdza i publikuje słowackie normy (STN). Jest to zgodne z ustawą nr 64/1999 w sprawie wymagań technicznych produktów i oceny zgodności oraz o zmianie niektórych ustaw w brzmieniu 436/2001. SUTN jest krajowym członkiem CEN, CENELEC, ISO i IEC i NNO dla ETSI. W styczniu 1993 r. po podziale Czechosłowacji na dwa niezależne państwa, Słowacki Urząd Standaryzacji, Metrologii i Badań (UNMS) podjął funkcje koordynacyjne w zakresie normalizacji, metrologii i badań na Słowacji. W styczniu 2000 SUTN został krajową organizacją normalizacyjną i dołączył do międzynarodowych i europejskich organizacji normalizacyjnych jako członek. SUTN jest Krajowym Centrum Informacji w zakresie normalizacji i standaryzacji.</p> <p>Źródło: www.sutn.sk</p>	
	<p>SIST - Slovenian Institute for Standardization (SIST) Słoweński Instytut Normalizacyjny (SIST) został założony przez Rząd Republiki Słowenii w sierpniu 2000 r. Ustawą z 1999 roku SIST został mianowany krajowym organem normalizacyjnym i reprezentuje słowiańskie interesy w zakresie normalizacji w międzynarodowych i europejskich organizacjach normalizacyjnych.</p> <p>Źródło: www.sist.si</p>	

	<p>UNE - Asociación Española de Normalización y Certificación (AENOR) Española de Normalización y Certificación (AENOR) rozpoczął swoją działalność w 1986 roku. Misją organizacji jest przyczynianie się poprzez rozwój standaryzacji i certyfikacji do poprawy jakości w przedsiębiorstwach, jak również do ochrony środowiska. W odniesieniu do działalności certyfikacyjnej, AENOR została akredytowana jako jednostka certyfikująca przez hiszpański krajowy organ akredytacyjny (ENAC) w zakresie certyfikacji systemów zarządzania jakością i środowiskiem, certyfikacji wyrobów i usług zgodnie z normami krajowymi. W celu ułatwienia dostępu do norm oraz ich wdrażania, a tym samym przyczyniania się do powszechnej kultury promocji jakości.</p> <p>Źródło: www.aenor.es</p>	
	<p>SS - Swedish Standards Institute (SIS) W Szwecji normalizacja prowadzona jest przez trzy organy normalizacyjne: SIS, szwedzki Standards Institute – obejmujący działalność w zakresie ISO i CEN, ITS (Informationstekniska Standardiseringen) - dla normalizacji w obszarze telekomunikacji oraz SEK (Svenska Elektriska Kommissionen) - dla wszystkich norm dotyczących urządzeń elektrycznych, elektronicznych i związanych z nimi technologii.</p> <p>Źródło: www.sis.se</p>	
	<p>BS British Standards Institution (BSI) BSI British Standards to krajowa organizacja w Wielkiej Brytanii. Do głównych zadań organizacji należy opracowywanie, rozwój, sprzedaż, krajowych i międzynarodowych norm a także wspieranie klientów informacjami wyjaśniającymi daną tematykę, prowadzenie auditów drugiej strony systemów zarządzania oraz certyfikacyjnych systemów zarządzania, bezpieczeństwa żywności, informacji oraz ciągłości biznesu i innych, testowanie oraz certyfikacja wyrobów i usług, prowadzenie szkoleń ze wszystkich dziedzin, począwszy od personelu, procesów systemów zarządzania, wyrobów oraz innowacyjnych dotyczących bezpieczeństwa informacji, ciągłości biznesu oraz z tematyki wybranej przez klientów. Źródło: www.bsigroup.co.uk</p>	

Jednostki akredytujące w Unii Europejskiej

<p>Austria</p> <p>BMWFJ - Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend</p>	<p>http://www.en.bmwfj.gv.at/technicalaffairsandsurveying/Accreditation/Seite_n/default.aspx</p>	
<p>Belgia</p> <p>BELAC - Belgian Accreditation Body</p>	<p>http://economie.fgov.be/en/enterprises/life_enterprise/quality_policy/Accreditation</p>	
<p>Bułgaria</p> <p>BAS - Executive Agency "Bulgarian Accreditation Service"</p>	<p>http://www.nab-bas.bg/en</p>	
<p>Cypr</p> <p>CYS-CYSAB - Cyprus Organization for the Promotion of Quality</p>	<p>www.cys.mcit.gov.cy</p>	
<p>Czechy</p> <p>CAI - Czech Accreditation Institute</p>	<p>http://www.cai.cz</p>	
<p>Dania</p> <p>DANAK - Danish Accreditation</p>	<p>http://webtool.danak.dk/</p>	
<p>Estonia</p> <p>Estonian Accreditation Centre (EAK)</p>	<p>http://www.eak.ee/</p>	
<p>Finlandia</p> <p>FINAS Finnish Accreditation Service</p>	<p>http://www.finas.fi</p>	

<p>Francja Cofrac - Comité français d'accréditation</p>	<p>http://www.cofrac.fr/</p>	
<p>Niemcy DAkKS - Deutsche Akkreditierungsstelle GmbH</p>	<p>http://www.dakks.de/</p>	
<p>Grecja ESYD - Hellenic Accreditation System</p>	<p>http://www.esyd.gr/</p>	
<p>Węgry NAT - Hungarian Accreditation Board</p>	<p>http://www.nat.hu/</p>	
<p>Islandia ISAC - Icelandic Board for Technical Accreditation</p>	<p>http://www.els.is/en/accreditation/</p>	
<p>Irlandia INAB - National Accreditation Board</p>	<p>http://www.inab.ie/</p>	
<p>Włochy ACCREDIA - Italian Accreditation Body</p>	<p>http://www.accredia.it/</p>	
<p>Litwa LATAK - Latvian National Accreditation Bureau</p>	<p>http://www.latak.lv/ENG/index.htm</p>	
<p>Łotwa LA - Lithuanian National Accreditation Bureau</p>	<p>http://www.nab.lt/</p>	

Luksemburg OLAS - Office Luxembourgeois d'Accréditation et de Surveillance	http://www.ilnas.public.lu/fr/accréditation-oec/index.html	 OFFICE LUXEMBOURGEOIS D'ACCREDITATION ET DE SURVEILLANCE
Malta National Accreditation Board - Malta (NAB-Malta)	http://www.nabmalta.org.mt/about_us/about_us_board.htm	 NATIONAL ACCREDITATION BOARD MALTA
Holandia RvA - Raad voor Accreditatie	http://www.rva.nl/home/	
Norwegia NA - Norsk Akkreditering	http://www.akkreditert.no/en/	 NORWEGIAN ACCREDITATION
Polska PCA – Polskie Centrum Akredytacji	http://www.pca.gov.pl/english/	 POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI
Portugalia IPAC – Instituto Portugues de Acreditaçao, I.P.	http://www.ipac.pt/	 IPAC acreditaçao
Rumunia RENAR - Romanian Association for Accreditation	http://www.renar.ro/ro/	 ROMANIA RENAR
Słowacja SNAS - Slovak National Accreditation Service	http://www.snas.sk/e/	 SNAS
Słowenia Slovenian Accreditation (SA)	http://www.slo-akreditacija.si/	 SLOVENSKA AKREDITACIJA
Hiszpania ENAC - Entidad Nacional de Acreditación	http://www.enac.es/web/enac/inicio	 Entidad Nacional de Acreditación

<p>Szwecja SWEDAC - Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment</p>	<p>http://www.swedac.se/</p>	
<p>Szwajcaria SAS - Swiss Accreditation Service</p>	<p>http://www.seco.admin.ch/</p>	
<p>Turcja TURKAK - Turkish Accreditation Agency</p>	<p>http://www.turkak.org.tr/online/eng/kys.asp?doc_group=6</p>	
<p>Wielka Brytania UKAS - United Kingdom Accreditation Service</p>	<p>http://www.ukas.com/</p>	

Bibliografia:

- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity (Dz. U. z 2009 nr 178 poz. 1380), wraz z aktami wykonawczymi
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych czynności wykonywanych podczas procesu dopuszczenia, zmiany i kontroli dopuszczenia wyrobów, opłat pobieranych przez jednostkę uprawnioną oraz sposobu ustalania wysokości opłat za te czynności (Dz. U. z 2007 r., nr 143 poz. 1001)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (Dz. U. z 2007 r., nr 143 poz. 1002)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (Dz. U. z 2010 r., nr 85 poz. 553)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. Nr 92, poz. 881 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11.08.2004 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności, oraz sposobu oznaczania wyrobów budowlanych oznakowaniem CE (Dz. U. Nr 195 poz. 2011)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11.08.2004r w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. Nr 198 poz. 2041 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. 2010 nr 138 poz. 935)
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2006 Nr 156, poz. 1118 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 8 listopada 2004 r. w sprawie aprobat technicznych oraz jednostek organizacyjnych upoważnionych do ich wydawania (Dz. U. 2004 Nr 249, poz. 2497 z późn. zm.)

- M.P. 2011 nr 44 poz. 481 Obwieszczenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2011 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych państw członkowskich Unii Europejskiej upoważnionych do wydawania europejskich aprobat technicznych oraz wykazu wytycznych do europejskich aprobat technicznych
- Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 169, poz. 1386)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie działalności normalizacyjnej związanej z obronnością i bezpieczeństwem państwa (Dz. U. Nr 239, poz. 2038)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu współdziałania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego z organami administracji rządowej (Dz. U. Nr 239, poz. 2040)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie sposobu nadawania i wykorzystywania znaku zgodności z Polską Normą (Dz. U. Nr 241, poz. 2077)
- *Informator o postępowaniu aprobacyjnym*, Wydanie 9, CNBOP-PIB, Józefów, marzec 2012
- *Informator dla Klienta – certyfikacja*, Edycja jedenasta, CNBOP-PIB, Józefów, 16.07.2009 r.
- *Informator o świadectwach dopuszczenia*, Edycja trzecia, CNBOP-PIB, Józefów, lipiec 2011 r.
- Guidance Paper E dotyczący dyrektywy 89/106/EWG „*Poziomy i klasy w Dyrektywie 89/106/EWG*” (wersja sierpień 2002 r.), Komisja Europejska
- Guidance Paper A Dokument Informacyjny A dotyczący Dyrektywy 89/106/EWG *Autoryzacja jednostek notyfikowanych w obszarze dyrektywy dotyczącej wyrobów budowlanych*, Bruksela, wrzesień 2002 ENTR/G5
- Guidance Paper D Dokument Informacyjny D dotyczący Dyrektywy 89/106/EWG *Oznakowanie CE w ramach dyrektywy dotyczącej wyrobów budowlanych*, Bruksela, maj 2004 ENTR/G5

- Guidance Paper K Dokument Informacyjny K dotyczący Dyrektywy 89/106/EWG *Systemy oceny zgodności oraz rola i zadania jednostek notyfikowanych w ramach dyrektywy dotyczącej wyrobów budowlanych*, Bruksela, grudzień 2002 ENTR/G5
- Kazimierz Krukowski, *Zagadnienia i omówienie wymagań normy ISO 9000*, Wstęp do ISO
- Katarzyna Ptaszyńska, *Eliminacja pozataryfowych barier technicznych w wymianie międzynarodowej*, Polskie Centrum Akredytacji, lipiec 2004 r.
- Katarzyna Ptaszyńska, *Prawne aspekty certyfikacji w kontekście swobodnego przepływu towarów*, polskie centrum Akredytacji, Warszawa 2005
- Paweł Bożyk, Misala J., Puławski M., *Międzynarodowe stosunki ekonomiczne*. PWE, 1998 r. Warszawa
- Janusz Zymonik, *Certyfikacja wyrobów i systemów zarządzania część 2*, Instytut Organizacji i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej Zakład Zarządzania Jakością
- *CCC Certification*, Cisema GmbH, China Service Managment, Austria
- *Standard for certification*, No. 2.9. Type of Approval Programme No. 470, Det Norske Veritas, Fire Safety, Norway, June 2005
- mł. bryg. Jacek Zboina, *Prawo na rzecz bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej – system monitorowania zmian w rozporządzeniu dotyczącym świadectw dopuszczenia*. Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza, Kwartalnik CNBOP-PIB, 2012/1
- st. kpt. Grzegorz Mroczko, *Zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych*, Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza, Kwartalnik CNBOP-PIB nr 2012/2, Józefów 2012
- st. kpt. Grzegorz Mroczko, *Znaczenie aprobat technicznych dla bezpieczeństwa pożarowego obiektów budowlanych*, Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza, Kwartalnik CNBOP-PIB nr 2011/4, Józefów 2011
- M. Kowalski, *Rozporządzenie dla straży pożarnej*, Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza, Kwartalnik CNBOP-PIB nr 2008/3, Józefów 2008 r.
- *Ocena zgodności wyrobów budowlanych służących do ochrony przeciwpożarowej*, Standardy CNBOP-PIB 0001:2011, wydanie 3, Józefów 2011 r.
- *Ocena zgodności wyrobów wykorzystywanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej*, Standardy CNBOP-PIB 0002:2010 wydanie 2, Józefów 2010 r.

- www.cnbop.pl
- www.pkn.pl
- www.pca.pl
- www.mi.gov.pl
- www.mswia.pl
- www.sejm.gov.pl
- ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/
- www.gunb.gov.pl
- www.ccc-mark.com
- www.nemko.ncom
- http://www.eco-institut.de
- www.dibt.de
- www.afnor.org
- www.aenor.es
- www.bsigroup.com
- www.ul.com
- www.gost-r.fi/gost-r_russia.html
- www.sgs.com
- www.ueatc.com
- www.worldtradelaw.net
- www.cenelec.eu
- www.strefa-iso.pl
- www.iso.org
- www.uokik.gov.pl
- www.fdaregistration-us.com